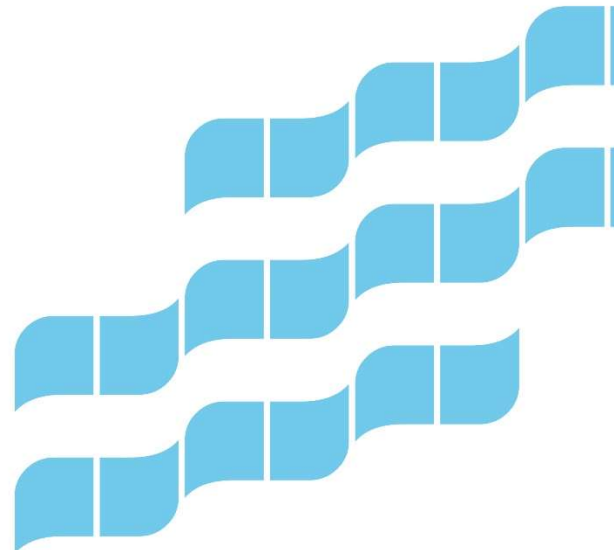
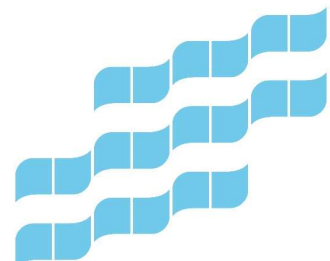

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2025-2028

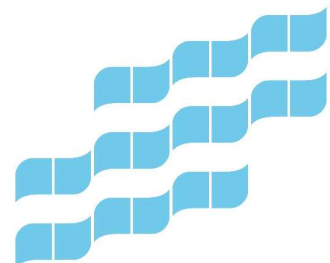

Sisällys

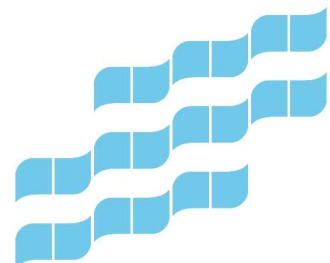
1	YHTEINEN OSA.....	8
1.1	Johdanto	8
1.1	Säädösperusta.....	8
1.2	Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet	8
1.3	Ympäristöterveydenhuollon viranomainen.....	9
1.4	Toimialue	9
2	Valvonnan resurssit/voimavarat ja tehtävät.....	10
2.1	Koulutus	10
2.2	Laatujärjestelmä	11
2.3	Valvontakohderekisteri / tietojärjestelmä.....	11
2.4	Viestintä	11
2.5	Valvonnan maksullisuus.....	12
2.6	Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.....	13
2.7	Suunnitelman toteutumisen arviointi.....	13
3	Valvonnan toimialat	14
3.1	Yleistä.....	14
3.1.1	Riskinarviointi	14
3.1.2	Delegoinnit	14
3.2	Häiriötilanteisiin varautuminen	14
3.2.1	Toiminta häiriötilanteissa	14
3.2.2	Epidemioiden selvittäminen	15
4	ELINTARVIKEVALVONNAN VALVONTASUUNNITELMA.....	15
4.1	Johdanto	15
4.2	Henkilöstö	16
4.3	Valvontakohteet, ilmoitusten käsittely, riskiluokitus ja tarkastustiheys	17
4.3.1	Valvontakohteet	17
4.3.2	Ilmoitusten käsittely	17
4.3.3	Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika.....	17
4.4	Valtakunnalliset painopisteet	18
4.4.1	Tampereen elintarvikevalvonnan painopisteet.....	18
4.5	Laatujärjestelmä	18

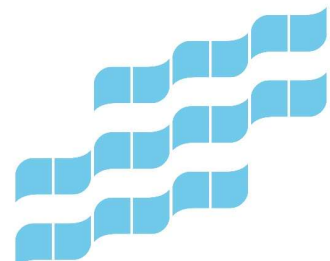
4.6	Alueellinen elintarvikevalvonta	18
4.7	Omavalvonnin valvonta	19
4.7.1	Omavalvontatutkimukset	19
4.8	Tarkastusten suunnittelu ja toteutus.....	19
4.8.1	Tarkastus.....	20
4.8.2	Oiva-järjestelmä.....	20
4.9	Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2025	21
4.10	Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö	25
4.11	Valvontanäytteet ja projektit sekä laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.....	26
4.11.1	Näytteenotto ja näytteen tutkiminen	26
4.11.2	Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	26
4.11.3	Projektit.....	26
4.12	Seurantaohjelmat	26
4.13	Valvontakirjanpito.....	27
4.14	Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset	27
4.14.1	Seuraamusmaksu	27
4.15	Henkilöstön koulutus	28
4.16	Elintarvikevalvonnan auditoinnit	28
4.17	Hankkeiden ja seurantaohjelmien raportointi.....	28
4.18	Terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot.....	29
4.18.1	Ruokamyrkytyssepidemioiden selvittäminen.....	29
4.19	Viestintä	30
4.20	Raportointi	30
5	TERVEYDENSUOJELULAIN VALVONTASUUNNITELMA	31
5.1	Johdanto	31
5.2	Henkilöstö	31
5.3	Kunnan terveydensuojelun tehtävät ja valvonnan osa-alueet	32
5.3.1	Talousvesi	32
5.3.2	Muiden ilmoitusvelvollisten kohteiden terveydellisten olojen valvonta	33
5.3.3	Uimavesien valvonta	34
5.3.4	Asumisterveysasioiden käsittely.....	34
5.3.5	Terveydensuojelulain 13 §:n mukaisten ilmoitusten käsittely.....	35

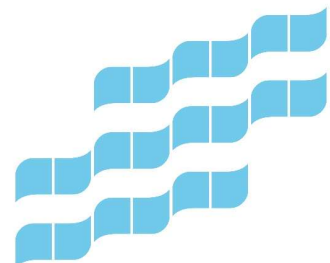
5.3.6	Sidosryhmäyhteistyö ja terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa ..	35
5.3.7	Asiakaspalvelu, ohjaus ja neuvonta sekä tiedottaminen	35
5.3.8	Häiriötilanteisiin varautuminen ja epidemiaselvitykset	35
5.3.9	Projektit	36
5.3.10	Toiminnan kehittäminen	36
5.4	Terveydensuojelulain mukaisen valvonnan painopisteet.....	36
5.5	Suunnitelmallinen valvonta	39
5.5.1	Valvontakohteiden tarkastustiheys ja riskiluokitus.....	39
5.5.2	Tarkastusten määrittely ja sisältö.....	41
5.5.3	Terveydensuojelulain mukaiset suunnitellut tarkastukset vuodelle 2025.....	44
5.6	Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.....	45
5.6.1	Talousvesi	45
5.6.2	Uimavesi	45
5.6.3	Puhtausnäytteet ja muut näytteet	46
5.7	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	46
6	TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA.....	47
6.1	Johdanto	47
6.2	Tupakkalain valvontasuunnitelma 2025–2028 ja painopisteet	48
6.2.1	Savuttomat nikotiinituotteet.....	48
6.2.2	Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa	48
6.2.3	Etämyynti.....	49
6.2.4	Markkinointi	49
6.2.5	Ehkäisevä päihdetyö.....	50
6.3	Tupakointikiellot ja -rajoitukset	50
6.4	Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset ja tarkastustiheys.....	50
6.4.1	Tarkastusten sisältö ja menetelmät	51
6.4.2	Tupakan myyntipaikan tarkastus.....	51
6.4.3	Ravintolatupakoinnin valvonta.....	51
6.5	Muut tupakkalain mukaiset tehtävät.....	52
6.5.1	Tupakkatuotteiden – ja nikotiininsteiden myyntilupahakemusten käsittely	52
6.5.2	Asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen määrääminen.....	53
6.5.3	Muu valvonta ja asiantuntijatehtävät	53

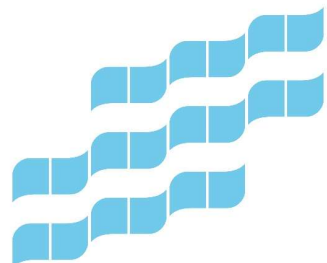
6.5.4	Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta	53
6.6	Tarkastuksiin käytettävä aika.....	53
6.7	Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn käytetty aika	53
6.8	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	54
7	ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA.....	54
7.1	Perusteet ja tavoite.....	55
7.2	EHO eläinlääkintähuollon painopistealueet kunnalle 2025 ja niiden toteutus	55
7.2.1	Vuoden 2025 painopisteiden toimenpiteet	56
7.2.2	Vaatimukset kunnan valvontasuunnitelmalle	56
7.2.3	Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma.....	57
7.3	Henkilöressurit, vastualueet ja työnjako.....	57
7.3.1	Eläinlääkäripalvelut.....	58
7.3.2	Henkilökunnan täydennyskoulutussuunnitelma ja hallintomenettelyjen tuntemuksen varmistaminen.....	58
7.3.3	Rekrytoidun henkilökunnan riittävän pätevyyden varmistaminen	59
7.3.4	Eläinlääkärin tehtäviksi säädetyt valvontatehtävät.....	59
7.4	Tietojärjestelmät.....	60
7.4.1	Tietojärjestelmät ja eläinrekisterien käyttö	60
7.5	Yhteistyö ja viestintä.....	61
7.5.1	Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus.....	61
7.5.2	Eriyistilanneviestintä	61
7.6	Maksut	61
7.7	Eläinten terveyden valvonta	62
7.7.1	Hankkeet.....	62
7.7.2	Eläintautivalmius	62
7.7.3	Eläintautien ilmoittaminen.....	63
7.7.4	Eläintauteja tutkivat laboratoriot.....	63
7.7.5	Zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkastus.....	64
7.7.6	Vesiviljelylaitosten terveystarkastus	64
7.7.7	Eläinten keinollisen lisäämisen valvonta	64
7.7.8	Muu eläintautivalvonta ja seuranta	65
7.8	Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	65

7.9	Eläinten lääkitsemisen valvonta.....	65
7.10	Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti.....	66
7.10.1	Sisämarkkinakauppa.....	66
7.10.2	Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin	67
7.10.3	Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta	67
7.11	Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	68
7.11.1	Eläinten hyvinvointitarkastukset.....	68
7.11.2	Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta	70
7.11.3	Eläinkuljetukset	70
7.11.4	Teurastamot ja pienteurastamot	71
7.12	Sivutuotevalvonta	71
7.12.1	Eläimistä saatavat sivutuotteet.....	71
7.12.2	Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta	71
7.13	Ehdollisuuden valvonta.....	73
7.14	Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen	73
7.14.1	Peruseläinlääkäripalvelut	73
7.14.2	Peruseläinlääkäripalveluiden sisältö	74
7.14.3	Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	75
7.14.4	Yksityinen palvelutarjonta.....	75
7.14.5	Kiireellinen eläinlääkäriapu	75
7.14.6	Saatavuus- ja laatutavoitteet	76
7.14.7	Toimitilat	77
7.14.8	Välineresurssit.....	77
7.14.9	Ostopalvelut	77
7.15	Seuranta, arviointi ja raportointi	78
7.15.1	Kunnan suunnitelma	78
7.15.2	Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi	78
7.15.3	Muu raportointi.....	78
7.16	Eläinlääkintähuollon yksikössä tehtävä elintarvikelainsäädännön mukainen valvonta	79
7.16.1	Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika	79
7.16.2	Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2025.....	80

7.16.3	Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö	80
7.16.4	Valvontakirjanpito	80
8	Liitteet	81

1 YHTEINEN OSA

1.1 Johdanto

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelu, elintarvikkeiden, tupakkalain ja lääkelain mukainen valvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut. Ympäristöterveydenhuolto on organisoitu 1.3.2023 alkaen kolmeen yksikköön: elintarvikevalvonnan yksikkö, eläinlääkintähuollon yksikkö ja terveydensuojelun yksikkö.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Tampereella Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto hyväksyy ympäristöterveyden valvontasuunnitelman, joka toimitetaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Jaoston päätökset löytyvät Tampereen kaupungin verkkosivuilta.

Tämä suunnitelma on laadittu nelivuotiskaudeksi 2025–2028 ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

1.1 Säädosperusta

Elintarvikelaki (297/2021)

Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)

Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

Terveydensuojelulaki (763/1994)

Tupakkalaki (549/2016)

Läkelaki (395/1987)

Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011)

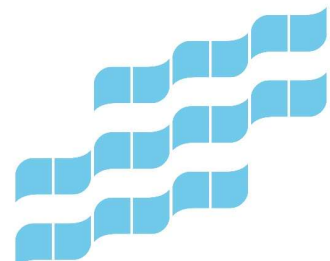
Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista (410/2009)

Säteilylaki (859/2018) 15 §

Ympäristönsuojelulaki (1018/2018) 24 §

1.2 Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tarkoituksena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, mikä edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa.

Valvonnalla varmistetaan ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen toiminnanharjoittajia ja kuluttajia neuvomalla, ohjaamalla ja kouluttamalla, tekemällä tarkastuksia, ottamalla näytteitä, antamalla lausuntoja ja varautumalla erityistilanteisiin. Valvontaviranomaisen on myös seurattava, että toimija poistaa epäkohdat. Tarvittaessa valvontaviranomainen ryhtyy hallinnollisiin pakkokeinoihin epäkohtien korjaamiseksi.

Valvontaviranomaisen toimien tulee olla hyvän hallinnon mukaisesti suhteessa epäkohtiin, eikä tuotteiden tai palveluiden tarjoamista tule rajoittaa enempää kuin on tarpeen. Toimijalle tulee varata tilaisuus tulla kuulluksi hallintolaissa esitetyllä tavalla.

Valvonnalla tarkoitetaan tarkastustoiminnan lisäksi myös muita lainsäädännön noudattamiseen ja terveellisen elinympäristön turvaamiseen tähtäviä valvontaviranomaisen toimenpiteitä. Valvontaa tukeva toiminta voi myös korvata suunnitelmallista valvontaa. Valvonnan tehokkaan kohdentamisen ja vaikuttavuuden kannalta on tärkeä arvioida, miten valvontaa voidaan kehittää ja hyödyntää uusiakin toimintamuotoja. Uudella valvonnan perusmaksulla on haluttu varmistaa ja vahvistaa ennakoivaa yhteistyötä ja neuvontaa.

Valvontakeinot ja valvonnan kohdentaminen valitaan siten, että valvonta on mahdollisimman vaikuttavaa. Erityisesti suunnitelmallista valvontaa on kohdennettava riskiperusteisesti. Ohjelmakauden 2025–2028 teemana on tietoperusteinen valvonta, osaaminen ja varautuminen.

Kunnan valvontasuunnitelma on tehty valvontatarpeen perusteella. Käytettävissä olevat valvontaresurssit eivät vaikuta valvontatarpeeseen eivätkä sen mukaiseen tarkastustiheyteen.

1.3 Ympäristöterveydenhuollon viranomainen

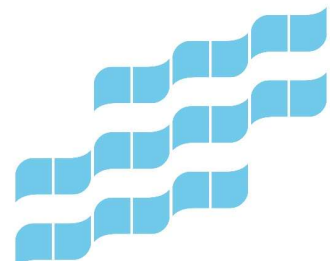
Tampereella ympäristöterveydenhuollon viranomaisena toimii Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto. Jaosto on delegoinut päätöksillään viranomaisvaltaa niin yksiköiden päälliköille kuin tarkastajillekin.

1.4 Toimialue

Ympäristöterveydenhuollon toimialueena on 1.1.2015 alkaen Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Tampere on toiminnan ns. isäntäkunta.

Ympäristöterveyden yleiset toimipisteet (3 kpl) sijaitsevat Tampereella, Kangasalla ja Valkeakoskella. Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot (5 kpl) sijaitsevat Tampereen Lielahdessa, Orivedellä, Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa.

Tampereen ympäristöterveyden kokonaisuus on jaettu mainittuihin kolmeen yksikköön. Kokonaisuus täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset (toiminnasta vastaa yksi toimielin, toimielimellä käytössään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat resurssit).

2 Valvonnan resurssit/voimavarat ja tehtävät

Elintarvikevalvonnan yksikköä johtaa elintarviketurvallisuuspäällikkö, eläinlääkintähuollon yksikköä eläinlääkintähuollon päällikkö ja terveydensuojelun yksikköä terveydensuojelun päällikkö. Ympäristöterveyden kolme hygieenikkoeläinlääkärinä kuuluvat eläinlääkintähuollon yksikköön. Yksiköiden resurssit ja voimavarat on kuvattu tarkemmin yksikkökohtaisten valvontasuunnitelmien yhteydessä. Yksiköt palkkaavat myös määräaikaista harjoittelijoita ja kausityöntekijöitä.

Praktikkoeläinlääkäreitä lukuun ottamatta henkilöstön vuosilomien ja lyhyiden poissaolojen aikana tehtävät hoidetaan ilman ulkopuolisia sijaisia. Muiden pidempien poissaolojen ajaksi pyritään sen sijaan saamaan ulkopuoliset sijaiset.

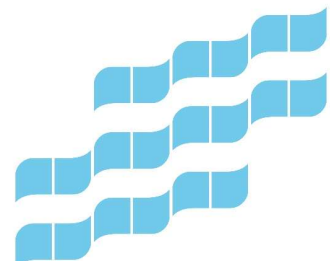
Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan järjestettäväksi kuuluvat eläinlääkäripalvelut sekä suurten eläinten päivystys toteutetaan omana tuotantona. Pieneläinten päivystysaikaiset eläinlääkäripalvelut hankitaan Evidensia Oy:ltä.

Suunnitelma resurssien jakautumisesta valvottaville toimialoille:

Suunniteltu resurssi	htv v. 2025-2028
Elintarvikevalvonta	17
Terveydensuojelun valvonta	12,8
Tupakka- ja nikotiinivalvonta	3,2
Eläinlääkäripalvelut	9
Eläinsuojeluvalvonta	4,5
Eläintautivalvonta	1,0
Sis. sivutuotevalvonta 0,2	
Hygieenikkoeläinlääkärit (elintarvikevalvonta)	3
Yksiköiden johtaminen	3
Avustava henkilökunta	1,7
Sis. hallintoassistenttien lisäksi kesäharjoittelijat ja traineet	
Yhteensä	55,2

2.1 Koulutus

Valvontatehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää alan kehityksen sekä lainsäädännön ja siihen liittyvien tulkintojen jatkuvaa seuraamista. Henkilöstölle varataan mahdollisuus osallistua alan koulutustapahtumiin ja aluehallintoviraston työkokouksiin tarpeellisessa laajuudessa. Tavoitteena on, että jokainen viranhaltija osallistuu vähintään yhteen ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään ajankohtaisiin asioita käsittelevään koulutukseen tai työkokoukseen. Yksikössä järjestetään tarpeen mukaan sisäistä koulutusta esimerkiksi tietojärjestelmiin liittyen. Henkilöstön koulutuksista pidetään kirjaa.

Valtakunnallisen valvontaohjelman mukainen koulutustavoite on 8 henkilötyöpäivää / viranhaltija. Koulutuspäiviksi voidaan varsinaisten koulutuspäivien lisäksi lukea muutakin ammattitaidon edistämistä, kuten työnohjauspäiviin osallistuminen, malliasiakirjoihin perehtyminen tai muu suunnitelmallinen pätevyyden ylläpito.

Viranhaltijan on tunnettava omalla vastuulla olevan toimialan lainsäädäntö ja osattava soveltaa sitä virkavastuulla. Viranomaisen palveluksessa olevien viranhaltijoiden on tunnettava muun muassa salassapitoa ja asiakirjajulkisuutta, henkilötietojen suojaa, kunnan päätöksentekoa sekä hyvää hallintoa ja hallintomenettelyä koskeva oikeudellinen sääntely. Hyvä hallinnollinen osaaminen on edellytys myös hallinnollisten pakkokeinojen käyttämiselle. Valvontaviranomainen on velvollinen ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että toimijat noudattavat lain säännöksiä, ja tarpeen vaatiessa turvaututtava hallintopakoon sen mukaan, kuin asiaa koskevassa toimialakohtaisessa lainsäädännössä on tarkemmin määritelty. Hyvä hallinnollinen osaaminen sekä valmistautuminen asian käsittelyn alkuvaiheessa helpottavat työtä.

2.2 Laaturjestelmä

Tampereen ympäristöterveydenhuollon yksiköillä on laaturjestelmä. Laaturjestelmä sisältää tietoja ja ohjeita valvontahenkilöstölle mm. toiminnasta, henkilöstön tehtävistä, näytteenottomenettelyistä, valvontamenetelmistä ja –tekniikoista, tulosten tulkitsemisesta ja niiden nojalla tehtävistä päätöksistä. Laaturjestelmä sisältää myös yksikön käytössä olevat lomakemallit. Lainsäädännön muutokset vaativat laaturjestelmän jatkuvaa päivitystä.

2.3 Valvontakohderekisteri / tietojärjestelmä

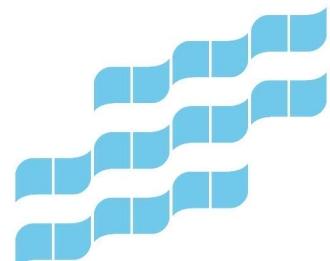
Elintarvikevalvonnan ja terveydensuojelun yksiköt käyttävät valtakunnallista ympäristöterveydenhuollon keskitettyä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää (VATI), joka palvelee toiminnanohjaus-, valvontatoimija raportointityökaluna. Ruokavirasto ylläpitää ja kehittää järjestelmää määrärahojensa puitteissa. VATI sisältää valvontakohteet ja valvontatiedot. Rekisteriin merkitään valvontakohteen tunnistetiedot, suunnitellut ja suoritettut valvontatoimenpiteet sekä muut valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Toimijoita ja kuntalaisia ohjataan tekemään ilmoituksia sähköisen Ilppa-järjestelmän kautta, josta ne ohjautuvat VATI-tietojärjestelmään. VATI toimii ympäristöterveydenhuollon asiarekisterinä, ja asiakirjojen arkistointi tapahtuu verkkolevyltä Tampereen kaupungin ylläpitämään sähköiseen arkistoon.

Valvontaeläinlääkäreillä ei ole tällä hetkellä käytettävissä VATI:n kaltaista valtakunnallista tietojärjestelmää, joten eläinsuojelu- ja eläintautiasioiden/-tapahtumien kirjauksiin on ollut välttämätön käyttää edelleen Facta-tietojärjestelmää.

2.4 Viestintä

Viestintään kuuluvat asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen toimijoille, asukkaille ja valvonta-alueen kunnille. Neuvontaan ja opastukseen varataan työaikaa kaikissa tehtäväryhmissä ja yksiköissä.

Ympäristöterveydenhuollon nettisivuilla annetaan elintarvikevalvontaan, eläinlääkintähuoltoon, terveydensuojeluun ja tupakkavalvontaan liittyvää tietoa sekä tavallisille kuntalaisille että toiminnanharjoittajille. Sieltä löytyvät myös hyväksytyt valvontasuunnitelma ja ympäristöterveyden taksa.

Ajankohtaisista asioista tiedotetaan kaupungin tai ympäristöterveydenhuollon nettisivuilla sekä toimijoille lähetettävien sähköpostien kautta. Lisäksi tarvittaessa tiedotetaan lehtien tai muiden medioiden välityksellä. Ympäristöterveydenhuollossa ensisijainen tiedotusvastuu on yksiköiden päälliköillä. Tiedottamisessa noudatetaan Tampereen kaupungin viestintäsuunnitelmaa.

Viestinnässä panostetaan koko valvontayksikön alueelle tehtävään viestintään.

2.5 Valvonnan maksullisuus

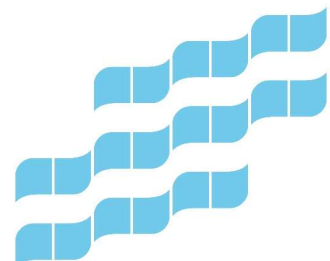
Voimassa oleva taksa on nähtävillä ympäristöterveydenhuollon nettisivuilla, toimistossa ja palvelupisteessä.

Kunnan valvontaviranomaisen on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu mm. hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä sekä valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta. Valvontamaksut pyritään määrittelemään siten, että niillä katettaisiin suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Taksan kattavuutta ja maksujen suuruutta tarkistetaan säännöllisesti, kuitenkin vähintään kahden vuoden välein. Tampereen Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto päivittää taksaa tarvittaessa.

Valvonnan perusmaksu on kaikille sen piiriin kuuluville 150 €. Perusmaksu on valtiosääntöoikeudellisesti vero, koska maksun suorittamista ei ole sidottu toiminnanharjoittajan toimipaikoissa tosiasiallisesti suoritettuihin valvontatoimiin. Valvonnan perusmaksu peritään suoraan lain perusteella (elintarvikelaki ja terveydensuojelulaki), eikä maksua vahvisteta kunnan taksassa. Taksaan on kuitenkin lisätty maininta valvonnan perusmaksusta ja viittaus elintarvike- ja terveydensuojelulakiin, jotta toimijat voivat nähdä taksasta kaikki ympäristöterveydestä tulevat maksut.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaan kunnalla on oikeus periä viivästyskorkoa. Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, peritään viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n i momentin tarkoittaman korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta peritään viiden euron suuruinen viivästysmaksu, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön on kirjattu keskusvirastoille velvollisuus korvata kunnille sellainen työ, joka liittyy keskusvirastojen pyytämiin tehtäviin, jotka eivät lain mukaan kuulu kunnalle. Tämä koskee keskusvirastoista kuntien toimeenpantavaksi ohjaamia tarkastuksia, näytteenottoa, tutkimuksia ja selvityksiä, jotka laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun.

2.6 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

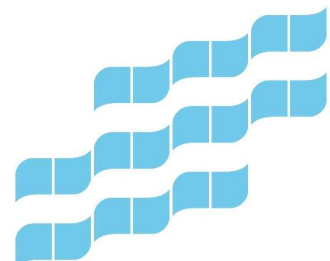
Valvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet tutkitaan kyseisiä tutkimuksia tekemään hyväksytyissä laboratorioissa. Laboratorion tulee olla Ruokaviraston hyväksymä. Tampereen kaupunki kilpailuttaa laboratoriopalveluiden sopimuksen sopimuskausittain.

Ympäristöterveydenhuollolla on sopimuslaboratorio, jonka sopimuksessa on huomioitu myös virka-ajan ulkopuolinen näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.

2.7 Suunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään paikallisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan valvontakohdetyypeittäin.

Arviointikohde	Tarkastus ja selvitys
Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	<ul style="list-style-type: none"> • kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	<ul style="list-style-type: none"> • toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • näytteet ja analyysit • valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	<ul style="list-style-type: none"> • valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain • valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus	<ul style="list-style-type: none"> • voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan • selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin • erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) • valvonnan tehokkuuden toteutuminen (verrataan keskusvirastojen ohjeisiin)
Toiminnan kehittämistarpeet	<ul style="list-style-type: none"> • toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella

Arviointi- ja ohjauskäynnit	<ul style="list-style-type: none"> • havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa
------------------------------------	---

Valvontasuunnitelmien toteutumisen raportointi tehdään VATI-, VYHA- ja Facta-järjestelmien avulla ja siitä laaditaan arviointiraportti toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa annettujen ohjeiden mukaisesti. Lautakunnassa tai muussa monijäsenisessä toimielimessä käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi toimitetaan valvontayksikötietojen hallintajärjestelmä VYHA:n kautta aluehallintovirastolle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

3 Valvonnan toimialat

3.1 Yleistä

3.1.1 Riskinarviointi

Valvontakohteiden valvonnan tarve määräytyy riskinarvioinnin perusteella. Riskinarviointi ja -luokitus ovat erilaisia eri toimialoilla.

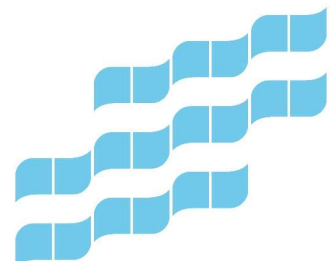
3.1.2 Delegoinnit

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on siirtänyt ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista toimivaltaansa ympäristöterveyden yksiköiden viranhaltijoille. Päätös on nähtävissä kaupungin verkkosivuilla osoitteessa <https://www.tampere.fi/paattajat-ja-paatokset/lautakunnat-ja-jaostot/alueellinen-ymparistoterveydenhuollon-jaosto>.

3.2 Häiriötilanteisiin varautuminen

3.2.1 Toiminta häiriötilanteissa

Varautuminen on yksi ohjelmakauden painopistealueista. Elintarvike- ja terveydensuojelulaki edellyttävät, että kunnan valvontaviranomaisten on ennakolta varauduttava häiriötilanteisiin. Tampereen ympäristöterveydenhuollon suunnitelmaa häiriö- ja erityistilanteisiin varautumisesta päivitetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on varmistaa häiriötilannesuunnitelman kytkeytyminen yhteistoiminta-alueen kuntien yleiseen varautumiseen. Ympäristöterveydenhuollon yksiköistä osallistutaan aktiivisesti eri sidosryhmien kanssa mm. yhteisiin valmiusharjoituksiin, webinaareihin ja työpajoihin.

3.2.2 Epidemioiden selvittäminen

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon nimeää elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän. Työryhmä pyrkii kokoontumaan säännöllisesti 2–3 kertaa vuodessa ja aina, kun se epidemiaepäilyn vuoksi on tarpeen.

Ympäristöterveyden edustajat huolehtivat elintarvikkeisiin, talousveteen ja valvontakohteisiin liittyvistä selvityksistä ja viranomaisnäytteenotosta, terveydenhuollon edustajat taas altistuneisiin liittyvistä toimenpiteistä. Ympäristöterveys tekee pääsääntöisesti elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden (yli viiden henkilön epäilytapauksista) epäily- ja selvitysilmoitukset valtakunnalliseen ruokamyrkytys-epidemiarekisteri-tietojärjestelmään (RYMY –tietojärjestelmään). Aluehallintovirasto, Ruokavirasto ja THL pääsevät tarkastelemaan järjestelmään tallennettuja epidemioiden selvitystietoja. Valvira pääsee tarkastelemaan vesivälitteisistä epidemioista tehtyjä selvityksiä.

Epidemioihin liittyvä viestintä hoidetaan yhteistyössä kaupungin viestintäyksikön kanssa ja kaupungin viestintäsuunnitelmaa noudattaen ja kaikki valvonta-alueen kunnat huomioiden.

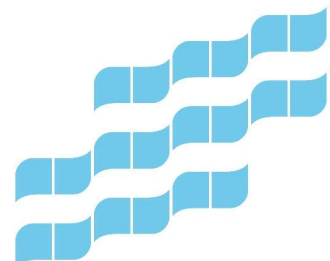
4 ELINTARVIKEVALVONNAN VALVONTASUUNNITELMA

4.1 Johdanto

Tämä suunnitelma on elintarvikelain (297/2021) 39 §:n perusteella tehty Tampereen kaupungin elintarvikevalvontasuunnitelma vuosille 2025–2028, jossa on huomioitu erityisesti vuosi 2025. Suunnitelma koskee kaikkea elintarvikevalvontaa ja sisältää eriteltynä suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan. Elintarvikevalvonta toteutetaan elintarvikelain ja muiden voimassa olevien elintarvikevalvontaa koskevien EY-säännösten ja kansallisten säännösten mukaisesti.

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn sekä elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien (kontaktimateriaalit) turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyyden. Elintarvikelain tarkoituksena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan sekä suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta.

Kunnan tulee laatia säännöllistä elintarvikevalvontaa koskeva kunnan valvontasuunnitelma siten, että valvonnassa otetaan huomioon toiminnan riskit ja että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista. Elintarvikevalvontasuunnitelmassa on otettu soveltuvin osin huomioon Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2025–2028 ja Ruokaviraston ohje kunnan elintarvikevalvontasuunnitelmasta sekä elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2025-

2028 (VASU) ja sen painopisteet. Elintarvikevalvontasuunnitelmaan sisällytetään sekä ilmoitettujen että hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen säännöllinen valvonta.

Suunnitelma sisältää rekisteröityjen ja hyväksytyjen elintarvikkeiden alkutuotantopaikkojen (elintarvikelaki 8 ja 9 §) sekä hyväksytyjen (11 §) ja rekisteröityjen elintarvikehuoneistojen (10 §) sekä kontaktimateriaalialan toimijoiden (elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita valmistavat tai markkinoille saattavat) (13 §) toiminnan säännöllisen valvonnan. Hyväksymis- ja ilmoitusveloitteen ulkopuolelle jäävää alkutuotantoa ja muuta elintarviketoimintaa valvotaan tarvittaessa.

Kukin toimivaltainen viranomainen käyttää valvontasuunnitelmaa oman toimintansa suunnitteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon paikalliset erityispiirteet ja tarpeet. Elintarvikevalvonnan tehtävänä on huolehtia elintarvikelain mukaisesta valvonnasta alueellaan.

Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla. Viranomaisen on tarvittaessa annettava toimijalle tarpeellisia ohjeita (hallintolaki 434/2003 8 §) ja kehotuksia elintarvikesäädösten noudattamiseksi (elintarvikelaki 27 § ja 40§). Toiminnan määräystenmukaisuus parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä ja menestymismahdollisuuksia markkinoilla sekä pienentää esimerkiksi takaisinvedoista johtuvia yrittäjän taloudellisia kustannuksia.

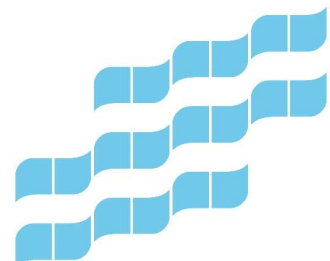
4.2 Henkilöstö

Tampereen elintarvikevalvonnan yksikössä työskentelee 19 elintarviketarkastajaa ja elintarviketurvallisuuspäällikkö. Yksikkö muodostuu kolmesta tiimistä (tarjoilutiimi, ohjaus- ja neuvontatiimi sekä valmistus- ja myyntitiimi). Tarjoilutiimissä sekä valmistus- ja myyntitiimissä on tiiminvetäjät, joiden työajasta on varattu 40 % tiiminvetäjän tehtäviin.

Tampereen valvonta-alueella elintarvikevalvonnan tarkastajat valvovat myös tupakan ja nikotiinivalmisteiden myyntiä ja markkinointia. Lisäksi valvontaan kuuluvat myös erilliset tupakkakaupat ja tupakointitilat. Valvontatyöstä on resursoitu 17 htv:tä elintarvikevalvontaan ja 2 htv:tä tupakkavalvontaan.

Elintarvikevalvontayksikkö huolehtii elintarvikelain mukaisista tehtävistä yhdessä eläinlääkintähuollon yksikössä työskentelevien hygieenikkoeläinlääkäreiden (3 htv) kanssa. Hygieenikkoeläinlääkärit tekevät eläinperäisten elintarvikkeiden valmistuksen valvontaa pääasiassa hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin (laitoksiin) ja eläinperäisen alkutuotannon valvontaa sekä elintarvike-epidemioiden selvitystyötä. Hygieenikkoeläinlääkäreiden tehtävistä on kerrottu eläinlääkintähuollon osiossa.

Valvontasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon, että elintarvikevalvonnan käytettävissä olevista valvontavoimavaroista on muista tehtävistä johtuen mahdollista irrottaa vain osa nimenomaan suunnitelmallista valvontaa varten.

4.3 Valvontakohteet, ilmoitusten käsittely, riskiluokitus ja tarkastustiheys

4.3.1 Valvontakohteet

Valvontaviranomaisella tulee olla ajan tasalla olevat tiedot kaikista alueensa valvontakohteista. Elintarvikealan, kontaktimateriaalialan ja alkutuotannon toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarviketoiminnasta toiminnan rekisteröimistä varten valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia toimijoita, joilla ei ole varsinaista huoneistoa elintarvikkeiden käsittelyä varten, mutta jotka toimivat elintarvikeketjun osana (ns. virtuaalihuoneistot). Toiminnan keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta tai toimijan vaihtumisesta tulee ilmoittaa viivytyksettä valvontaviranomaiselle. Elintarvikelain 8 ja 10 §:ssä on lueteltu vähäriskisiä toimintoja, joista ei tarvitse tehdä ilmoitusta.

Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä laitokseksi valvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Myös laajamittaiselle itujen alkutuotannolle on haettava hyväksymistä.

4.3.2 Ilmoitusten käsittely

Elintarvikevalvontaan saapuvat ilmoitukset pyritään käsittelemään kahden viikon sisällä ilmoituksen saapumisesta. Ilmoitusten käsittelijä suorittaa ilmoituksen perusteella toimipaikan toiminnan alustavan riskinarvioinnin, lähettää toimijalle todistuksen kuulumisesta elintarvikevalvonnan piiriin ja syöttää tarvittaessa toimipaikan, toimijan ja toiminnan tiedot valtakunnalliseen VATI-tietojärjestelmään. Elintarvikehuoneistoon tehdään suunnitelmallinen tarkastus kohteen riskinarviointiin perustuvassa aikataulussa. Elintarvikelaitoksen ja alkutuotantopaikan hyväksymisestä on kerrottu eläinlääkintähuollon osiossa.

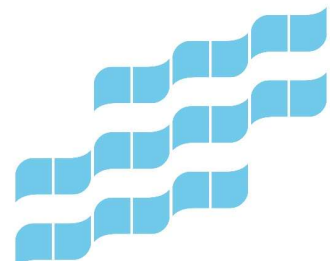
Tampereella käsitellään vuosittain noin 600 kpl elintarvikehuoneistoa tai kontaktimateriaalitoimijaa koskevaa ilmoitusta.

4.3.3 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika

Tarkastustiheyteen vaikuttaa kohteen riskiluokitus, joka perustuu valvontakohteen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen sekä riskien arviointiin, ja se, miten valvontakohteet hallitsevat riskit omavalvonnallaan.

Tampereen elintarvikevalvonnan käyttämä valvontakohteiden riskiluokitus perustuu Ruokaviraston ohjeeseen, jossa on esitetty kohdekohtainen toiminnan riskiluokkaan perustuva tarkastuskertojen määrä ja tarkastukseen käytettävä ohjeellinen aika.

Valvontasuunnitelma on laadittu kohdekohtaisen riskinarvioinnin ja VATI-luokittelun mukaisesti. Kohteet on jaettu riskiluokkiin 0-10, jolloin 0 on kaikkein vähäriskisin (esim. pub) ja 10 korkeariskisin (esim. lihalaitos, jossa tuotanto >10 milj. kg vuodessa). Riskiluokituksessa käytetään pääsääntöisesti Ruokaviraston riskiluokitusohjetta ja VATI-järjestelmän mukaista riskiluokitusta.

4.4 Valtakunnalliset painopisteet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman kauden 2025–2028 teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa vaikuttavasta valvonnasta ja ydintehtävistä voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- Tietoperusteinen valvonta
- Osaaminen
- Varautuminen

Tietoperusteisen valvonnan tavoitteella korostetaan valvonnassa syntyneiden tietojen hyödyntämistä valvontayksikön toiminnassa, toiminnan seurannassa ja sen jatkuvassa parantamisessa. Tämä tarkoittaa sitä, että valvonnan tiedoilla on vaikutusta valvontaan ja valvonnan toimintatapoihin. Valvonnassa kertyneen tiedon tulisi vaikuttaa riskiperusteisen valvonnan toteutukseen ja painotuksiin. Valvonnasta kerätyn tiedon avulla voidaan tunnistaa ne osa-alueet, joiden valvonta on vaikuttavinta ja tunnistaa alueita, joiden valvontaa voidaan keventää.

4.4.1 Tampereen elintarvikevalvonnan painopisteet

Tampereen elintarvikevalvonnan painopisteet kaudelle 2025-2028 ovat:

- Valvontatietojen parempi hyödyntäminen suunnitelmallisessa valvonnassa
- Hallinnollisen osaamisen vahvistaminen
- Asiakaspalvelun kehittäminen
- Tarkastusmenetelmien ja -työkalujen kehittäminen

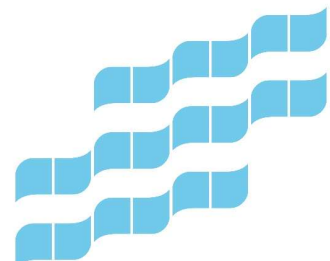
4.5 Laatujärjestelmä

Elintarvikevalvontaviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja noudattaa sitä. Laatujärjestelmiä koskevista vaatimuksista säädetään valvonta-asetuksen (EU) 2017/625 5 ja 12 artiklassa. Laatujärjestelmä tulee rakentaa paikallisiin olosuhteisiin sopivaksi. Valvonta-asetuksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen on harjoitettava virallista valvontaa dokumentoitujen menettelyjen mukaisesti.

Tampereen elintarvikevalvonnan laatujärjestelmässä on huomioitu Ruokaviraston ohjeet ja malliasiakirjat. Malliasiakirjoja käytetään aina, kun se on mahdollista.

4.6 Alueellinen elintarvikevalvonta

Aluehallintovirastojen tehtävät elintarvikevalvonnassa ovat kuntien valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi sekä lainsäädännön ja ohjeistuksen kouluttaminen kunnille. Tehtävien toteuttamisen välineinä aluehallintovirastot käyttävät kuntien valvontaan kohdistuvia auditointeja ja työnohjauspäiviä. Lisäksi aluehallintovirastot osallistuvat valvontahankkeiden organisointiin.

4.7 Omavalvonnin valvonta

Elintarvikelain mukaan elintarvikealan toimija vastaa elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa elintarvikkeiden turvallisuudesta ja siitä, että toiminta täyttää elintarvikelainsäädännön vaatimukset.

Kaikilla elintarvike- ja kontaktimateriaalitoimijoilla on oltava järjestelmä, jonka avulla toimija tunnistaa ja hallitsee toimintaansa liittyvät vaarat ja varmistaa, että toiminta täyttää elintarvikesäännöksissä asetetut vaatimukset ja alkutuotantopaikoilla omavalvonnin kuvaus. Hyväksyttävien elintarvikehuoneistojen hyväksymishakemukseen tulee liittää kuvaus omavalvonnasta (asetus elintarvikehygieniasta 318/2021).

Toimijan on kuvattava omavalvonnassaan myös sivutuotteiden tuotantoon liittyvät tavanomaiset toimintaohjeet ja menettelytavat sekä menettelytavat poikkeustilanteissa. Elintarvikealan laitoksessa HACCP-perusteista järjestelmää on sovellettava myös sivutuotteisiin.

Kontaktimateriaalialan toimijoiden omavalvonta perustuu komission antamaan asetukseen (EY) N:o 2023/2006 elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden hyvistä tuotantotavoista. Valmistajan tulee perustaa ja toteuttaa tehokas dokumentoitu laatujohtajärjestelmä ja varmistaa sen noudattaminen.

4.7.1 Omavalvontatutkimukset

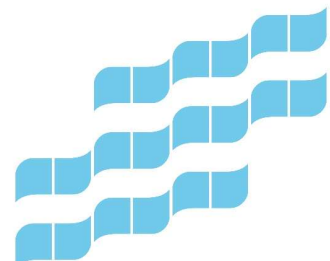
Elintarvikemääräyksissä erikseen säädetty omavalvontatutkimukset on tutkittava hyväksytyissä laboratorioissa. Muut elintarviketurvallisuuden ja omavalvonnin tutkimukset voidaan tehdä laboratorioissa, joilta ei edellytetä hyväksyntää. Muiden kuin elintarvikemääräyksissä säädettyjen tutkimusten tarpeellisuuden arviointi jää toimijan vastuulle. Merkittävä osa elintarvikemääräyksissä säädettyistä omavalvonnin tutkimuksista sisältyy elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista annettuun komission asetukseen (EY) N:o 2073/2005. Ruokavirasto on antanut ohjeen nro 10501/1 asetuksen soveltamisesta.

4.8 Tarkastusten suunnittelu ja toteutus

Tarkastukseen kuuluu valmistautuminen, tarkastuksen suorittaminen ja tarkastuskertomuksen laatiminen sekä kirjaukset. Valmistautumiseen kuuluu mm. perehtyminen hyväksymis- ja ilmoitusasiakirjoihin, aiempiin valvontatietoihin, sekä tarkastuksessa tarvittaviin tausta- ja muihin tietoihin.

Elintarvikevalvonta tekee tarkastuksia ilmoitus- ja hyväksymismenettelyyn, suunnitelmalliseen valvontaan, epäkohtien korjaamisen varmistamiseen, ruokamyrkytysepäily- ja valitustapauksiin, valvontapyyntöihin ja mahdollisiin projekteihin liittyen.

Tampereen elintarvikevalvonta ei käytä elintarvikelain mukaisissa valvontatehtävissä ulkopuolista asiantuntijaa.

4.8.1 Tarkastus

Tarkastuksella selvitetään, ovatko elintarvikealan toimijan tilat ja toiminta lainsäädännön mukaista. Tarkastus voi sisältää myös näytteiden ottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan tai siellä valmistettävien tuotteiden taikka tarjottavien palveluiden terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi.

Elintarvikehuoneistot, jotka kuuluvat laitoksiin, on hyväksyttävä ja tarkastettava ennen toiminnan aloittamista.

Ilmoitetun elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamisen yhteydessä tehtävä ensimmäinen tarkastus pyritään tekemään yhden, kolmen tai kuuden kuukauden kuluessa riippuen huoneistossa harjoitettavan toiminnan luonteesta ja laajuudesta. Ensimmäisellä tarkastuksella selvitetään elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset ja tarkastuskohteen omavalvontaohjeet. Elintarvikehuoneiston ilmoituksen jälkeinen ensimmäinen tarkastus on suunnitelmallinen tarkastus.

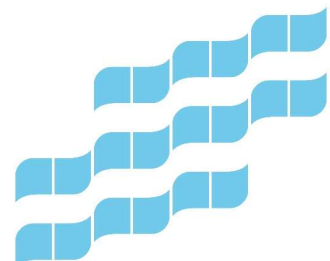
Elintarvikevalvonta tehdään pääsääntöisesti ilman ennakoilmoitusta. Tarkastukset pyritään tekemään silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa, mutta joissakin tapauksissa tarkastus voidaan toteuttaa muulloinkin. Tarkastukset tehdään pääsääntöisesti paikan päällä, mutta tarkastuksia voidaan toteuttaa asiakirjatarkastuksina. Elintarvikelain 16 § mukaan elintarvikealan toimijan on julkistettava valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova asiakirja Ruokaviraston määräämällä tavalla.

4.8.2 Oiva-järjestelmä

Elintarvikevalvonnan yhtenäistämiseksi ja tietojen julkaisemiseksi on luotu Oiva-järjestelmä, joka on valtakunnallinen Ruokaviraston koordinoima elintarviketietojen julkistamisjärjestelmä. Valvontatietojen julkaisemisella pyritään lisäämään valvonnan läpinäkyvyyttä, sekä tuomaan valvonnan tulokset kuluttajien käyttöön. Elintarvikevalvonnan tarkastukset tehdään Ruokaviraston laatimien Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Ohjeet perustuvat elintarvikelainsäädännön säännöksiin ja niihin on sisällytetty Ruokaviraston tulkintoja lain noudattamisesta.

Elintarvikevalvojien tarkastuksien tuloksista muodostuva Oiva-raportti julkistetaan Oiva-järjestelmässä. Lisäksi tarkastuksista muodostuu erillinen tarkastuskertomus, missä toimijalle avataan tarkemmin tehdyn tarkastuksen sisältöä ja annetaan tarvittaessa toimijalle neuvoja tilojen tai toiminnan parantamiseen.

Jos tarkastettu yritys on saanut jostakin asiasta arvosanan korjattavaa tai huono, tekee valvontaviranomainen aina yritykseen uuden tarkastuksen. Aiemmin saatu arvosana pysyy voimassa, kunnes valvontaviranomainen uusintatarkastuksella toteaa epäkohdan korjatuksi. Tämän jälkeen julkaistaan uusi Oiva-raportti, jossa näkyvät mahdolliset parannukset.

4.9 Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2025

Valtakunnallisen riskinarviointiohjeen mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia tulisi vuodessa tehdä noin 1500 kpl, jotta valvontatarve saataisiin täytettyä. Epäkohtien korjaamiseksi tehtävien uusintatarkastusten osuuden arvioidaan olevan noin 15 % suunnitelmallisten tarkastusten kokonaismäärästä. Vuosittainen tavoite uusintatarkastukset huomioon ottaen on noin 1700 kpl tarkastusta.

Tavoitteena on, että vuonna 2025 tehdään yhteensä 1300 kpl suunnitelmallista tarkastusta (sisältää uusintatarkastukset), mikä on vähän yli 75 % keskimääräisestä vuosittaisesta valvontatarpeesta. Edellä mainittuun määrään eivät kuulu suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset kuten ruokamyrkytys-epidemioiden ja valvontapyyntöihin liittyvät tarkastukset. Suunnitelmallisten tarkastusten määrä sisältää myös hygieenikkoeläinlääkäreiden valvontakohteet.

Osa suunnitelmallisista tarkastuksista tehdään kokonaan etä- ja asiakirjatarkastuksina siten, että tarkastukseen ei sisälly tarkastuskäyntiä kohteessa. Etätarkastuksiin liittyviä menettelyitä jatketaan erityisesti verkko-kauppojen, virtuaalitoimijoiden ja kontaktimateriaalitoimijoiden tarkastuksissa. Myymälöiden ja tarjoilupaikkojen tarkastuksissa hyödynnetään sähköisten omavalvontajärjestelmien kuten PTY:n omavalvontajärjestelmän tietoja siten, että osa tarkastuksesta voidaan tehdä etänä.

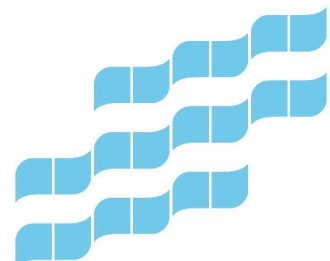
Elintarvikehuoneistoiksi luokiteltuihin riskiluokituksestaan 0-luokan kohteisiin kuten useimpiin kuntosaleihin ja pubeihin, joissa on vain juomatarjoilua, tehdään vain suunnitelmallinen aloitustarkastus, josta ei muodostu Oiva-raporttia. Hyväntekeväisyysjärjestöjen ruoka-aputoimintaan ei myöskään tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia, vaan niitä valvotaan ainoastaan asiakasvalitusten perusteella.

Tapahtumien (kuten markkinat, messut tai festivaalit) valvonnassa tehdään Oiva-tarkastuksia liikkuviin elintarvikehuoneistoihin ja suunnataan voimavaroja ennaltaehkäisevään toimintaan kuten tapahtumien viranomaiskatselmuksiin ja sähköiseen neuvontaan. Liikkuvien elintarvikehuoneistojen Oiva-tarkastuksia tehdään myös ulkopaikkakuntalaisille toimijoille, jotka osallistuvat tapahtumaan tai muuten toimivat Tampereen valvontaluokalla. Nämä tarkastukset tehdään toimijan oman rekisteröitymiskunnan tekemän riskiluokituksen mukaisesti.

Toiminnan aloittamiseen liittyvä tarkastus on myös valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus, jolloin se on maksullinen. Aloittamiseen liittyvä tarkastus tarkoittaa tarkastusta, joka tehdään elintarvikehuoneistoon ennen toiminnan aloittamista tarvittaessa joko toimijan pyynnöstä tai tarkastajan harkinnan mukaan. Suunnitelmallisiin valvontaprojekteihin voi myös liittyä tarkastuksia, jotka ovat toimijalle maksullisia.

Laitosvalvonnan osalta suunnitelmallisen valvonnan taulukossa on ilmoitettu suunnitellut tarkastukset toimintaluokittain. Laitoksissa on monia toimintatyyppisiä ja samalla tarkastuksella tarkastetaan eri toimintoja.

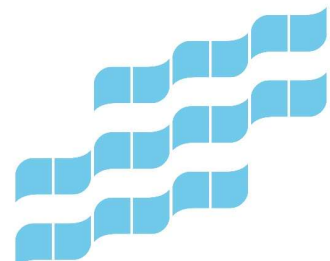
- Liha-alan laitoksia on 9 kpl, tarkastuksia niihin tehdään yhteensä 52 kpl.
- Näistä 8 valmistaa sekä kypsiä että raakoja lihavalmisteita ja 1 vain raakalihavalmisteita.
- Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointilaitoksia on 4 kpl, tarkastuksia niihin tehdään yhteensä 8 kpl.

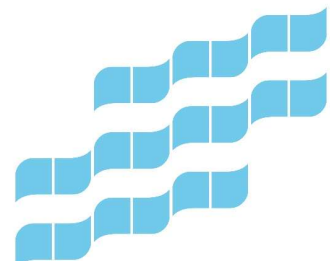
- Maitoalan laitoksia on 2 kpl, tarkastuksia niihin tehdään yhteensä 4 kpl.
- Kala-alan toimintaa on 2 laitoksessa liha-alan toiminnan rinnalla. Tarkastukset tehdään liha-alan toiminnan tarkastuksen yhteydessä.

Suunnitelmallinen valvonta 2025:

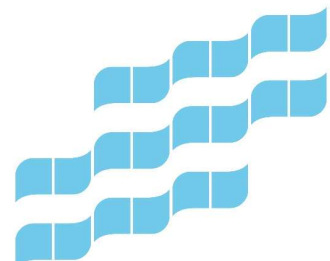
Toimintaluokka ja -tyyppi	Kohde-toimin-toja koko alue	Akaa	Juupa-joki	Kan-gas-ala	Ori-vesi	Päl-käne	Urja-la	Tam-pere	Val-kea-koski	Riskiperus-tei-sen val-vonta-tar-peen mukai-nen tarkas-tustarve/ v
	yht. 4195	325	116	537	313	334	280	2 354	293	yht. 1484
Alkutuotanto										
Hunajantuotanto	85	8	4	18	10	8	9	19	9	Tarvit-ta-essa
Kalastus	25	0	1	6	2	4	0	7	5	5
Lihantuotanto	259	32	16	55	38	43	43	16	18	Tarvit-ta-essa
Maidontuotanto	82	11	6	12	14	21	7	7	6	16,4
Munantuotanto	65	8	2	13	7	11	7	10	7	13
Peltoviljely	887	111	55	151	150	135	150	65	72	Tarvit-ta-essa
Puutarhaviljely, Avomaa	63	1	2	13	9	22	7	4	7	2
Puutarhaviljely, Kasvi-huone	8	0	0	5	0	1	0	1	1	1
Sienimöt	1	0	0	0	0	0	0	1	0	Tarvit-ta-essa
Vesiviljely	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0,2
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvi										
Juomien valmistus	2	0	0	0	0	0	0	3	0	0,8
Makeisten valmistus								1	0	
Muu valmistus	17	0	0	4	1	1	0	13	3	19
Yhdistelmätuotteiden valmistus	2	1	0	0	1	0	0	2		4,5
Elintarvikekontaktimateriaalit										
Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	15	2	0	2	0	1	0	10	1	7,7

Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	15	2	0	3	0	0	0	12	0	7,8
Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	24	2	0	2	0	1	0	12	7	15,9
Elintarvikkeiden kuljetukset										
Elintarvikkeiden kuljetus	27	1	0	3	0	0	2	24	0	1,6
Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä	17	1	0	0	0	0	0	16	1	5
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	1	0	0	0	1	0	0	0	0	
Elintarvikkeiden pakastekuljetus	13	1	0	2	0	1	0	8	1	4,8
Elintarvikkeiden myynti										
Elintarvikkeiden tukkumyynti	31	0	2	3	0	1	0	27	1	13
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	602	35	8	44	23	19	20	486	34	283
Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläinperäiset elintarvikkeet	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0,7
Elintarvikkeiden tarjoilu										
Grilli- tai pikaruokatoiminta	220	12	1	23	4	4	7	195	8	108
Kahvilatoiminta	240	7	4	25	7	15	4	225	21	95
Pitopalvelu	33	6	1	2	2	5	1	21	3	18,3
Pubitoiminta	139	4	0	4	2	2	1	133	6	Tarvit-ta-essa
Ravintolatoiminta	586	22	3	35	19	11	8	540	25	442
Suurkeittiö, keskuskeittiötoiminta	44	2	2	9	2	3	1	27	4	50
Suurkeittiö, laitoskeittiö (koulut, sairaalat ym.)	150	9	3	14	6	8	3	107	10	95
Tarjoilukeittiötoiminta	357	32	2	55	11	8	4	231	28	120
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen										
Elintarvikkeiden pakastaminen	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0,33
Elintarvikkeiden pakkaaminen	1	0	0	0	0	1	0	3	2	0,33
Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	4	0	0	1	0	0	0	1	2	8

Muu elintarvikkeiden varastointi	22	1	1	4	0	1	0	20	1	7
Kala-ala										liha-alan laitosten yhtey- dessä
Kalajalosteiden valmistus	2	0	0	1	0	0	0	0	1	-
Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	2	0	0	1	0	0	0	0	1	-
Kansalliset toiminnalliset helpotukset		0								
Lihan käsittely	3	0	0	3	0	0	0	0	1	1
Liha-ala										52
Jauhelihan valmistus	1	0	0	2	0	0	1	0	0	-
Leikkaamo	1	0	0	0	0	0	1	0	0	-
Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	8	1	0	2	0	0	0	4	1	-
Pakkaaminen	1	0	0	1	0	0	0	0	0	-
Raakalihavalmisteiden valmistus	7	1	0	1	0	0	1	3	1	-
Maitoala										
Juuston valmistus	2	0	0	0	0	1	0	1	0	4
Vienti ja tuonti										
Elintarvikkeiden maahan- tuonti	48	3	1	4	0	1	1	41	2	19
Elintarvikkeiden maasta- vienti	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0,7
Vilja- ja kasvisala										
Kasvis-, marja- ja hedel- mätuotteiden valmistus	11	1	1	4	0	1	0	6	0	14
Leipomotuotteiden val- mistus, ei helposti pilaan- tuvia	24	3	0	3	0	2	0	22	0	22
Leipomotuotteiden val- mistus, helposti pilaantu- via	37	4	0	5	4	0	0	28	3	24
Muiden viljatuotteiden valmistus	3	0	0	1	0	1	0	1	0	1,8
Myllytoiminta	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,5
Pakkaamatoiminta ja kauppakunnostus	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0,5
Vain ruoka-aputoimintaa										

Elintarvikkeiden luovutus ruoka-avussa	17	1	0	0	2	1	1	11	1	Tarvit-ta-essa
Elintarvikkeiden tarjoilu ruoka-avussa	10	0	0	2	3	0	0	3	2	Tarvit-ta-essa
Elintarvikkeiden varastointi ruoka-avussa	1	0	0	0	0	0	0	1	0	Tarvit-ta-essa

4.10 Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö

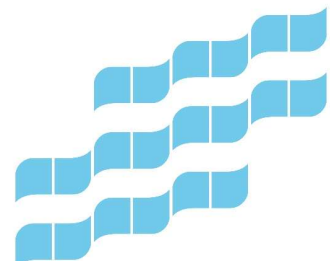
Tampereen elintarvikevalvonnassa noin 40 % työpanoksesta kuluu muihin tehtäviin kuin suunnitelmalliseen valvontaan. Muita tehtäviä ovat mm. toimijoiden ohjaus ja neuvonta, ilmoitusten käsittely, valvontakohdere-kisterin (VATI) tietojen ylläpito, koulutukseen ja valvontaverkostotyöskentelyyn osallistuminen sekä ruoka-myrkytyspäilyjen ja valitusten käsittely. Suunnitelmalliseen valvontaan kuulumattomia tarkastuksia ovat muun muassa ruokamyrkytyspäily- ja valitustarkastukset ja Ruokaviraston valvontapyyntöjen, RASFF-ilmoi-tusten tai takaisinveitoilmoitusten perusteella tehdyt tarkastukset. Lisäksi elintarviketarkastajien tehtäviin kuu-luvat mm. erilaiset toimijoille suunnatut koulutukset ja yhteistyötillaisuudet. Ruokaviraston ohjeistuksen mu-kaan toimijoille on annettava yhä enemmän ohjausta ja neuvontaa.

Vuonna 2025 jatketaan resurssien kohdentamista enemmän suunnitelmallisiin tarkastuksiin, mm. lisääntynei-den ruokamyrkytysilmoitusten perusteella. Muun selvittelyn sijaan pyritään jatkossa jalkautumaan nopeam-min erityisesti kohteisiin, joissa suunnitelmallinen valvonta ei ole toteutunut.

Säännöllistä ulkomyyntiä harjoittavat valvonta-alueen elintarvikemyyjät tekevät elintarvikehuoneistoilmoituk-sen toiminnastaan. Tapahtumiin osallistuvat elintarvikemyyjät tiedottavat Tampereen kaupungin elintarvike-valvontaa osallistumisestaan tapahtumaan. Tiedottamiset otetaan vastaan elintarvikevalvonnassa ja tarvitta-essa otetaan toimijaan yhteyttä lisäselvitysten saamiseksi.

Elintarvikevalvontaan tulee myös lausuntopyyntöjä viranomaisilta, arkkitehdeiltä ja toimijoilta. Lausuntopyyn-nöt koskevat yleensä tilojen soveltuvuutta elintarvikehuoneistotoimintaan, rakennuslupahakemuksia, alkoholi-n anniskelua elintarvikehuoneistossa tai tapahtumassa.

Elintarvikevalvonnan tehtäviin kuuluvan tupakka- ja nikotiinivalmisteiden valvonnan tehtäväkenttä on uudis-tunut esim. valvontajärjestelmien kehittymisen myötä. Tarkastajien työaikaa kuluu entistä enemmän uuden tietorekisterin (Turre) ja lainsäädännön muutosten osaamisen varmistamiseen. Tupakka- ja nikotiinivalvonta on kuvattu omissa osiossa.

4.11 Valvontanäytteet ja projektit sekä laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

4.11.1 Näytteenotto ja näytteen tutkiminen

Näytteenotolla ja tutkimustulosten perusteella voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Viranomaisnäytteitä voidaan ottaa mm. lainsäädännön toimijalle määräämän näytteenoton ja tutkimusten varmistamiseksi sekä epäiltäessä tuotteiden turvallisuutta. Näytteenotto kohteita, näytteiden määriä, näytteenottotiheyttä ja näytteistä tehtäviä tutkimuksia suunniteltaessa otetaan huomioon omavalvonnan toimivuus valvontakohteessa.

Sisämarkkinatuonnin valvonnan yhteydessä valvontaviranomainen voi ottaa tutkituttavaksi suunnitelmallisen valvonnan viranomaisnäytteitä. Maahantuodusta raaoista eläinperäisistä salmonellatakuutuotteista tutkitaan salmonella. Maahantuoduista kalastustuotteista tutkitaan histamiini. Valvontaviranomainen arvioi näytteenoton tarpeen ja laajuuden toimijan toiminnan, omavalvonnan toteutuksen ja tulosten perusteella.

Näytteitä on varauduttu ottamaan ja tutkituttamaan myös epäilyn perusteella, esim. kuluttajavalitusten, ruokamyrkytyspäilyjen, elintarvikkeista aiheutuvien muiden terveysvaaratilanteiden ja muiden erityistilanteiden tutkimiseksi. Näytteistä tehdään mikrobiologisia, kemiallisia, fysikaalisia ja aistinvaraisia laboratoriotutkimuksia tarpeen mukaan.

4.11.2 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Valvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet tutkitaan kyseisiä tutkimuksia tekemään hyväksytyissä laboratorioissa. Laboratorion tulee olla Ruokaviraston hyväksymä. Tampereen kaupunki kilpailuttaa laboratorion palveluiden sopimuksen sopimuskausittain.

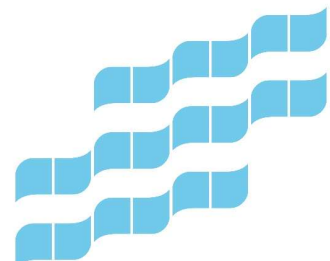
Viranomaisnäytteiden tutkimuksissa hyödynnetään tarpeen mukaan myös Ruokaviraston ja muiden EU-maiden vertailulaboratorioita (analytiikka, jota ei ole saatavilla paikallisessa laboratorioissa sekä jatkotutkimukset) tai muita hyväksytyjä laboratorioita. Epidemiaselvityksissä potilasnäytteiden tutkimuksista vastaavat terveydenhuollon laboratoriot ja THL.

4.11.3 Projektit

Vuoden 2025 aikana Tampereen elintarvikevalvonnassa jatketaan vuonna 2024 aloitettua projektia, "Taloudellisen hyödyn tavoittelu pakkausmerkintöjä ja maahantuontisäädöksiä kiertämällä". Ruokaviraston ja Valviran mahdollisiin projekteihin sekä valtakunnallisiin hankkeisiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.

4.12 Seurantaohjelmat

Valvonta-asetuksen (EU) N:o 2017/625 mukaan seurannalla tarkoitetaan elintarvikevalvonnassa suunnitellun havainto- ja mittausjakson toteuttamista, jonka tarkoituksena on saada käsitys elintarvikemääräysten noudattamisesta. Erilaiset valvonta- ja seurantaohjelmat ovat valvonta-asetuksen tarkoittamaa seurantaa. Tällaisia

ohjelmia ovat mm. kansallinen salmonellavalvontaohjelma ja EU:n vierasainevalvontaohjelma. Vierasainevalvontaa ja siihen liittyvää näytteenottoa tehdään myös epäilyyn perustuen tai AVIn määräyksestä.

Elintarvikevalvonta osallistuu tarvittaessa seurantaohjelmiin liittyvään näytteenottoon ja vastaa osaltaan valvontatoimenpiteistä.

4.13 Valvontakirjanpito

Valvontakirjanpito sisältää elintarvikehuoneiston laitoshyväksyntään tai elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittelyyn liittyvät asiakirjat, tarkastuksista laadittavat tarkastuskertomukset, viranomaisnäytteiden tutkimustulokset, arviointiraportit sekä viranomaisen muista toimenpiteistä kirjaamat asiat.

Tampereen elintarvikevalvonnan sähköiseen valvontakirjanpitoon käytetään VATI-tietojärjestelmää, jossa ylläpidetään tiedot valvontakohteista ja niihin tehtävistä valvontatoimenpiteistä.

4.14 Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään elintarvikevalvonnassa silloin, kun elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet elintarvikealan toimijan velvoittamiseksi noudattamaan elintarvikemääräyksiä ole riittäviä. Hallinnollisia pakkokeinoja koskevat säännökset ovat elintarvikelain 9 luvussa.

Pakkokeinoja ovat mm. erilaiset määräykset ja kiellot, uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämishukka, haltuunotto sekä elintarvikehuoneiston hyväksynnän peruuttaminen.

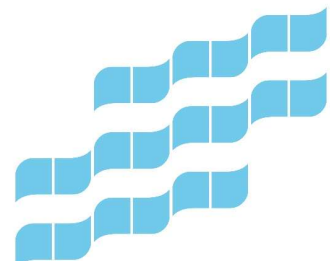
Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on siirtänyt ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista toimivaltaansa elintarvikevalvonnan viranhaltijoille. Jaoston kulloinkin voimassa oleva delegointipäätös on nähtävillä Tampereen kaupungin nettisivuilla.

Elintarvikelaissa ei ole hallintomenettelyä koskevia säännöksiä, vaan sovellettaviksi tulevat hallintolain (434/2003) säännökset (kuuleminen, josta on malliasiakirja nro 10117/1). Mikäli viranomainen katsoo, että pakkokeinopäätös on mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta pantava heti täytäntöön, tämä todetaan päätöksessä.

Elintarvikealan toimija vastaa niistä kustannuksista, joita toimijalle aiheutuu viranomaisen pakkokeinopäätöksestä.

4.14.1 Seuraamusmaksu

Toimivaltainen valvontaviranomainen voi määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5000 euron elintarvikevalvonnan seuraamusmaksun elintarvikelain 67 §:ssä mainituissa määräysten vastaisuudessa. Seuraamusmaksu voidaan määrätä esimerkiksi, kun toimija kehotuksesta huolimatta laiminlyö elintarviketoiminnan rekisteröinti-ilmoituksen tai ei noudata 15 §:ssä säädettyä vaatimusta omavalvonnasta tai

ei noudata 14 §:ssä säädetty vaatimusta jäljitettävyydestä. Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus.

4.15 Henkilöstön koulutus

Valvontatehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää alan kehityksen sekä lainsäädännön ja siihen liittyvien tulkintojen jatkuvaa seuraamista. Henkilöstö osallistuu säännöllisesti täydennyskoulutukseen ja osaamisen kehittämiseen kannustetaan. Henkilöstön vuosittainen koulutustavoite on keskimäärin 8 koulutuspäivää/hlö.

Koulutuspäiviksi voidaan varsinaisten koulutuspäivien lisäksi lukea muutakin ammattitaidon edistämistä, kuten työnohjauspäiviin osallistuminen, malliasiakirjoihin perehtyminen tai muu suunnitelmallinen pätevyyden ylläpito. Koulutuksiin luetaan esimerkiksi osallistuminen Ruokaviraston valvontaverkostoihin ja kansainvälisiin koulutuksiin kuten Better Training for Safer Food-koulutus. Yksikön koulutustarpeita kartoitetaan kyselyillä ja kartoituksilla. Yksikössä järjestetään tarpeen mukaan sisäistä koulutusta esimerkiksi tietojärjestelmiin liittyen. Henkilöstön koulutuksista pidetään kirjaa.

Uutta työntekijää rekrytoitaessa varmistetaan aina henkilön pätevyys huomioiden elintarvikelain pätevyysvaatimukset ja sisäiset erityistarpeet. Uusien työntekijöiden perehdytykseen on perehdytysuunnitelma.

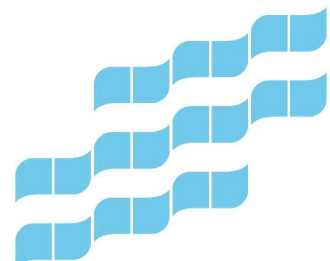
Vuosittaisissa kehityskeskusteluissa esihenkilö arvioi jokaisen työntekijän kanssa osaamisen tason sekä edellisenä vuonna toteutuneen koulutuksen ja kehityksen. Kehityskeskustelussa sovitaan kehityssuunnitelma yksilökohtaisten tarpeiden mukaisesti.

4.16 Elintarvikevalvonnan auditoinnit

Toimivaltaisten viranomaisten on valvonta-asetuksen 6 artiklan mukaan tehtävä sisäisiä tai teetettävä ulkoisia toiminnan tarkastamisia ja ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tarkastamisessa saatujen tulosten pohjalta sen varmistamiseksi, että valvonta-asetuksessa säädetty tavoitteet saavutetaan. Toiminnan tarkastamisella (auditoinnilla) tarkoitetaan järjestelmällistä ja riippumatonta tarkastelua, jolla selvitetään, ovatko toiminta ja sen tulokset suunniteltujen järjestelyjen mukaisia, onko kyseiset järjestelyt toteutettu tehokkaasti ja ovatko ne sopivia tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Toiminnan tarkastamisten on oltava riippumattomien tahojen arvioitavissa ja ne on toteutettava avoimesti.

4.17 Hankkeiden ja seurantaohjelmien raportointi

Elintarvikevalvontaviranomaiset osallistuvat tarvittaessa erilaisiin Ruokaviraston toimialan valvontahankkeisiin ja Ruokaviraston ohjaamiin mahdollisiin EU:n yhteisiin valvontahankkeisiin, joita koskevat tiedot ja tulokset toimitetaan erikseen ilmoitettavan aikataulun mukaisesti. Hankkeiden lisäksi valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä ilmoittamaan Ruokavirastolle ja Aluehallintovirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja (elintarvikelaki 45 §). Näistä Tampereen kaupungin elintarvikevalvonta raportoi aluehallintovirastolle ja Ruokavirastolle näiden edellyttämällä tavoilla.

4.18 Terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot

Terveysvaaralla tarkoitetaan biologista, kemiallista tai fysikaalista tekijää tai tilaa, joka saattaa vaarantaa elintarvikkeen turvallisuuden. Kunnan on selvittävä alueellaan ilmenevät elintarvikkeisiin liittyvät terveysvaaratilanteet. Tällaisia ovat ruokamyrkytykset ja muut elintarvikevälitteiset vaaratilanteet.

Toimintaohjeet terveysvaaratilanteissa ja takaisinvedoissa sisältyvät Tampereen elintarvikevalvonnan laatu järjestelmään. Niissä on huomioitu Ruokaviraston ohjeet. Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on valmius terveysvaaratilanteiden edellyttämään näytteenottoon ja tutkimuksiin.

Laboratorioiden on ilmoitettava viivytyksettä toimeksiantajalleen tieto terveysvaaraan viittaavista tutkimustuloksista. Toimeksiantajaa valvovalle viranomaiselle tieto toimitetaan erityistilanteissa (elintarvikelaki 36 § ja 47 §).

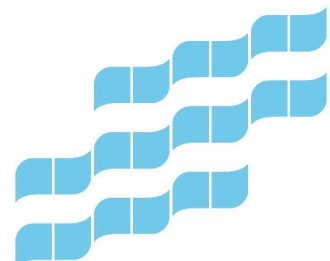
Valvontaviranomaiset ja elintarvikealan toimijat voivat saada tiedon terveydelle vaarallisista elintarvikkeista mm. oman alueensa viranomaistutkimuksista, omavalvonnan tutkimustuloksista toimijalta, kuluttajavalituksista tai Ruokavirastosta. Ruokavirasto toimii elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän (RASFF) virallisena kansallisena yhteyspisteenä. Tampereen elintarvikevalvonta on varautunut reagoimaan Ruokaviraston lähettämiin RASFF-ilmoituksia koskeviin tiedusteluihin välittömästi.

Vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta on ensisijaisesti elintarvikealan toimijalla. Kun toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen maahantuoma, tuottama, jalostama, valmistama tai jakelema elintarvike ei ole elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien määräysten mukainen, sen on käynnistettävä välittömästi menettelyt kyseisen elintarvikkeen poistamiseksi markkinoilta. Jos tuote on jo ehtinyt kuluttajalle, toimijan on tehokkaalla ja täsmällisellä tavalla ilmoitettava asiasta kuluttajille. Toimijan on viivytyksettä ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle ja kunnalliseen elintarvikevalvontaan.

Jos toimija ei noudata velvollisuuttaan takaisinvedoissa, elintarvikevalvontaviranomainen ryhtyy toimenpiteisiin terveydelle vaarallisten erien poistamiseksi markkinoilta. Elintarvikevalvonta ilmoittaa Aluehallintovirastolle ja Ruokavirastolle toteamistaan terveysvaaroista sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen. Terveysvaaratilanteet ja niiden johdosta tehdyt selvitykset ja toimenpiteet kirjataan laatu järjestelmän mukaisesti.

4.18.1 Ruokamyrkytyssepidemioiden selvittäminen

Saatuun ilmoituksen elintarvikevälitteisestä ruokamyrkytyksestä tai epäilyistä ruokamyrkytyksestä alueellaan kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen on viipymättä toimitettava tapausta koskeva selvitys (elintarvikelaki 47 §). Valtioneuvoston antamassa asetuksessa (1365/2011) on säädetty elintarvike- ja talousvesivälitteisten ruokamyrkytyssepidemioiden seurannasta, selvittämisestä ja ilmoittamisesta. Ruokamyrkytystutkimusten keskeinen tavoite on sairastumisen aiheuttajan ja lähteen etsiminen. Ruokamyrkytyssepidemian selvittäminen tapahtuu kunnan kustannuksella.

Laatukäsikirjassa on kuvattu toiminta epidemiaepäily- ja muissa terveysvaaratilanteissa. Toimintaohje sisältää selvitystyön käynnistämisen, epäilyilmoitusten tekemisen, näyttönoton ja tutkimisen, tiedonkulun ja yhteydenpidon, tiedottamisen, johtopäätösten tekemisen sekä selvitysilmoituksen laatimisen ja tallentamisen ruokamyrkytusepidemiarekisteritietojärjestelmään eli RYMY –tietojärjestelmään.

Ruokamyrkytusepäilytapauksista pidetään kirjaa. Terveysvaaratilanteista tiedotetaan tarvittaessa Aluehallintovirastoa ja Ruokavirastoa.

4.19 Viestintä

Viestintään kuuluvat asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen toimijoille, asukkaille ja valvonta-alueen kunnille. Neuvontaan ja opastukseen varataan työaika kaikkissa tehtävissä. Elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta on ensisijaisesti kuntien tehtävä, Ruokavirasto huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta, kuluttajainformaatiosta ja riskiviestinnästä.

Elintarvikevalvonnan nettisivuilla on kaupunkilaisille tietoja valvonnan suuntaamisesta, menetelmistä ja tuloksista sekä ajankohtaisista asioista. Siellä on myös elintarvikealan toimijoille tarkoitettua tietoa mm. elintarvikehuoneistojen käyttöönotosta ja omavalvonnasta. Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelma sekä maksutaksa ovat nettisivuilla nähtävillä. Lisäksi toimijoille viestitään valikoidusti ajankohtaisista tiedotettavista aiheista sähköpostijakelulla, jota varten toimijoiden sähköpostiosoitteet pyritään pitämään ajan tasalla tietojärjestelmässä. Lisäksi tarvittaessa tiedotetaan lehtien tai muiden medioiden välityksellä.

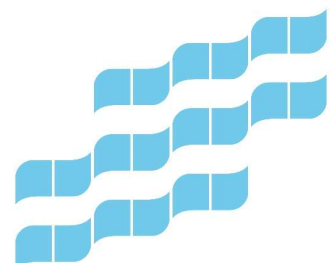
Takaisinvetotilanteissa elintarvikelain 57 § mukaan viranomainen voi tiedottaa toimijan kustannuksella elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien vaatimusten vastaisista elintarvikkeista, jos elintarvikealan toimija ei noudata yleisen elintarvikeasetuksessa säädettyä veloitetta ilmoittaa asiasta kuluttajille.

Elintarvikevalvonnan asiakasviestintää kehitetään vuoden 2025 aikana Lean-mallin mukaisen prosessisuunnittelun kautta. Tavoitteena ovat saavutettavat ja asiakaslähtöiset toimintatavat. Tampereen palvelupiste toimii edelleen tiedotuskanavana kuntalaisten suuntaan.

Elintarvikevalvonnassa ensisijainen tiedotusvastuu on yksikön päälliköllä. Tiedottamisessa noudatetaan Tampereen kaupungin viestintäsuunnitelmaa.

4.20 Raportointi

Tampereen kaupungin elintarvikevalvonnan suunnitelman toteumaa tarkastellaan ympäristöterveyden yhteisen valvontasuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Toteumasta laaditaan raportti, joka viedään hyväksyttäväksi alueelliseen ympäristöterveyden jaostoon ennen raportin lähettämistä aluehallintovirastolle.

5 TERVEYDENSUOJELULAIN VALVONTASUUNNITELMA

5.1 Johdanto

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Tavoitteena on suojella ihmisten terveyttä mm. huomioimalla terveydensuojelu yhteiskunnan eri toimintoja suunniteltaessa. Terveydensuojeluun kuuluu terveyshaittojen ennaltaehkäisy sekä todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen. Terveydensuojelu tukee kunnassa elinympäristöterveyden edistämistä.

Kunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelman laatimista ohjaa terveydensuojelulaki. Valvontasuunnitelmassa kuvataan säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi myös muu valvonta, yhteistyö ja elinympäristön terveellisyyden edistäminen. Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Valvontasuunnitelmassa huomioidaan ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2025-2028 sekä valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2025-2028. Valtakunnallisten ohjelmien tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä valvonnan tiheyden, laadun ja valvontaa suuntaavien painopisteiden osalta ja kohdistaa resurssit tehokkaasti edistämään elinympäristön terveellisyttä.

Lainsäädäntömuutokset

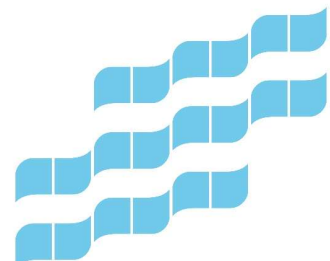
Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt terveydensuojelulain kokonaisuudistushankkeen vuonna 2024. Nykyinen terveydensuojelulaki on tullut voimaan vuonna 1995 ja sitä on vuosien saatossa muutettu useita kertoja. Muutosten seurauksena lain rakenne ja sisältö ovat muuttuneet osin hajanaisiksi. Nyt tehtävällä kokonaisuudistuksella pyritään eheämpään lakikokonaisuuteen. Uuden lain voimaantulon tavoitepäivämäärä on 1.1.2027. Terveydensuojelulain kokonaisuudistuksen vuoksi terveydensuojelun valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2025-2028 ei tässä vaiheessa tehdä laajakantoisia muutoksia linjauksiin tai valvontakäytäntöihin. Tampereen kaupungin terveydensuojelu tulee varaamaan tällä ohjelmakaudella työaikaa uudistuksen sidosryhmätöihin osallistumiseen.

Sisäministeriö on asettanut hankkeen vaaratiedotteesta annetun lain muuttamiseksi. Tarkoitus on muuttaa lakia niin, että myös kunnan terveydensuojeluviranomainen voisi antaa tarvittaessa vaaratiedotteen. Vaaratiedotteen antamiseen liittyvien prosessien läpikäynti ja opettelu sekä tarvittava yhteistyö eri osapuolien kanssa tulee vaatimaan resursseja lakihankkeen toteutuessa.

5.2 Henkilöstö

Tampereen terveydensuojeluyksikössä työskentelee 14 terveydensuojelutarkastajaa ja terveydensuojelupäällikkö. Terveydensuojeluyksikössä työskennellään kahdessa tiimissä: terveysvalvontatiimissä ja asumisterveys-tiimissä. Tiimeillä on tiiminvetäjät.

Terveydensuojelulain mukaisten tehtävien lisäksi terveydensuojelun henkilöstö osallistuu myös tupakkalain mukaiseen valvontaan. Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvontaa suoritetaan terveydensuojelulain

mukaisissa valvontakohteissa. Lisäksi terveydensuojeluyksikössä käsitellään asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemukset.

5.3 Kunnan terveydensuojelun tehtävät ja valvonnan osa-alueet

Toiminta-alueen terveydensuojeluviranomaisena toimii Tampereen kaupungin Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto. Jaosto on delegoinut päätöksellään tehtäviään terveydensuojeluyksikön henkilökunnalle.

5.3.1 Talousvesi

Kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo säännöllisesti vedenjakelualueella käytettävän talousveden laatua ja että talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonta on riittävää. Talousveden valvonnassa sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetusta talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta (1352/2015) tai Sosiaali- ja terveysministeriön asetusta pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001).

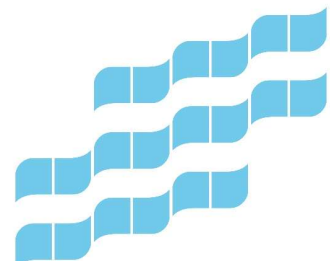
Verkostoveden laadun tarkkailu perustuu vesilaitosten valvontatutkimusohjelmiin. Valvontatutkimusohjelmien päivitykset tehdään laitosten ja terveydensuojelun yhteistyönä.

Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Tulevalla suunnitelmakaudella valvotaan, että talousvettä toimittavat laitokset tarkistavat riskienhallintasuunnitelmansa ajoissa ja ennen valvontatutkimusohjelmien tarkistamista. Laitosten on pidettävä ajan tasalla riskienhallintasuunnitelmat sellaisten riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi, joista voi aiheutua terveyshaittaa talousveden välityksellä. Riskienhallintasuunnitelmat kattavat koko vedentuotantoketjua koskevat riskit, ja niissä on esitettävä riskienhallinnan kannalta keskeiset tiedot ja tarkoituksenmukaiset menettelytavat riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi. Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Uuden juomavesidirektiivin myötä tulleet muut velvoitteet tulee myös huomioida valvonnassa. Valvonnassa varataan aikaa mm. riskinarviointien laadintaan, talousveden laadusta tiedottamiseen ja valvontatutkimusohjelmien päivittämiseen.

Tulevalla suunnitelmakaudella panostetaan jo aiemmin käynnistettyihin talousvesivalvonnan yhteistyöryhmiin ja kehitetään niiden toimintaa.

Talousvesivalvontaan tuli vuoden 2023 alusta alkaen täysin uusi tehtäväkokonaisuus, kun EU:n uuden juomavesidirektiivin (EU2020/2184) myötä valvonnan kohteiksi tulivat ns. ensisijaisten tilojen kiinteistöjen vesilaitteistot. Terveydensuojelulakiin on määritelty ns. ensisijaiset tilat, joissa legionellan aiheuttama riski ihmisen terveydelle katsotaan tavallista suuremmaksi. Ensisijaisilla tiloilla tarkoitetaan sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoja, majoitustoimintaa, yleisölle avoimia kylpylöitä, uimahalleja, maauimaloita ja saunoja sekä tehostetun palveluasumisen tai laitoshoidon antavia sosiaalihuollon yksiköitä.

Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskinarvioinnit tulee olla tehtynä 12.1.2029. Valvontasuunnitelmakaudella ensisijaisten tilojen omistajia kannustetaan tekemään vesilaitteistojen riskinarviointeja ja tarvittaessa tehostamaan riskienhallintatoimenpiteitä. Voimassa olevan lainsäädännön nojalla asiaa edistetään kertomalla velvoitteesta, ohjaamalla tekemään rakennusten vesilaitteistojen riskinarvioinnit ja kannustamalla legionellabakteerin torjuntaan sekä antamalla muuta asiaan liittyvää neuvontaa. Tämän lisäksi ensisijaisten tilojen suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä valvontakohteissa tehdään talousveden ja lämpimän käyttöveden lämpötilojen mittauksia, joiden avulla voidaan arvioida legionellan esiintymisen riskiä.

Talousveden häiriötilanteisiin varautuminen on merkittävä osa terveysuojeluviranomaisen varautumista. Valvontasuunnitelmakaudella kehitetään edelleen omaa toimintaa talousveden häiriötilanteisiin varautumisen osalta sekä tuetaan vesilaitosten varautumista ja osallistutaan harjoituksiin.

5.3.2 Muiden ilmoitusvelvollisten kohteiden terveydellisten olojen valvonta

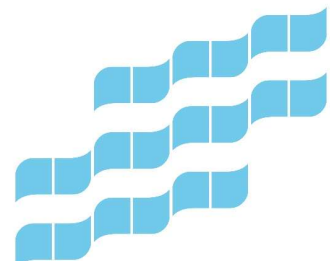
Kunnan terveysuojeluviranomainen valvoo terveysuojelulain 13 §:n mukaisia ilmoitusvelvollisia kohteita suunnitelmallisesti. Valvontakohteita ovat mm. koulut, päiväkodit ja jatkuvaa hoitoa antavat sosiaalialan yksiköt. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet ja tarkastukset on esitelty tarkemmin kappaleessa 5.5. Terveysuojeluviranomaisella on lisäksi mahdollisuus riskinarvioinnin perusteella pyytää ilmoitus terveysuojelulain 13 §:n 1 momentti 6 kohdan mukaisesta toiminnasta ja ottaa toiminta suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

Suunnitelmallisesti valvottavien kohteiden valvonnassa kiinnitetään huomiota mm. toiminnan hygieenisiin olosuhteisiin, sisäilman laatuun ja ilmanvaihdon riittävyteen. Lisäksi toiminnanharjoittajia ohjataan omavalvonnan toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Koulujen ja päiväkotien suunnitelmallisia tarkastuksia jatketaan jo vakiintuneen käytännön mukaisesti yhteistyössä mm. kiinteistönpidosta vastaavien tahojen, kouluterveydenhuollon, työterveyshuollon ja työsuojeluvalltuutettujen kanssa. Tarkastusten suunnittelussa otetaan huomioon valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, 12 §. Niissä kunnissa, joissa ei ole toimivaa järjestelmää yhteistarkastusten tekemiseen, pyritään siihen, että terveysuojeluviranomainen toimisi koordinaattorina eri tahojen tarkastusten yhteensovittamiseksi. Valvontayksikössä tehdään päiväkotien tarkastukset pääsääntöisesti moniammatillisina yhteistarkastuksina. Tarkastustiheys on sovitettu kaikille tarkastuksiin osallistuville sopivaksi. Tarkastuksia tehdään niihin päiväkoteihin neljän vuoden välein valvontaohjelman esittämän kolmen vuoden sijaan, joissa toteutuu moniammatilliset yhteistarkastukset. Valviran ohjeiden mukaan suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset tulisi toteuttaa monialaisina yhteistarkastuksina.

Sosiaalialan laitosten valvonnassa on aloitettu yhteistyö hyvinvointialueen hygieniahoitajien kanssa ja sitä jatketaan tällä valvontasuunnitelmakaudella.

Valvonnassa edistetään ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntämistä valvontakohteiden sisäilmaselvityksissä. Terveyshaitan arvioinnissa käytetään vain sertifioitujen asiantuntijoiden tekemiä selvityksiä. Sertifioidut henkilöt ovat osoittaneet asiantuntijuuden ja pätevyyden suorittamalla tarvittavan koulutuksen.

Toimialueen kunnat kuuluvat korkean radonriskin alueeseen ja valvontakohteiden radonpitoisuuden vuosikeskiarvo selvitetään tarkastuskäynnin yhteydessä. Radon huomioidaan myös ennaltaehkäisevästi lausunnoissa.

5.3.3 Uimavesien valvonta

Terveydensuojelu valvoo yleisten uimarantojen veden laatua Sosiaali- ja terveysministeriön asetusten (177/2008 ja 354/2008) mukaisesti. Ennen uimakauden alkua laaditaan uimarantaluettelo ja uimarannoille laaditaan näytteenottokalenteri. Uimarannat tarkastetaan riskinarvioinnin mukaisesti.

Suuremmille yleisille uimarannoille on laadittu uimavesiprofiilit ja niiden uimavesiluokitukset päivitetään vuosittain uimakauden päätyttyä näytetulosten perusteella. Uimarantaveden näytetuloksista tiedotetaan internetissä.

Terveydensuojelu valvoo myös yleisten talviuintipaikkojen veden laatua säännöllisesti ja tekee tarvittaessa tarkastuksia.

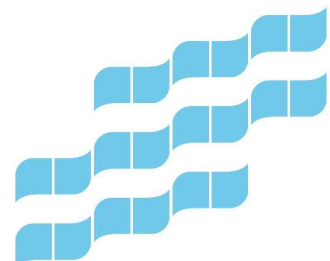
Uimahallien, kylpylöiden ja muiden vastaavien yleiseen käyttöön tarkoitettujen altaiden valvontaan sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön allasvesiasetusta (315/2002). Valvontakohteet tarkastetaan riskinarvioinnin mukaisesti ja allasveden laatua seurataan kohdekohtaisten valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Valvontatutkimusohjelmat ja näytteenottosuunnitelmat päivitetään säännöllisesti ja tarpeen mukaan. Allasvesinäytteiden määrä riippuu kohteen kävijämäärästä.

5.3.4 Asumisterveysasioiden käsittely

Asumisterveydellä tarkoitetaan asunnon terveydellisiin olosuhteisiin liittyviä seikkoja. Asumisterveydestä säädetään terveydensuojelulaissa ja asumisterveysasetuksessa (545/2015). Asumisterveysasiat liittyvät sisäilman laatuun, mikrobivaurio- ja kosteushaittoihin, meluhaittoihin, asuntojen likaisuuteen tai huonokuntoisuuteen, ilmanvaihdon puutteellisuuteen, lämpöoloihin tai hajuihin.

Asumisterveysasiat muodostavat suurimman tehtäväkokonaisuuden ei-suunnitelmallisen valvonnan puolella. Terveyshaittaepäilytapauksissa asumisterveys antaa ensisijaisesti ohjausta ja neuvontaa asukkaille ja taloyhtiöille. Jos terveyshaittaa ei saada poistettua neuvonnan keinoin tai asian käsittely ei taloyhtiössä etene neuvonnasta huolimatta, on haittaa kärsivän mahdollista saattaa asiansa asumisterveyden käsittelyyn (asunnon-tarkastus) kirjallisella asunnotarkastuspyynnöllä.

Asumisterveyden tarkastukset saattavat viedä erittäin paljon aikaa ja ovat usein vaikeasti selvitettäviä. Tarkastusten yhteydessä mahdollista terveyshaittaa aiheuttavaa olosuhdetta selvitetään asunnossa tehtävien mittausten avulla. Yleisimmin mittaukset liittyvät asunnon lämpöolosuhteisiin, vetoon, ilmanvaihdon toimintaan, mahdollisiin kosteusvaurioihin ja meluun. Jos tarkastuksen yhteydessä asunnossa todetaan mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavia olosuhteita, veloitetaan kiinteistön omistajaa teettämään jatkoselvitys ulkopuolisella henkilösertifioidulla asiantuntijalla. Myös terveyshaitan poistamisen todentamiseksi tehtävä jälkivalvonta ja tarvittaessa hallintopakkeinojen käyttö terveyshaitan poistamiseen tähtäävien toimien edistämiseksi ovat työllistäviä. Tavoitteena on lisätä ohjausta ja neuvontaa asukkaille, isännöitsijöille ja taloyhtiöille, niin että

epäkohdat korjattaisiin ilman että viranomaisella on tarvetta puuttua asiaan tarkastuksilla tai muilla hallinnollisilla keinoilla.

5.3.5 Terveydensuojelulain 13 §:n mukaisten ilmoitusten käsittely

Toiminnanharjoittajan tekemän terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoituksen käsittelyn yhteydessä terveydensuojeluviranomainen antaa todistuksen ja kirjaa valvontakohteen tiedot tietojärjestelmään. Todistuksen antamisen yhteydessä voidaan antaa toiminnanharjoittajalle ohjausta ja neuvontaa. Samalla toiminnalle tehdään riskinarvio ilmoituksessa saatujen tietojen perusteella. Toiminta tarkastetaan suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksena riskiluokituksen mukaisessa aikataulussa. Tarvittaessa ilmoituksesta voidaan myös tehdä päätös, jossa voidaan antaa määräyksiä terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Käytännössä kaikki toimijat eivät tee terveydensuojelulain vaatimaa ilmoitusta uudesta toiminnasta tai toiminnan muutoksesta. Tämän vuoksi uusien toimintojen perustamista joudutaan seuraamaan muun valvonnan yhteydessä ja tiedotusvälineiden kautta. Ilmoitus joudutaan usein pyytämään toimijoilta, toisinaan useita kertojakin. Tämä vie aikaa varsinaiselta valvonnalta.

5.3.6 Sidosryhmäyhteistyö ja terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa

Elinympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen arvioinnin on sisällyttävä kaikkeen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tällaisia suunnitelmia ja hankkeita ovat mm. kaavoitus, ympäristöluvat, ympäristövaikutusten arviointimenettelyt sekä erilaiset rakennushankkeet. Sidosryhmäyhteistyön ja lausuntojen kautta terveydensuojeluviranomainen pyrkii turvaamaan terveellisen ja turvallisen elinympäristön.

Terveydensuojelu osallistuu myös asiantuntijaroolissa erilaisiin yhteistyö- ja suunnitteluryhmiin, kuten vesihuollon kehittämissuunnitelmien laatimiseen, pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laatimiseen tai suu-rempien hankkeiden viranomaisneuvotteluihin.

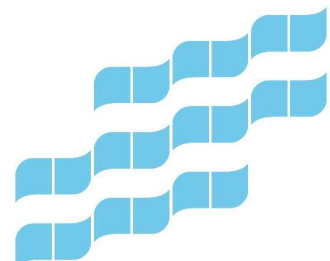
5.3.7 Asiakaspalvelu, ohjaus ja neuvonta sekä tiedottaminen

Terveydensuojelulain mukaan viranomaisen tehtävänä on antaa neuvontaa ja ohjausta sekä tiedottaa terveydensuojelusta kuntalaisille. Kuntalaisten ja toimijoiden yhteydenottoihin vastataan pääosin puhelimitse ja sähköpostin välityksellä. Terveydensuojelulla on oma palvelusähköposti asukkaiden, viranomaisten ja yhteistyötahojen yhteydenottoja varten sekä erillinen palvelusähköposti asumisterveysasioiden asiakkaille.

Tampereen kaupungin palvelupiste vastaa asiakkaiden neuvontapyyntöihin ja välittää asiakkaiden pyyntöjä edelleen tarkastajille.

5.3.8 Häiriötilanteisiin varautuminen ja epidemiaselvitykset

Terveydensuojelulain mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi.

Terveydensuojelulla on suunnitelma ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita häiriötilanteita varten, joita päivitetään säännöllisesti. Yksikkö osallistuu ulkopuolisten järjestämiin häiriötilanneharjoituksiin ja tulevalla suunnitelmakaudella panostetaan myös omiin, yksikön sisäisiin varautumisharjoituksiin.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen on yhdessä tartuntatautien vastustamisesta kunnan alueella vastaavan viranomaisen kanssa ennalta varauduttava elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemioihin ja sovittava niitä koskevan selvitystyön järjestämisestä. Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on nimennyt elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän. Työryhmä pyrkii kokoontumaan säännöllisesti 2–3 kertaa vuodessa ja aina, kun se epidemiaepäilyn vuoksi on tarpeen.

Häiriötilanteet ja epidemiaepäilyjen selvittäminen ovat ensisijaisia suhteessa säännölliseen valvontaan, sillä niiden taustalla on terveyshaittaepäily.

5.3.9 Projektit

Suunnitelmakaudella toteutetaan pintapuhtausprojekteja harkinnanvaraisesti suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä. Näin saadaan tietoa siivouksen tasosta valvontakohteissa.

Pirkanmaa on korkean radonpitoisuuden aluetta. Osallistumme kaikkiin kansallisiin radon-projekteihin ja tiedotamme säännöllisesti radon-mittauskaudesta.

5.3.10 Toiminnan kehittäminen

Toiminnan kehittämistä tehdään valvonnan suunnittelun ja laatutyön yhteydessä. Kehittämislle varataan aikaa. Kehittämisen tavoitteena on resurssien mahdollisimman tarkoituksenmukainen käyttö tavoitteiden toteuttamiseksi.

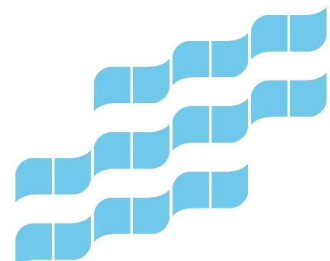
Laatujärjestelmän ylläpito ja päivittäminen ovat jatkuvaa toimintaa, jossa käytännön toiminnassa havaitut kehittämiskohteet viedään kirjallisiin toimintaohjeisiin ja samalla hyödynnetään valtakunnallisia ohjeistuksia. Toimintaa kehitetään myös sisäisten auditointien avulla.

Osana toiminnan kehittämistä terveydensuojelu osallistuu valtakunnallisen VATI-tietojärjestelmän kehittämiseen sen työryhmissä. Tällä tavalla myös yhtenäistetään valvontakäytäntöjä.

5.4 Terveydensuojelun mukaisen valvonnan painopisteet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on laatinut valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman vuosille 2025-2028. Terveydensuojelun valtakunnallisen valvontaohjelman mukaiset painopisteet ohjelmakaudella 2025-2028 ovat:

- Talousvesivalvonnan uudet sisällöt
- Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa

- Valmius ja varautuminen terveydensuojelussa

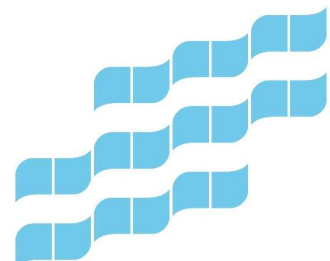
Valvira ja Ruokavirasto ovat laatineet myös ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman vuosille 2025-2028. Sen teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Teeman mukaisia tavoitteita voidaan valvontaohjelman mukaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- Tietoperusteinen valvonta
- Osaaminen
- Varautuminen

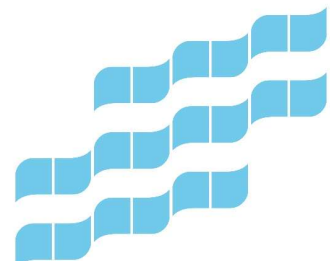
Kuntien valvontayksiköt soveltavat näitä valvontaohjelmia laatiessaan omia terveydensuojelun valvontasuunnitelmia.

Tampereen terveydensuojelun valtakunnallisten valvontaohjelmien painopisteisiin liittyvät toimenpiteet 2025-2028:

Painopiste	Teema	Toimenpiteet
Talousvesivalvonnan uudet sisällöt	Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta	<ul style="list-style-type: none"> • Varmistetaan vuoden 2025 aikana, että kaikki ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnan valvontakohteet ovat terveydensuojelun tiedossa. • Annetaan ohjausta ja neuvontaa riskinarvioinnin tekemiseen ja vesilaitteistojen riskienhallintaan. Ohjeistus aloitetaan korkeamman riskin tiloista.
	Talousvettä toimittavien laitosten riskienhallintasuunnitelmat	<ul style="list-style-type: none"> • Valvotaan, että toiminta-alueen vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmat päivitetään. Valvonassa varataan aikaa vesilaitosten riskienarviointityöhön osallistumiseen.
	Alueellinen yhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään terveydensuojelun edellisellä suunnitelmakaudella aloittamaa vesilaitosten ja viranomaisten yhteistyöryhmän toimintaa. • Jatketaan Pirkanmaan terveydensuojeluviranomaisten talousvesivalvontaa suorittavien tarkastajien yhteistyötapaamisia.

Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa	Koulutustarpeet	<ul style="list-style-type: none"> Päivitetään henkilöstön osaamista toimialan yleisillä koulutuksilla. Tarkastajien osaamisen ylläpidossa kiinnitetään edelleen huomiota erikoistumisen edellyttämiin tarpeisiin (esim. rakennusterveysasiantuntijakoulutus, melukoulutus, talousvesivalvonnan täydennyskoulutus). Lisäksi vahvistetaan tarkastajien osaamista esim. varautumiseen ja hallinnollisiin pakkokeinoihin liittyen.
	Riittävät välineet ja tutkimuskalusto	<ul style="list-style-type: none"> Ylläpidetään riittävää tutkimuskalustoa ja huolehditaan edelleen mittareiden asianmukaisesta kalibroinnista. Tarkistetaan, että häiriötilanteita varten on riittävästi esim. näytteenottovälineitä ja suojavaarusteita.
Valmius ja varautuminen	Harjoittelu ja suunnitelmien päivittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Osallistutaan edelleen aktiivisesti valmiusharjoituksiin. Tällä suunnitelmakaudella panostetaan myös terveydensuojeluyksikön omiin harjoituksiin. Päivitetään häiriötilanteisiin varautumisen suunnitelmia ja ohjeita erityisesti harjoituksista saatujen oppien perusteella.
	Yhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistetaan yhteyksiä eri viranomaisiin ja osallistutaan aktiivisesti jo olemassa oleviin viranomaisyhteistyöryhmiin. Kehitetään yhteydenpitoa hyvinvointialueelle ja valvonta-alueen kuntiin. Varaudutaan suunnitelmakaudella lisäksi valtion aluehallinnon uudistuksen jälkeen varmistamaan toimivat yhteydet yhteistyötahoihin.
Tietoperusteinen valvonta	Tiedon laatu ja valvonnan kohdentaminen vaikuttavasti	<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan, että valvontakohdeiden tiedot ovat

		<p>tietojärjestelmässä oikein ja että tietojärjestelmään kirjattavat tiedot ovat riittävän tarkkoja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunnistetaan valvonnasta kerätyn tiedon avulla osa-alueet, joiden valvonta on vaikuttavinta ja alueet, joiden valvontaa voidaan keventää.
--	--	--

5.5 Suunnitelmallinen valvonta

5.5.1 Valvontakohteiden tarkastustiheys ja riskiluokitus

Valvontakohteiden tarkastustiheys ja riskiluokitus perustuu valtakunnallisen valvontaohjelman riskiluokitukseen sekä kohdekohtaiseen riskinarviointiin. Valvontakohteiden tarkastustiheydet on viety valtakunnallisesti VATI-tietojärjestelmään. Tarkastustiheyttä arvioidaan kohdekohtaisesti oikean tason määrittämiseksi. Valvontakohteen tarkastustiheys määräytyy aiemman valvonnan tulokset, altistuvien määrä, toiminnanharjoittajan omavalvonta sekä asiantuntemus huomioiden.

Valvontasuunnitelmassa ja valvonnassa noudatetaan pääosin valtakunnallisen valvontaohjelman tarkastustiheyksiä. Mikäli valtakunnallisen valvontaohjelman tarkastustiheyttä muutetaan valvontakohteessa tai valvontakohdetyypissä, tehdään siitä erikseen valvontatarpeen arviointi. Riskinarviointi on jatkuva prosessi ja sitä tehdään suunnitelmallisilla tarkastuksilla arvioimalla kohdekohtainen riski uudelleen. Toiminnanharjoittajalle kerrotaan mihin tarkastustiheys perustuu ja kuinka siihen voi vaikuttaa sekä tarkastusten keskeinen sisältö.

Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on annettu ohjeet keskimääräisistä tarkastustiheyksistä sekä valvontaja tarkastuskäytien ydinasioista ja niiden vaatimustenmukaisuuden selvittämisestä. Nämä ohjeet on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon suunnittelussa ja tarkastuksissa. Valvontaohjelmakaudella 2025–2028 suunnitelmallista valvontaa kohdistetaan ensisijaisesti korkean (Valviran riskiluokka 3) ja keskisuuren (Valviran riskiluokka 2) riskin kohteisiin.

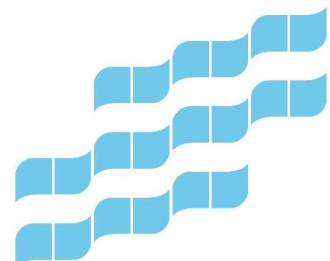
Riskiluokitukset (Valvira)

Luokka 3 kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esimerkiksi kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski)

Luokka 2 kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski)

Luokka 1 kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa (matala riski).

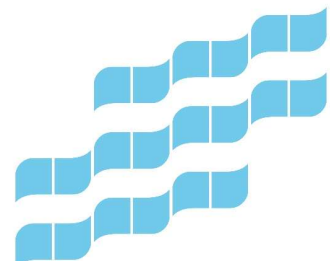
Valvontakohteiden riskiluokitus ja tarkastustiheydet:

Terveysuojelulain mukainen toiminto	Riskiluokka	Tarkastustiheys
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot, vastaanottokeskukset	1 tai 2	0,2
Maatilamajoitus, loma-asunto, huoneisto (airbnb)	1 tai 2	0
Kuntosalit ja liikuntatilat	1	0,2
Yleiset saunat	2	0,5
Uimahallit, kylpylät, maauimalat, muut yleiset allastilat	3	1
Yleiset uimarannat	2	1
Pienet yleiset uimarannat	2	1
Päiväkodit ja vastaavat	2	0,3
Koulut ja oppilaitokset	2	0,3
Lasten ja nuorten kokoontumistilat: kerhotilat, nuorisotilat jne.	1 tai 2	0,25
Vanhainkodit ja vastaavat	2	0,3
Lastenkodit ja lastensuojeluyksiköt	2	0,3
Muut sosiaalialan yksiköt	2	0,3
Kosmetologiset huoneistot ja ihon käsittely	1 tai 2	0,25
Solariumit	2	0,2
Talousettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	3	1
Talousettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	2	0,5

Riskinarvioinnin perusteella on pienennetty seuraavia tarkastustiheyksiä:

- Kosmetologisten huoneistojen, tatuoinnin ja lävistyksen tarkastustiheyttä on pienennetty kertyneen valvontatiedon perusteella tiheyteen 0,2. Tilat ja toiminnot ovat asianmukaisia eikä niissä ole havaittu ongelmia.
- Yleisten uimarantojen tarkastustiheyttä pienennetään kohdekohtaisesti tiheydestä 1 tiheyteen 0,5 toimivan huolto- ja kunnossapitojärjestelmän sekä kertyneen valvontatiedon perusteella.
- Yleisten uima-altaiden tarkastustiheyksiä pienennetään kohdekohtaisesti tiheydestä 1 tiheyteen 0,5. Tarkastustiheyttä voidaan pienentää, mikäli valvonnassa ei ole tullut esiin ongelmia tai laiminlyöntejä, allasveden laadun seurannassa noudatetaan näytteenottosuunnitelmaa ja veden laatu on ollut hyvä.
- Päiväkotien ja leikkitoiminnan tarkastustiheys vaihtelee välillä 0,25–0,3. Perusteluna tarkastustiheyden pienentämiselle on monia tahoja edustavien sisäilmatyöryhmien toiminta. Mikäli päiväkotitiloissa on tullut esille epäilyjä sisäilmaongelmista, perustetaan aktiivisesti toimiva sisäilmatyöryhmä ja selviytyksiin ja tarvittaviin korjauksiin ryhdytään nopeasti. Sisäilmatyöryhmä huolehtii myös korjausten seurannasta. Lisäksi valvontayksikössä tehdään päiväkotien tarkastukset pääsääntöisesti moniammatillisina yhteistarkastuksina. Tarkastustiheys on sovitettu kaikille tarkastuksiin osallistuville sopivaksi. Valviran ohjeidenkin mukaan suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset tulisi toteuttaa monialaisina yhteistarkastuksina.
- Riskinarvioinnin perusteella yleisten saunojen valvonnasta on jätetty pois kokoustilojen yhteydessä vuokrattavat tilausauna-tyyppiset valvontakohteet. Riskit tilausaunoissa on arvioitu huomattavasti pienemmiksi kuin perinteisissä yleisissä saunoissa, joissa kävijämäärät ovat merkittävästi suurempia. Kokous- ja juhlatilat on aikaisemmin poistettu terveysuojelun suunnitelmallisesta valvonnasta.

- Mikäli saunatoiminta on tilapäistä (alle 6 kk) ja kertaluonteista, toiminnasta ei edellytetä ilmoitusta, eikä toiminnalta peritä valvonnan perusmaksua. Mikäli toiminta toistuu kausiluontoisesti tai saunatoimintaan sisältyy myös muuta toimintaa (esim. altaita), niin toimijalta voidaan riskinarvioinnin perusteella pyytää ilmoitus ja periä ilmoituksen käsittelystä maksu, vaikka toimintaa olisi alle 6 kk. Tällöin toiminta kuuluu myös perusmaksun piiriin.
- Akupunktiotoiminta on ilmoitusvelvollista, ne tarkastetaan toiminnan aloittamisen yhteydessä, minkä jälkeen näitä kohteita valvotaan terveyshaittaperusteisesti valitusten perusteella.
- Majoituspalvelu on ilmoitusvelvollista silloin, kun majoitukseen on hankittu tai varattu erillinen tila, eikä tila ole yksityishenkilön omassa käytössä. Mikäli asunto tai tila on muutoin yksityishenkilön omassa käytössä, mutta esimerkiksi yhtä huoneistoa vuokrataan lyhytaikaiseen majoitukseen harvoin, toiminta ei kuulu silloin ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Asuinhuoneiston käyttötarkoitus tulee olla hyväksytty majoitushuoneistoksi. Rakennusvalvonta valvoo, että huoneistoja ei käytetä rakennusluvan vastaisesti. Terveysuojelulain mukaisen ilmoituksen tehneisiin airbnb -majoitushuoneistoihin tehdään tarkastuksia riskiperusteisesti ja valitusten perusteella. Kohteiden valvonta painottuu toiminnanharjoittajien ohjaukseen ja neuvontaan (mm. omavalvonta ja terveyshaittojen ennaltaehkäisy).

5.5.2 Tarkastusten määrittely ja sisältö

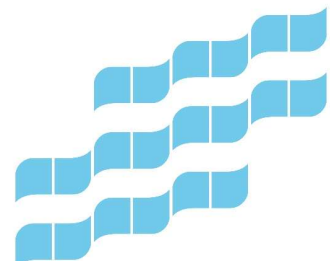
Terveysuojelulaissa tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko tarkastuskohteessa jostakin tekijästä tai olosuhteesta terveyshaittaa käyttäjille. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Terveysuojelulain mukaisessa valvontatyössä käytetään laatujärjestelmän mukaisia tarkastusohjeita ja malliasiakirjoja. Mikäli tarkastuskohteessa todetaan puutteita, voidaan antaa terveyshaitan rajoittamiseksi tai poistamiseksi tarvittavia ohjeita, kehoituksia ja määräyksiä.

Tarkastus voidaan tehdä myös asiakirjatarkastuksena, jolloin tarkastetaan pyydetty dokumentti ja käytetään hyväksi esim. tarkastuskohteesta otettuja valokuvia ja/tai videoita. Asiakirjatarkastuksia tehdään mm. kotona tehtävän toiminnan tarkastamiseksi tai vesilaitosasiakirjojen tarkastamiseksi.

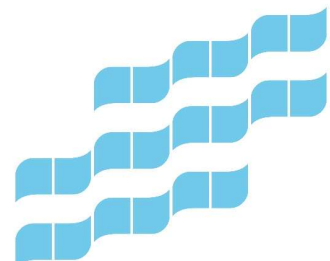
Tarkastus ja uusintatarkastus sisältävät tarkastukseen valmistautumisen (tutustuminen toiminnan asiakirjoihin: toiminnasta tehty päätös tai terveysuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus, aiemmin laaditut tarkastuskertomukset ym.), tarkastuksen tekeminen, tarkastuskertomuksen laatiminen ja kirjausten tekeminen tietojärjestelmään. Tarkastusprosessiin voi myös sisältyä havaituista epäkohdista ilmoittaminen muille valvontaviranomaisille.

Tehdyistä tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka annetaan tiedoksi tarkastuksen kohteelle ja muille asianosaisille. Valvonnassa käytetään hyväksi VATI:n valvontalomakkeita ja Valviran julkaisemia ohjeita ja tarkastuslomakepohjia. Tarkastukseen käytettävä aika riippuu mm. tilojen koosta, toiminnan laajuudesta.

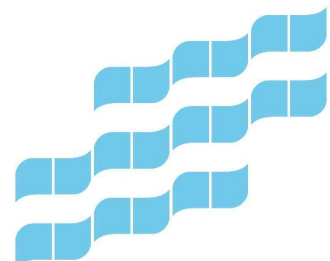
Valvontakohdetyypin tarkastuksen yleinen sisältö:

Kohdetyyppi	Valvonnassa huomioidaan
<p>Talousvettä toimittavat laitokset EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m³/d tai väh. 5000 käyttäjää) Muut vesilaitokset (veden toimitus 10 – 1000 m³/d tai 50 – 5000 käyttäjää)</p>	<p>päätöksenmukaisuus, onko toiminnassa tapahtunut muutoksia, onko aikaisemilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuma sekä tutkimustulosten arviointi, häiriötilannesuunnitelma ja varautuminen, dokumenttien ajantasaisuus, henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen, vedenottamoiden ja niiden toimintaympäristön tarkastus, vedenkäsittelylaitos, ylä- ja alavesisäiliöt sekä muu verkosto, desinfiointi ja/tai sen valmius, laitoksen suorittama käyttötarkkailu, tilojen siisteys ja kunto, vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnan seuranta, saneeraaminen, kemikaalien käsittely ja tarkoituksenmukaisuus, vedenlaadusta tiedottaminen, riskien arviointi ja hallintatoimenpiteiden vieni toimintaan ja ohjeisiin</p>
<p>Talousvettä toimittavat laitokset: alle 50 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan alle 10 m³ päivässä tai muu (401/2001) asetuksen mukainen kohde</p>	<p>Ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, omavalvonta, talousveden tutkimustulokset, vedenottamon (kaivo) rakenteet ja ympäristö, onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, toiminnan laajuus, varautuminen, häiriötilanteen toimintaohjeet</p>
<p>Yleinen uimahalli, uimaallas, uimala tai kylpylä</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, henkilöstön allasvesihygieeninen osaaminen, valvontatutkimusohjelma ja sen toteuttaminen, dokumenttien ajantasaisuus, poikkeamat ja toimenpiteet niiden johdosta, allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta, ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä, vedenkäsittelylaitteiden toiminta ja vedenkäsittelyn riittävyys, vedenkäsittelylaitteiden huolto ja käyttötarkkailu, ilmanvaihto ja sisäilman laatu, yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt, sauna- ja pesutilat, kalusteiden ja pintojen kunto, pihan toiminnot, jätehuollon järjestelyt, kemikaalien käsittely ja varastointi, tilojen riittävyys toiminnoille, asiakasmäärät ja kirjanpito niistä, erityistilanteisiin varautuminen, vesilaitteistojen riskinarviointi</p>
<p>Yleinen uimaranta; asetuksen (177/2008) mukainen uimaranta, muu yleinen uimaranta</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, omavalvonta, onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, uimarannan siivous ja jätehuolto, rantojen ylläpito, käymälät ja pukeutumistilat, vedenlaatutuloksista tiedottaminen, kieltotaulut (koirat/eläimet ja tupakointi uimarannoilla), riskit uimaveden laadulle, kävijämäärät yleisellä (EU) uimarannalla, uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili, tiedottaminen, jätehuollon järjestelyt, haittaeläimet, erityistilanteisiin varautuminen, toiminnot uimaranta-alueella tai läheisyydessä</p>
<p>Koulu tai oppilaitos; peruskoulu, lukio, yliopisto, kansalaisopisto, keskiasteen eril. oppilaitokset</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito, siivousohjelma ja -välineet, käymälät, pesu- ja pukeutumistilat, lämpötila, vetoisuus, meluisuus, radon, ilmanvaihdon toimivuus yms. vastaavat tekijät, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, käytettävä</p>

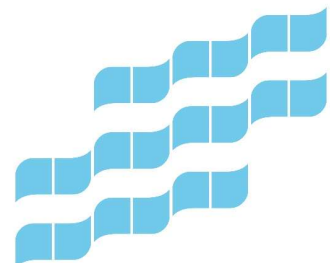
	<p>talousvesi, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet, oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärään nähden, vesijohtoveden lämpötilat, tupakkalain toteutuminen, erityishuomiot aineopetusluokissa (ääneneristävyys, paikallispoistot, ym.)</p>
<p>Päivähoitopaikat, lasten- tai ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito, siivousohjelma ja -välineet, lelujen ja tekstiilien puhdistus, käymälät, pesu- ja pukeutumistilat, lämpötila, vetoisuus, radon, meluisuus, ilmanvaihdon toimivuus yms. vastaavat tekijät, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, lattioiden hyötypinta-ala ja lämpötilat, käytettävä talousvesi, kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet, lapsimäärät, vesijohtoveden lämpötilat</p>
<p>Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, asukaspaikat, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito, siivottavuus, siivousohjelma ja -välineet, käymälät, pesu- ja pukeutumistilat, apuvälineiden ja tekstiilien puhdistus, valaistus, melu, ilmanvaihto, vetoisuus, radon, sisäilman laatu, lämpötilaolosuhteet, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, käytettävä talousvesi, vesijohtoveden lämpötilat, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet, haittaeläimet, vesilaitteistojen riskinarviointi</p>
<p>Julkinen majoitushuoneisto; hotellit, matkustajakodit ja muu majoitus leirikeskukset tai vastaavat majoituskohdet</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys, siivousohjelma ja -välineet, rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito, varustelutaso, majoitustilat, yleiset tilat, käymälät, pesu- ja saunatilat, sisäilman laatu ja ilmanvaihto, melu, asiakasmäärät, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, käytettävä talousvesi, jätehuollon järjestelyt, vesijohtoveden lämpötilat, vesilaitteistojen riskinarviointi</p>
<p>Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai -hoitopaikka, tatuointi, solarium</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt, välineiden hygieenisuus ja puhdistus, käsihygieniat, työvaatteet, pesu- ja pukeutumistilat, käymälät, rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto, ilmanvaihdon riittävyys, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, siivottavuus, käytettävä talousvesi, kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt, saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita, pintapuhtausnäytteet, vesijohtoveden lämpötilat</p>
<p>Yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila tai sauna</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus sekä huolto ja ylläpito, ilmanvaihto, siivousjärjestelyt, tilojen siivottavuus, valaistus, melu, ilmanvaihto, vetoisuus, radon, sisäilman laatu, pesu- ja pukeutumistilat, käytettävä talousvesi, käymälät, jätehuollon järjestelyt, vesijohtoveden lämpötilat, vesilaitteistojen riskinarviointi (saunat)</p>

5.5.3 Terveydensuojelulain mukaiset suunnitellut tarkastukset vuodelle 2025

Terveydensuojelulain mukaiset suunnitellut tarkastukset vuodelle 2025:

	Akaa	Juupajoki	Kangasala	Orivesi	Pälkäne	Tampere	Urjala	Valkeakoski	Yhteensä
Kaikki suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvat toimipaikat	105	23	142	55	43	1102	32	115	1617
Suunnitelmallisten tarkastusten lukumäärä v. 2025:									
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	4	0	2	1	0	64	0	3	74
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	0	0	4	1	1	6	0	0	12
Liikunta ja virkistystoiminta, kuntosalit ja liikuntatilat	5	1	1	1	0	2	1	2	13
Liikunta ja virkistystoiminta, uimahallit, kylpylät ja muut yleiset allastilat	0	0	2	1	1	14	0	2	20
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat	3	3	8	6	3	18	2	2	45
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	2	1	2	4	2	12	2	2	27
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	4	0	5	3	3	51	0	0	66
Sosiaalihuollon palvelut, lasten päiväkodit ja vastaavat	0	0	6	2	4	33	2	4	51
Sosiaalihuollon palvelut, lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	0	1	2	0	1	5	1	0	10
Sosiaalihuollon palvelut, muut sosiaalialan yksiköt	2	0	1	1	0	9	0	0	13
Sosiaalihuollon palvelut, vanhainkodit ja vastaavat	4	1	2	1	1	15	1	0	25
Talousveden toimittaminen	2	1	8	2	3	5	3	8	32
Virkistystoiminta, yleiset saunat	2	0	1	0	0	6	0	1	10
Suunnitelmallisten tarkastusten lukumäärä yhteensä v. 2025	28	8	44	23	19	240	12	24	398

5.6 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Valvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet tutkitaan kyseisiä tutkimuksia tekemään hyväksytyissä laboratorioissa. Laboratorion tulee olla Ruokaviraston hyväksymä. Tampereen kaupunki kilpailuttaa laboratoriopalveluiden sopimuksen sopimuskausittain. Laboratoriosopimuksessa varmistetaan, että laboratoriopalvelut ovat käytettävissä myös iltaisin ja viikonloppuisin erityistilanteissa, kuten talousvesiepidemiaa epäiltäessä.

5.6.1 Talousvesi

Talousveden laatuvaatimuksista, näytemääristä ja tehtävistä analyyseistä on säädetty suurten vesilaitosten osalta Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksessa 1352/2015 ja pienten vesilaitosten osalta STM:n asetuksessa 401/2001. Verkostoveden laadun valvonta ja näytteenotto tapahtuu valvontatutkimusohjelmien ja näytteenottosuunnitelmien mukaisesti. Tutkimustiheys määräytyy vedenjakelualueelle päivittäin toimitettavan tai siellä päivittäin käytettävän veden määrän perusteella.

Viranomaisvalvontaan liittyvän näytteenoton voi suorittaa myös muu kuin terveydensuojeluviranomainen. Tällöin varmistetaan näytteenottajan pätevyys. Näytteenottajan on tunnettava vesinäytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet. Pätevyyden voi osoittaa esim. henkilösertifioinnilla tai terveydensuojeluviranomainen voi varmistaa pätevyyden muilla tarkoituksenmukaiseksi katsomillaan tavoilla.

STM:n asetuksen 1352/2015 mukaisten suurten vettä toimittavien laitosten valvontanäytteet ottaa pääasiassa laboratorion näytteenottaja. Näytteet voi ottaa myös terveydensuojelun tarkastaja tai erikseen sovittaessa laitoksen henkilökunta. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratorioissa.

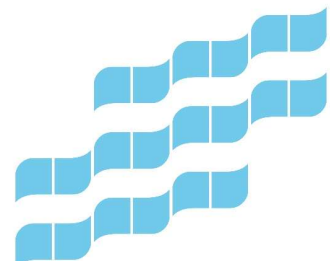
STM:n asetuksen 401/2001 mukaisten pienten talousvesiyksiköiden näytteet otetaan 1–3 vuoden välein. Näytteet ottaa terveydensuojelun tarkastaja, toimija tai laboratorion näytteenottaja. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratorioissa.

Suunnitelmallisen näytteenoton lisäksi talousvesikohteisiin kohdistuu tarvittaessa häiriötilanteisiin liittyvää näytteenottoa.

5.6.2 Uimavesi

Uimavesien laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- STM:n asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- STM:n asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta
- STM:n asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (710/2014)
- STM:n asetusta (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta sovelletaan EU:lle raportoitavien uimarantojen valvontaan

- STM:n asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (711/2014)

Allasvesinäytteet ottaa näytteenottosuunnitelmien mukaisesti altaan hoitaja, laboratorion näytteenottaja tai tarkastaja. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Allasvesistä otetaan näytteitä myös suunnitelmallisen valvonnan tarkastusten yhteydessä epäiltäessä ongelmia veden laadussa.

Yleisten uimarantojen vesinäytteet ottavat näytteenottosuunnitelmien mukaisesti rantojen hoidosta huolehtiva henkilökunta, laboratorion näytteenottaja tai terveydensuojelun tarkastaja. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Kultakin uimarannalta otetaan 3–4 vesinäytettä kesän aikana.

Talviuintipaikoilta otetaan kultakin kolme näytettä talviuintikauden aikana.

Uimavesinäytteet erikseen sovituisissa kohteissa ottaa toimijan tai kunnossapitäjän edustaja. Allasvesikohteissa altaan hoitajilta vaaditaan vesityökortti ja näytteenottajan pätevyys on varmistettu opastuksella ja neuvonnalla. Uimarantojen vesinäytteiden ottajina on rantojen huollosta ja kunnossapidosta huolehtivia henkilöitä, joiden pätevyys varmistetaan säännöllisesti näytteenotto-opastuksella.

5.6.3 Puhtausnäytteet ja muut näytteet

Uimahalleista ja kylpylästä otetaan pintapuhtausnäytteitä erillisen, yhteistyössä toimijoiden kanssa laadittavien suunnitelmien mukaisesti. Käytäntöä laajennetaan tarpeen mukaan myös muihin valvottaviin allaskohteisiin.

Kauneushoitoalan, liikuntatilojen, yleisten saunojen sekä koulujen ja päiväkotien hygieniaa tutkitaan tarvittaessa suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä ottamalla pintapuhtausnäytteitä Hygicult-menetelmällä.

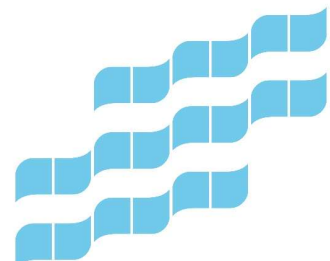
Asunnontarkastustoiminnassa ja muussa terveydensuojelulain nojalla tehtävässä huoneistovalvonnassa selvitetään sisäilman laatua ja rakenteiden mikrobivaurioita erilaisilla näytteenotoilla ja tutkimuksilla. Näytteet ottaa pääsääntöisesti ulkopuolinen asiantuntija.

5.7 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain. Toteutumisessa otetaan huomioon säännöllisen valvonnan lisäksi muun valvonnan ja toimenpiteiden kattavuutta, vaikuttavuutta ja toteutumista.

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa kuvataan:

- tarkastusten kattavuus (toteutuneiden tarkastusten lukumäärä, valvontaprojekteihin osallistuminen)
- säädösten mukainen näytteenotto (talous- ja uimavesi)
- syyt tai perustelut mahdollisista toteutumatta jääneistä tavoitteista tai poikkeamista ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
- painopistealueiden toteutuminen

- tarkastusten suunnittelu ja toteutunut ajankäyttö
- yhteistyön ja palvelun toteutuminen
- laatutyön ja varautumisen toteutuminen
- arvio voimavarojen riittävydestä
- henkilöstövoimavarojen kohdentuminen eri ympäristöterveydenhuollon toimialoille
- valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen

Lisäksi voidaan kertoa havaittujen epäkohtien määrä sekä toimenpiteet epäkohtien korjaamiseksi. Yhteydenottojen määrää seurataan tietyllä ajanjaksolla tehtävillä otannoilla. Seuraamme myös yhteistyöryhmien sekä annettujen lausuntojen määrää.

Tiedonkeruu tapahtuu kirjaamalla tapahtumat valtakunnalliseen Vati-järjestelmään. Raportoinnissa käytetään avuksi Vati-järjestelmästä saatavia raportteja. Yksikössä kerätään joitakin tietoja, esim. annettujen lausuntojen määriä erillisten excel-taulukoiden avulla.

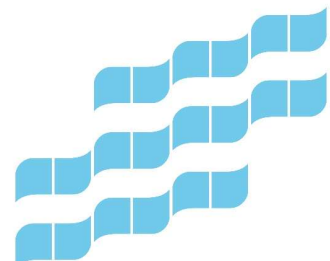
6 TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA

6.1 Johdanto

Tupakkalain valvontasuunnitelman laatimista ohjaavat tupakkalaki ja tupakkalain valtakunnallinen valvonta-ohjelma. Tupakkalainsäädännön tavoitteena on tupakoinnin loppuminen. Kunta huolehtii alueellaan toimenpiteistä tupakoinnin lopettamiseksi sekä valvoo alueellaan tupakkalain nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Toimintaympäristöön ovat vaikuttaneet monet tupakkalainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Tupakkalain valvonnan näkökulmasta lainsäädännön muutokset ovat vähentäneet suunnitelmallisen valvonnan tarvetta tupakointikieltojen ja –rajoitusten puolella, mutta toisaalta lisänneet valvontatarvetta tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden myynnin osalta.

Tupakkalain valvonnan toimintaympäristön muutokset jatkunevat myös tulevaisuudessa. Tupakkalakiin on tulossa muutoksia, kun hallituksen esitys tupakkalain muuttamiseksi (HE 38/2024 vp) tulee voimaan vuoden 2025 aikana ja savuttomat nikotiinituotteet otetaan tupakkalain soveltamisalan piiriin. Niin sanotut nikotiinipussit otetaan tupakkalain soveltamisalan piiriin ja niiden myynti sallitaan noudattaen niille asetettuja sääntöjä, joilla pyritään ehkäisemään nuorisokäyttöä, harmaatuontia ja laitonta kauppaa sekä torjumaan järjestäytynyttä rikollisuutta. Tulevalla tupakkalain muutoksella pyritään myös suojelemaan lapsia ja nuoria kieltämällä savuttomien nikotiinituotteiden käyttöä päiväkotien, esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä. Lisäksi kaikkien tupakan vastikkeiden hallussapito ja maahantuonti tultaneen kieltämään alle 18-vuotiailta.

Asuntoyhteisöt voivat hakea tupakointikieltoja, jotka valvontaviranomaisen on määrättävä, mikäli edellytykset kiellolle täyttyvät.

6.2 Tupakkalain valvontasuunnitelma 2025–2028 ja painopisteet

Yksi ympäristöterveydenhuollon ohjelmakauden 2025–2028 tavoitteista on tietoperusteinen valvonta. Valvontaohjelmakauden aikana valvontaa tulisi tehdä yhä enemmän riskiperusteisesti. Riskinarvioinnin perusteena voi olla esimerkiksi toimijan aikaisempi toiminta tai tietyn tyyppisessä toiminnassa aiemmin tunnistetut yleiset riskit. Korkeamman riskin kohteisiin valvontaa kohdistettaisiin enemmän, mikä lisää valvonnan vaikutavuutta, vaikka valvonnan kokonaismäärä ei itsessään muuttuisi.

Tupakkalain valvontaohjelmakaudella 2025–2028 painopisteiden valinnassa on huomioitu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teema vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Tupakkalain valvontaohjelmakauden 2025–2028 painopisteet ovat:

- 1) Savuttomat nikotiinituotteet tuotevalvonnan näkökulmasta
- 2) Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa
- 3) Etämyynti
- 4) Markkinointi
- 5) Ehkäisevä päihdetyö

Tupakkalain valvonnan painopisteiden avulla kohdennetaan resursseja suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti sekä huomioidaan mahdollisista lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat uudet tarpeet.

6.2.1 Savuttomat nikotiinituotteet

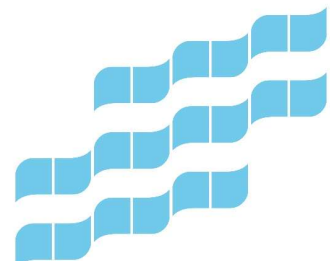
Hallituksen esityksessä tupakkalain muuttamiseksi (HE 38/2024 vp) esitetään savuttoman nikotiinituotteen määritelmän lisäämistä tupakkalakiin. Painopisteen tavoitteena on varmistaa, että savuttomien nikotiinituotteiden myyntiä valvotaan tupakkalain vaatimalla tavalla huomioiden muun muassa ikärajavaltvonta.

Kyseisten tuotteiden myyntipaikkojen joukossa on todennäköisesti suuri joukko sellaisia valvontakohteita, joilla ei ole joko viimeaikaista tai ollenkaan kokemusta tupakkalain alaisten tuotteiden myynnistä. Tämä tulee huomioida valvontakohteita koskevassa riskinarvioinnissa.

6.2.2 Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa

Viranomaisten välinen tiivis yhteistyö paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla mahdollistaa tehokkaan puuttumisen tupakkatuotteiden laittomaan kauppaan. Elintarvikevalvonta tekee tupakkatuotteiden myyntipaikkojen valvontaa pääasiassa elintarvikevalvonnan tarkastustensa yhteydessä. Laittoman kaupan ehkäisemiseksi valvonnassa kiinnitetään erityisesti huomiota vähittäismyyntipakkausten pakollisiin merkintöihin.

Tupakkalain mukaisessa myynnin valvonnassa kiinnitetään vähittäismyyntipakkausten osalta erityistä huomiota siihen, että kaikissa tupakkatuotteissa on tupakkalain edellyttämä turvaominaisuusmerkintä sekä

jäljitettävyyden mahdollistava yksilöllinen tunniste. Jäljitettävyyttä koskevien tietojen oikeellisuus varmistetaan jäljitettävyydsjärjestelmän toissijaisesta tietovarastosta, jotta voidaan varmistua siitä, että toimitusketjussa mukana olevat talouden toimijat ovat huolehtineet jäljitettävyydsjärjestelmää koskevista kirjaamisvelvoitteistaan.

6.2.3 Etämyynti

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, nikotiininesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen. Etämyynnin kieltö on tarkoitus laajentaa tupakkalain muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 38/2024 vp) mukaisesti koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita. Etämyynnin kiellon tarkoituksena on muun muassa vähentää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia tupakkalain alaisia tuotteita.

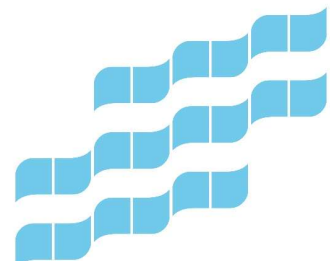
Etämyynnin valvonta edellyttää perinteisten valvontakäytänteiden, kuten fyysinen tarkastuskäynti, rinnalle uusia toimintatapoja. Etämyynnin toimintaympäristö huomioiden valvontaa on mahdollista toteuttaa käytännössä kirjallisin menettelyin ja ohjeistuksin. Toisaalta esimerkiksi myyntipaikkaan toteutettavan fyysisen tarkastuskäynnin yhteydessä tulisi valvonnassa kiinnittää huomiota toimijan myyntitoiminnan järjestämiseen laajemmin ja kokonaisuudessaan (myydäänkö tuotteita esimerkiksi myös verkkokaupoissa). Kunnat valvovat etämyyntikiellon noudattamista. Kunta voi kieltää tällaisen toiminnan ja tehostaa kieltöä uhkasakolla. Lisäksi etämyyntikiellon rikkominen olisi peruste vähittäismyyntiluvan peruuttamiselle.

6.2.4 Markkinointi

Tupakkalaissa säädettyjä tuotteita koskee ehdoton markkinointikieltö. Markkinointikieltöä koskeva sääntely kattaa kaikki tupakkalaissa tarkoitettut tuotteet sekä kaiken myyntinedistämistoiminnan.

Markkinointikiellon valvontaa haastavat markkinoinnin moninaiset kanavat ja toteuttamisen tavat. Markkinointia toteutetaan yhä enemmän sähköisessä toimintaympäristössä ja esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Lisäksi tupakkalain alaisten tuotteiden erikoisliikkeiden määrä on kasvamaan päin, kun nikotiinipusseihin alettiin soveltaa tupakkalakia toimintaympäristön kuvausta koskevan osion mukaisesti. Kyseisten myyntipaikkojen määrä voi edelleen kasvaa etämyyntikiellon laajennuttua savuttomiin nikotiinituotteisiin lakimuutoksen jälkeen. Etämyynnin valvontaa vastaavasti kunnan on valvonnassaan kiinnitettävä huomiota markkinointikieltöä koskevan sääntelyn noudattamiseen paitsi vähittäismyyntipaikoissa, myös myyntipaikkojen mahdollisilla verkko- ja sosiaalisen median sivustoilla ja tileillä.

Valvonnan toteuttamisessa tulisi kiinnittää huomiota viranomaisyhteistyön sujuvuuteen. Viranomaisten välinen tiivis yhteistyö paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla mahdollistaa tehokkaan puuttumisen tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointikiellon valvontaan. Tupakkalain alaisten tuotteiden haittojen osalta erityisenä suojeltavana ryhmänä on pidetty lapsia ja nuoria, ja tätä muun muassa laajalla markkinointikiellon sääntelyllä ja sen noudattamisen valvonnalla pyritään turvaamaan.

6.2.5 Ehkäisevä päihdetyö

Tupakkalain muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 38/2024 vp) mukaisesti kunnan tehtäviä on tarkoitus muuttaa niin, että kunnan on huolehdittava alueellaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa paikallisesta toiminnasta myös muiden nikotiinipitoisten tuotteiden kuin tupakkatuotteiden käytön lopettamiseksi.

Tupakkalakia valvovien viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä toimivien tahojen kanssa, sillä se mahdollistaa aikaisempaa kokonaisvaltaisemman lähestymistavan tupakkalain alaisten tuotteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseen ja lain tavoitteiden edistämiseen.

6.3 Tupakointikiellot ja -rajoitukset

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonnan painopisteenä ravintoloissa ja muissa ravitsemisliikkeissä on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila sekä tupakkatuotteiden vähittäismyynti. Elintarvikevalvonta tarkastaa tupakointitilat ja seuraa tekemiensä tarkastusten yhteydessä tupakointikiellon toteutumista sellaisissa ravitsemisliikkeissä, joihin ei ole rakennettu tupakointitilaa.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvontaa suoritetaan myös muiden terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä, mm. majoitustilojen valvonnassa.

Asuntoyhteisöille määrättyjen tupakointikieltojen valvonta ei kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Kieltojen mahdollinen rikkominen selvitetään tapauskohtaisesti ilmoitusten perusteella.

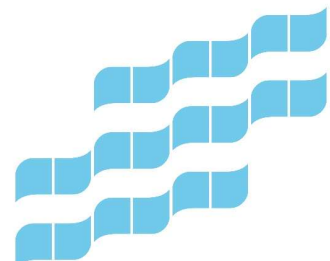
6.4 Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset ja tarkastustiheys

Tarkastustiheys perustuu riskinarviointiin. Riskiä lisääviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi:

- Valvontahistoriasta ilmenevät aiemmat rikkomukset taikka muulla tavoin ilmenevä kielteinen tai piittaamaton suhtautuminen tupakkalain säännöksiin
- Omavalvonnan puutteellisuus
- Myyntipaikan läheisyys suhteessa oppilaitoksiin tai muihin alle 18-vuotiaiden suosimiin paikkoihin
- Ajankohta (esimerkiksi syksyisin koulujen alettua)
- Tupakansavulle altistuvien ihmisten suuri määrä
- Mahdollinen erityisryhmä (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)

Suunnitelmallisten tarkastusten valvontatarve vuodelle 2025, tarkastusten määrä ja tarkastuksiin kuluva on esitetty taulukossa 6.1.

Tupakkavalvontaan on varattu 3,2 htv:tä, elintarvikevalvonnasta 2 htv:tä ja terveydensuojelusta 1,2 htv:tä.

6.4.1 Tarkastusten sisältö ja menetelmät

Tarkastukset kohdistuvat kohteesta riippuen tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai annettujen kehotusten noudattamisen seurantarastuksissa. Tarkastukset sisältävät tarvittaessa näytteiden ottoa ja mittauksia. Tarkastuksesta tehdään tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan tiedoksi asianosaisille. Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, voidaan säännösten vastainen toiminta kieltää. Muita mahdollisia toimenpiteitä ovat tupakkalain 96 ja 97 §:ssä tarkoitetut kirjallinen huomautus ja varoitus, jotka ovat tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvan peruuttamisen edellytyksiä.

Valvonnassa noudatetaan valtakunnallisessa valvontaohjelmassa annettuja tarkastusohjeita.

6.4.2 Tupakan myyntipaikan tarkastus

Tarkastuksilla valvotaan tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntiä ja sijoittelua myyntipisteissä, myynnin omavalvontaa, mainontaa sekä tupakointikieltojen ja rajoitusten noudattamista. Samalla tarkastetaan myös tupakan, tupakointivälineiden ja tupakkajäljelmien mainontakiellon noudattaminen myyntipaikassa sekä nikotiinikorvausvalmisteiden myynnin vaatimustenmukaisuus niissä kohteissa, joissa myös niitä on myynnissä.

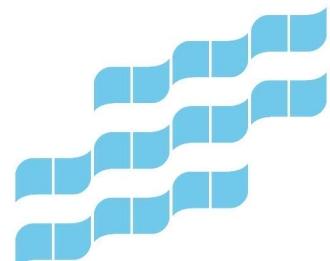
Tarkastettavia asioita ovat mm.

- Omavalvontasuunnitelma ja suunnitelman noudattaminen käytännössä
- Omavalvontakirjaukset
- Myyntikieltoilmoitukset
- Myyntilupa-asiakirjan esilläpito
- Myyntipiste
- Tupakkatuotteiden esilläpitokielto
- Myyjän ikä
- Tupakkatuotteiden merkinnät
- Mainonta
- Laittoman kaupan ehkäiseminen (tunnistekoodit)

6.4.3 Ravintolatupakoinnin valvonta

Ravintoloissa, joissa on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila, tupakkalain mukaisella valvontatarkastukselle tarkastettavat asiat:

- Tupakansavu ei pääse kulkeutumaan tupakointitilasta muualle ravintolaan.
- Ruokaa tai juomaa ei nautita eikä tarjoilla tupakointitilassa.
- Tupakointitilaan ei ole järjestetty mitään oheistoimintaa (pelitoiminta, tv jne.)

- Tupakointitilassa ei työskennellä lukuun ottamatta järjestyksen, palo- ja pelastustoimen sekä turvallisuuden kannalta välttämätöntä työskentelyä.
- Tilan siivous tapahtuu vasta huolellisen tuuletuksen jälkeen.
- Tupakointitilalla on omavalvontasuunnitelma, jossa esitetään, miten tupakointitilan toimivuus varmistetaan ja miten tupakointitilan olosuhteita ja järjestystä voidaan valvoa sen ulkopuolelta.

Tupakointitilan teknistä toimintaa koskevista puutteista tehdään ilmoitus kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Anniskelulupaviranomaisille tehdään ilmoitus, mikäli tupakointitilassa nautitaan ruokaa tai juomaa tai sinne tarjoillaan.

Mikäli tupakointitilan toiminnassa on puutteita, joita ei kehotuksista huolimatta saada korjattua, kunnan tupakkavalvontaviranomainen voi kieltää tupakointitilan käyttämisen.

Tupakkalain mukaisella tarkastuskäynnillä käytetään ensisijaisesti aistihavaintoihin perustuvaa arviointia. Savuttomuustarkastusta koskeva tarkastuskäynti tehdään ensisijaisesti päivällä, ellei kysymyksessä ole ilta- tai yöravintola.

6.5 Muut tupakkalain mukaiset tehtävät

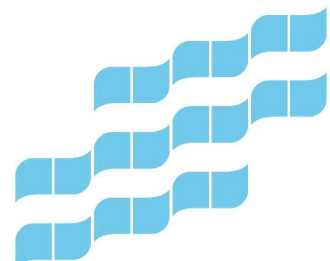
6.5.1 Tupakkatuotteiden – ja nikotiininesteiden myyntilupahakemusten käsittely

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Tampereella voimassa olevia tupakkatuotteiden- ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupia on noin 340 ja vuosittain uusia lupahakemuksia käsitellään noin 50 kpl.

Tupakkatuotteiden- ja nikotiininesteiden vähittäismyyntipaikkoihin liittyviä muita valvontatoimenpiteitä ovat mm. myyntilupajärjestelmän ylläpito ja vuosittaisten valvontamaksujen laskutus. Kunnan on perittävä myyntiluvan haltijalta myynnin valvonnasta ja valvontaan liittyvistä toimenpiteistä vuosittainen valvontamaksu.

Myös lopettaneiden kohteiden selvittäminen on osa myyntilupiin liittyviä toimenpiteitä. Tupakan ja nikotiininesteiden myynnin valvontaa tehdään pääsääntöisesti elintarvikemyymälöiden tarkastusten yhteydessä.

Kuntien tehtävänä on pitää tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden lupa-asioiden ja tukkumyynti-ilmoitusten käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista, joille on myönnetty vähittäismyyntilupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa tai jotka ovat tehneet tukkumyynti-ilmoituksen. Kunnan viranhaltijat käsittelevät tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntilupahakemuksia ja tekevät niitä koskevia lupapäätöksiä sekä käsittelevät tukkumyynti-ilmoituksia.

6.5.2 Asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen määrääminen

Kunnan tehtävänä on määrätä hakemusten perusteella tupakointikieltoja asuntoyhteisöille. Tampereen valvonta-alueella kieltoja on määrätty noin 100 kappaletta ja vuosittain uusia hakemuksia käsitellään noin 20 kpl.

Tupakointikieltohakemusten käsittelystä ja kieltojen määräämisestä peritään kustannuksia vastaava maksu. Tupakointikieltojen määrääminen asuntoyhtiöiden hakemusten perusteella on delegoitu terveysuojelupäällikölle.

6.5.3 Muu valvonta ja asiantuntijatehtävät

Valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan kunnan on varattava riittävästi työaika- ja henkilöresursseja tupakkalain säännöllisen valvonnan lisäksi myös muuhun tupakkalain valvontaan. Tällaista muuta valvontaa ovat erilaiset valvontatapaukset, esimerkiksi valitukset, jotka koskevat tupakan myyntiä alaikäisille, myyntiluparikkomuksia, tupakan mainontaa, tupakkatuotteiden tai niiden tavaramerkkien esilläpitoa tai tupakointikieltojen rikkomista. Voimavaroja edellyttävät myös kunnan viranomaisten toiminta tupakkalain asiantuntijoina.

6.5.4 Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta

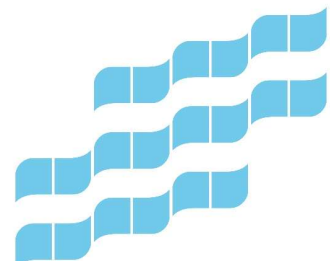
Nikotiinivalmisteiden myyntiä valvoo elintarvikevalvonta. Nikotiinivalmisteita saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta tapahtuu pääasiassa tupakkalain valvonnan yhteydessä osana suunnitelmallista valvontaa. Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on nikotiinivalmisteiden myyntilupa noin 190 kohteella ja vuosittain uusia lupahakemuksia käsitellään noin 30 kpl.

6.6 Tarkastuksiin käytettävä aika

Valvontakohtetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan määrittelyssä otetaan huomioon suunnittelu, tarkastuksen valmistelutyöt, tarkastukseen kulunut aika sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Matka-aikoja ei lueta tarkastukseen käytetyksi ajaksi, vaikkakin ne huomioidaan resurssien suunnittelussa.

6.7 Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn käytetty aika

Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn menevä aika riippuu asuntoyhtiön koosta ja siitä, miten huolellisesti hakemukset on valmisteltu ja kuulemiset toteutettu. Keskimäärin hakemuksen käsittelyyn menee 10–15 tuntia. Hakemusten määrää ei voida ennakoida.

6.8 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Tupakkavalvonnan tiedonkeruu tapahtuu valtakunnallisessa VATI-järjestelmässä ja Valviran TURRE-rekisterissä. Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota valvonnan kattavuuteen ja sekä siihen, miten painopisteiden avulla on voitu parantaa valvonnan vaikuttavuutta. Suunnitelmakauden aikana seurataan myös yhteistyön kehittymistä ehkäisevän päihdetyön kanssa, laittoman kaupan torjuntatoimia sekä tupakoinnin vähentämiseksi tehtyjä muita toimenpiteitä.

Tupakkalain valvontasuunnitelma 2025:

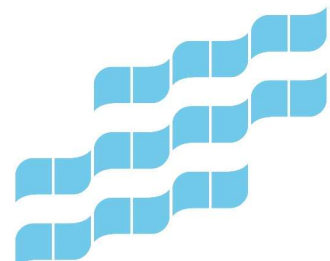
Kohdeluokitus	Valvontakohteiden lukumäärä	Tarkastusmäärä 2025
Toimintaluokka ja toimintatyyppi		
Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti ja muu luovutus sekä nikotiininesteiden myynti		
Vähittäis- ja tukkumyynti	343	100
Tupakointikiellot ja -rajoitukset		
Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	24	10
Nikotiinivalmisteiden myynti		
Vähittäismyynti	190	50
Toiminnat yhteensä	557	160

Yhdessä myyntipaikassa voi olla useita myyntipisteitä. Nikotiininesteiden vähittäismyyntiä valvotaan tupakkatuotteiden valvonnan yhteydessä samoilla tarkastuskäynneillä. Nikotiinivalmisteita myydään tupakkatuotteiden vähittäismyyntipisteiden yhteydessä. Niiden yksittäisten myyntipisteiden määrää ei tilastoida.

7 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA

Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) 2015 – 2025, Päivitys vuodelle 2025

Eläinlääkintähuollon yksikkö vastaa kaikista lakisääteisesti eläinlääkäreille kuuluvista tehtävistä yhteistointialueella. Tehtävät ovat pääpiirteissään jaettu seuraavalla tavalla. Praktikkoeläinlääkärit vastaavat pääasiassa eläinlääkäripalveluista ja eläinten terveydenhuollosta. Valvontaeläinlääkärit vastaavat pääasiassa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta, eläintautivalvonnasta, eläinten tuonnin ja viennin valvonnasta, eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnasta sekä sivutuotelain mukaisesta valvonnasta.

Hygieenikkoeläinlääkärit vastaavat pääasiassa elintarvikelain ja sivutuotelain mukaisesta valvonnasta. Elintarvikelain mukaisesta valvonnasta kerrotaan myös elintarvikevalvonnan suunnitelmassa.

7.1 Perusteet ja tavoite

Ruokavirasto on laatinut valtakunnallisen ohjelman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO) 2015–2025. Ohjelmasta säädetään eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 8 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa eläinlääkintähuollosta (1031/2009). EHO on osa ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa ja (EY) N:o 625/2017 valvonta-asetuksen mukaista elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa (VASU). Eläinlääkintähuollon valtakunnalliseen ohjelmaan (EHO) vuosille 2015–2025 on tehty päivitykset vuodelle 2025.

Ruokaviraston laatiman eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä ohjata eläinlääkäripalveluiden järjestämistä. Tarkoituksena on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua ohjaamalla valvontaviranomaisia valvontasuunnitelman laatimisessa valvonnan toimeenpanemiseksi. Tavoitteena on erityisesti yhtenäistää valvontakäytäntöjä koko maassa ja varmistaa toiminnanharjoittajien samanarvoinen asema suhteessa valvontaan. Ohjelma sisältää lisäksi eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Ohjelmalla pyritään varmistamaan, että vastuutahot varaavat riittävät henkilö- ym. resurssit valvontatehtäviin ja eläinlääkäripalveluihin koko maassa.

Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa, eläintautilaissa, eläinten hyvinvointilaissa, eläinten kuljetuksesta annetussa laissa, eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa, sivutuotelaissa, maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa.

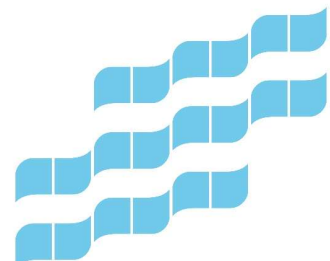
Eläinlääkintähuoltolain keskeisenä tavoitteena on lisätä ennaltaehkäisevää toimintaa eläinlääkintähuollossa ja peruseläinlääkäripalvelun osana on järjestettävä tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja kysyntää vastavasti.

7.2 EHO eläinlääkintähuollon painopistealueet kunnalle 2025 ja niiden toteutus

Sivutuotteiden jäljitettävyys – Kunnaneläinlääkärien sivutuotevalvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että laitokseen tulevat, käsiteltävät ja lähtevät sivutuotteet ovat aina jäljitettävissä eteen- ja taaksepäin, sivutuotteiden merkinnät täsmäävät, saapuva tavara täsmää kaupallisten asiakirjojen kanssa, ja laitos varmistaa, että sivutuotteita vastaanottavalla taholla on oikeus ottaa vastaan kyseisiä sivutuotteita.

Turkistarhojen lintuinfluenssan valvonta ja seuranta - Kunnaneläinlääkärit toteuttavat tarkastus- ja näytteenottokäynnit.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen - Kunnaneläinlääkäri tarkistaa rekisteröintiasiat muiden tilakäyntien yhteydessä.

Siipikarjan salmonellavalvonnan tehostaminen - Kunnaneläinlääkärit toteuttavat tarkastuskäynnit MMMa 316/2021 mukaisesti.

7.2.1 Vuoden 2025 painopisteiden toimenpiteet

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin valvonnan tehostaminen

EU:n eläinterveys säännöstö 2019/429 (AHL) sekä sen nojalla annettuja säädöksiä on sovellettu 21.4.2021 lähtien. Uudistettu eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskeva lainsäädäntö astui voimaan tammikuussa 2022. Mm. uusille eläinlajeille on tullut vaatimuksia merkintään ja rekisteröintiin. Rekisteröintivaatimus laajeni koskemaan myös tiettyjä sukusolujen ja alkioiden pitopaikkoja. Vuosien 2023 - 2025 aikana jatkuu uuden lainsäädännön toimeenpano, ohjeistaminen ja kouluttaminen. Painopisteenä on Eläintenpitäjä ja pitopaikkarekisterin valvonnan tehostaminen niin, että havaittuihin puutteisiin reagoidaan tarvittavin hallintomenettelyn keinoin. Eläintenpitäjä ja pitopaikkarekisterin ajantasaisuus on ensiarvoisen tärkeää eläintautiepidemioiden hallinnassa.

Lääkitsemisen valvonta

Lainsäädännön tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää eläinten lääkitsemisestä ihmisille, eläimille ja ympäristölle aiheutuvia haittoja sekä edistää tarkoituksenmukaista lääkkeiden käyttöä eläinlääkinnässä. Valvonnalla varmistetaan, että eläinlääkäri ja tuotantoeläinten omistajat ja haltijat noudattavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tavoitteena ovat elintarviketurvallisuuden ylläpitäminen, väestöterveyden suojeleminen sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Tavoitteet saavutetaan toisaalta tuotantoeläinten pitopaikoissa tehtävällä valvonnalla ja toisaalta eläinlääkäreiden valvonnalla.

Sivutuotteiden jäljitettävyys

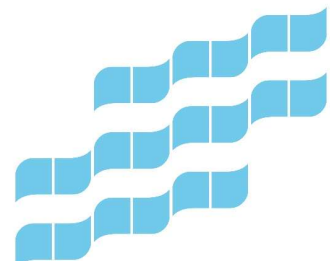
Vuonna 2025 sivutuotevalvonnassa painotetaan sivutuotteiden jäljitettävyttä. Kunnaneläinlääkärit kiinnittävät sivutuotevalvonnassa erityistä huomiota siihen, että laitokseen tulevat, käsiteltävät ja lähtevät sivutuotteet ovat aina jäljitettävissä eteen- ja taaksepäin, sivutuotteiden merkinnät täsmäävät, saapuva tavara täsmää kaupallisten asiakirjojen kanssa, ja laitos varmistaa, että sivutuotteita vastaanottavalla taholla on oikeus ottaa vastaan kyseisiä sivutuotteita. AVIt varmistavat valvontojen toteutumisen ja tarkastuspöytäkirjojen saannin.

Avi-kohtainen painopiste

Avi valitsee viime vuosien valvontasuunnitelmien toteutumisen raportoinnin perusteella painopisteen, johon suunnataan valvontaa avin määrittelemällä tavalla. Tarvittaessa avin alueen kuntien valvontaeläinlääkärit osallistuisivat toteutukseen.

7.2.2 Vaatimukset kunnan valvontasuunnitelmalle

Kunnallisessa suunnitelmassa kunnan tulee kuvata suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä miten kunnaneläinlääkäriille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella

järjestetty. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoitusta suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut. Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista (Elhl. 10 §).

Kunnallisessa suunnitelmassa kunnan tulee kuvata miten kunnaneläinlääkärille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella järjestetty. Erityisesti tulee kuvata valvontakohteet, hyväksymismenettelyt, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, näytteenotto, hallinnolliset pakkokeinot sekä valvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi.

Kunnan on suunnitelmassaan osoitettava, että eläinlääkäripalvelut on järjestetty eläinlääkintähuoltolain vaatimusten mukaisesti.

Kunnan on valvontasuunnitelmassaan osoitettava, että yksiköllä on kartoitetun resurssitarpeen täyttämiseen riittävä määrä pätevää henkilökuntaa.

7.2.3 Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma

Eläinlääkintähuollon valtakunnallisesta ohjelmasta on tullut vuotta 2025 koskien päivitys, jonka mukaan tämä suunnitelma on tehty. Valvontasuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein, valtakunnallinen valvontaohjelma ja mahdolliset aluehallintoviraston ohjeistukset huomioiden.

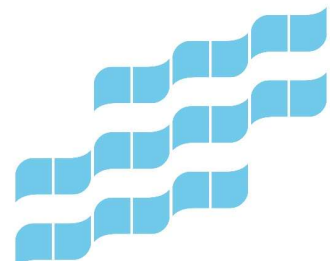
Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma koskee yhteistoiminta-aluetta; Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala.

7.3 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon henkilökuntaan kuuluu eläinlääkintähuollon päällikkö, viisi valvontaeläinlääkäriä, yhdeksän praktikkoeläinlääkäriä, kolme hygieenikkoeläinlääkäriä ja yksi hallintoassistentti. Yksi praktikkoeläinlääkäriin viroista on ns. kiertävän sijaisen virka, joka mahdollistaa nopean toiminnan mahdollisissa sairaustapauksissa sekä sijaispulassa. Näin voidaan turvata osaltaan eläinlääkintähuollon toimivuus alueella myös lomien ja sairaustapausten aikana.

Eläinlääkintähuollon päällikkö vastaa Eläinlääkintähuollon tehtävien yleisestä työnjaosta. Isompi yksikkö antaa mahdollisuuden jakaa työtehtäviä tarkoituksenmukaisesti, projektiluontoisesti ja asiantuntemuksen mukaan. Valvontaeläinlääkäreiden osalta katsottiin tarpeelliseksi siirtyä tiiminvetäjäjärjestelyyn marraskuusta 2024 alkaen, joka mahdollistaa valtion viranomaistehtävien tehokkaamman ja koordinoitumman hoitamisen.

Hygieenikkoeläinlääkärit tekevät elintarvikevalvontaa pääasiassa hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin (laitoksiin) sekä eläinperäisen alkutuotannon valvontaa ja osallistuvat merkittävässä määrin epidemiaselvityksiin. Tämän lisäksi hygieenikkoeläinlääkärit tekevät tarvittaessa myös muita Eläinlääkintähuoltolain mukaisia tehtäviä.

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti viidessä toimipisteessä:

Tampereen Lielahden toimipisteestä hoidetaan Tampereen alue, sekä osallistutaan Oriveden ja Juupajoen alueen eläinlääkintään, Oriveden toimipisteestä Oriveden ja Juupajoen alueet, Kangasalan toimipisteestä hoidetaan Kangasalan ja Pälkäneen alueet, Valkeakoskelta Valkeakosken sekä osa Akaan alueesta (ent. Toijala), Urjalasta Urjalan ja osa Akaan alueesta (ent. Kylmäkoski ja Viiala).

Kahdeksan praktikkoeläinlääkäriä sijoittuu vastaanotoille seuraavasti: kaksi Tampereen Lielahden, yksi Oriveden, kaksi Kangasalan, yksi Valkeakosken sekä kaksi Urjalan vastaanotolle. Kiertävä sijainen -praktikkoeläinlääkäri sijoittuu niihin toimipisteisiin, joissa sijaistarvetta on, mutta viran varsinainen nimetty toimipiste on Lielähti.

Lielahden vastaanotolla on erillinen leikkaustila, Kangasalla röntgen ja kaikilla vastaanotoilla on käytössä ultraäänilaite. Kangasalan vastaanotolla on eläinlääkäreiden itse palkkaamat avustajat.

Ns. kolmansiin maihin suuntautuissa eläinten vienneissä praktikkoeläinlääkärit tekevät eläinlääkinnälliset terveystarkastukset ja kirjoittavat terveystodistukset. Tarvittaessa valvontaeläinlääkärit avustavat näissä.

Valvontaeläinlääkäreiden työpanoksesta on 4,5 htv varattu hoitamaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa ja 1 htv eläintauti- ja sivutuotevalvontaan sekä eläinten tuontiin ja vientiin liittyviä tehtäviä. Työt jaetaan valvontaeläinlääkäreiden kesken pääsääntöisesti alueellisesti. Työnjaossa huomioidaan suunnitelmallinen valvonta ja eläintautinäytteenotto.

Traces -tarkastuksia tekevät valvontaeläinlääkärit ja tarvittaessa myös praktikot.

Suunnitelman liitteenä on eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoituslomake Taulukko 7.1.

7.3.1 Eläinlääkäripalvelut

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut kaikille eläinlajeille, sekä suur-/hyötyeläinpäivystyksen viidestä toimipisteestä. Hygieenikkoeläinlääkärit ja valvontaeläinlääkärit eivät tee praktiikkaa toimialueellaan, jääviysongelman välttämiseksi.

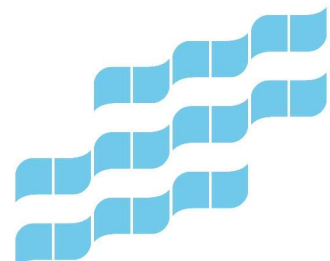
7.3.2 Henkilökunnan täydennyskoulutussuunnitelma ja hallintomenettelyjen tuntemuksen varmistaminen

Henkilökunnan osaamista vahvistetaan riittävällä täydennyskoulutuksella.

Eläinlääkintähuollon päällikkö, valvontaeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit sekä praktikkoeläinlääkärit osallistuvat 4–8 htpv verran eläinlääkintähuoltoon, eläinten hyvinvointiin, eläintauteihin tai eläinperäisten elintarvikkeiden valvontaan liittyviin koulutuksiin ja työkokouksiin. Hallintomenettelyjen tuntemiseen liittyviin koulutuksiin osallistuvat eläinlääkintähuollon päällikkö sekä valvonta- ja hygieenikkoeläinlääkärit, kun heille soveltuvaa koulutusta on tarjolla.

Koulutussuunnitelmaa täydennetään vuosittain koulutustarpeiden ja –tarjonnan mukaan. Koulutussuunnitelma täydentyy kalenterivuoden aikana koska kaikkia koulutuksia ei ole ilmoitettu edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

Esimerkkejä koulutuksista, joihin voidaan osallistua:

- Ruokaviraston koulutukset eläinten hyvinvoinnista
- Ruokaviraston ajankohtaisseminaarit eläinten hyvinvoinnista (ns. viranomaisten eläinsuojelupäivät)
- Ruokaviraston koulutukset eläintaudeista
- Ruokaviraston koulutukset eläinten tuonnista ja viennistä sekä TRACES-järjestelmästä
- Ruokaviraston järjestämät koulutukset viranomaistoimintaan liittyvistä rekistereistä, ohjelmista ja valvonnasta
- Ruokaviraston tarkastuseläinlääkäreille suunnatut koulutukset
- Ruokaviraston laitosvalvontaan ja Oiva-järjestelmän käyttöönottoon liittyvät koulutukset
- Aluehallintoviraston järjestämät eläinlääkintähuoltoon, eläintauti- ja eläinten hyvinvoinnin valvontaan tai ajankohtaisiin asioihin liittyvät sekä muut mahdolliset työkokoukset
- Eri sidosryhmien työkokoukset
- Hallintomenettelyjä koskevat koulutukset
- Suomen eläinlääkäriliiton eläinlääkäripäivät
- Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry:n koulutuspäivät
- Muut mahdolliset soveltuvat eläinlääkintähuollon koulutukset esim. suur- tai pieneläinpraktiikkaan liittyvät koulutukset

Henkilökunta ylläpitää ammattitaitoaan myös työn ohessa itsenäisesti hyödyntäen työnantajan, eri sidosryhmien ja muiden mahdollisten tahojen tarjoamia koulutusmateriaaleja.

7.3.3 Rekrytoidun henkilökunnan riittävän pätevyyden varmistaminen

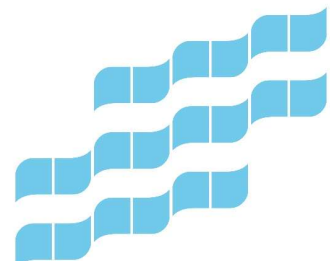
Henkilökunnan pätevyys varmistetaan rekrytoinnin yhteydessä opinto- ja työtodistusten sekä haastattelun avulla. Eläinlääkäreiden laillistuminen ja oikeudet varmistetaan Ruokaviraston eläinlääkärirekisteristä.

Muissa EU/ETA - maissa valmistuneita eläinlääkäreitä koskien viran kelpoisuusvaatimuksista on olemassa Ruokaviraston ohje (Muissa EU/ETA-maissa kuin Suomessa eläinlääkäriin pätevyyden hankkineiden kelpoisuusvaatimukset kunnaneläinlääkäriin virkaan), jossa mainittujen vaatimusten täyttyminen varmistetaan aina ennen virkaan valitsemista.

Myöhemmin henkilöstön pätevyyttä pyritään ylläpitämään riittävällä täydennyskoulutuksella.

7.3.4 Eläinlääkäriin tehtäviksi säädetty valvontatehtävät

Eläinlääkäreille säädettyjä valvontatehtäviä tekevät vain eläinlääkärit.

7.4 Tietojärjestelmät

7.4.1 Tietojärjestelmät ja eläinrekisterien käyttö

Hygieenikkoeläinlääkärit kirjaavat valvontatiedot elintarvikevalvonnan osalta VATI-tietojärjestelmään, jossa ylläpidetään tiedot valvontakohteista ja niiden valvontatoimenpiteistä. Järjestelmän kautta tiedot siirtyvät Oiva-julkaisujärjestelmään.

Praktikkoeläinlääkärit kirjaavat eläinlääkäripalveluiden asiakastiedot KliniQ-potilastietojärjestelmään. Eläinlääkäriohjelma KliniQ:n yhteydessä ylläpidetään myös eläintenpitäjärekisteriä eli tietoja alueen eläintenpitopaikoista.

Valvontaeläinlääkäreiden valvontatiedot kirjataan vielä kaikki yksikön omaan Facta-järjestelmään, joka on poistumassa kesän aikana käytöstä. Uuden asianhallinta- ja tietojärjestelmän on tarkoitus olla käytössä Factan poistuessa.

Eläinlääkäreillä on tarpeen mukaan käyttöoikeudet ELTE-järjestelmään, TRACES-järjestelmään, eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin, eläintenpitokieltoarekisteriin, Pikanttiin, nautarekisteriin, eläinrekisteriin (siat, lampaat, vuohet), koirarekisteriin, Nasevaan, Sikavaan sekä osalla myös väestötietojärjestelmään.

ELTE-, eli eläinten terveyden hallintajärjestelmän avulla hallitaan siirtorajoituksia.

TRACES-järjestelmän avulla seurataan oman alueen eläinten ja eläinperäisten tuotteiden vientejä ja tuonteja.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteristä pidetään yllä tietoja alueen eläintenpitopaikoista ja tuotantoeläinmääristä.

Eläintenpitokieltoarekisteristä tarkistetaan, onko niillä henkilöillä, joista tehdään eläinsuojeluilmoitus, tai niillä, joille ollaan myymässä huostaan otettua eläintä, eläintenpitokieltoa. Jos havaitaan, että henkilöllä, jolla rekisterin mukaan on voimassa oleva eläintenpitokielto, on eläimiä omistuksessaan tai hoidossaan, tehdään asiasta rikosilmoitus poliisille.

Nautarekisterin avulla valvotaan eläintenpitäjä- ja pitopaikkakohtaisesti nautaeläinten määriä ja rekisteröintiä.

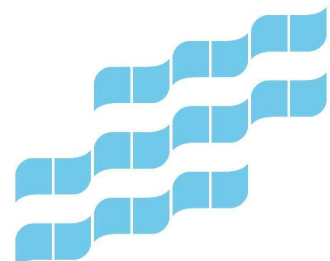
Eläinrekisterin avulla valvotaan eläintenpitäjä- ja pitopaikkakohtaisesti sika-, lammas- ja vuohieläinten määriä ja rekisteröintiä.

Koirarekisterin avulla valvotaan eläintenpitäjä- ja eläinkohtaisesti koirien rekisteröintiä.

Nasevaan tallennetaan nautojen ja Sikavaan sikojen osalta muun muassa terveydenhuollon sopimustilojen toimenpiteet, eli terveydenhuoltokäynnit sekä lääkitys- ja hoitotiedot.

Pikantti on viranomaisille tarkoitettu Ruokaviraston ylläpitämä ekstrasnet, jossa voidaan seurata esimerkiksi eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä elintarvikevalvontaan liittyviä ajankohtaisia asioita, jakaa tietoa ja käydä keskustelua viranomaisten välillä.

Tietojärjestelmien käytöstä järjestettäviin koulutuksiin on varauduttu.

7.5 Yhteistyö ja viestintä

7.5.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Eläinlääkintähuollon päällikkö vastaa eläinlääkintähuollon viestinnästä ja tiedotuksesta.

Viestintä hoidetaan pääsääntöisesti sähköpostitse, jonkin verran puhelimella ja enää hyvin vähän kirjepostina.

Eläinlääkärit huolehtivat omien tehtävä- ja toiminta-alueidensa osalta käytännön viestinnästä ja yhteydenpidosta muun muassa asiakkaisiin, kuntalaisiin, sidosryhmiin ja muihin viranomaisiin.

Aluehallintoviraston ja terveydenhuollon viranomaistahon (kuntien tartuntatautien vastuuhenkilöt) kanssa ollaan säännöllisessä yhteistyössä ja tehdään ilmoitukset eläintautilainsäädännössä säädettyjen ilmoitusvelvollisuuksien mukaisesti.

Pirkanmaan poliisilaitoksen kanssa on sovittu yhteistyötavoista partioiden ja tutkijoiden kanssa virka-avun ja tutkinta-avun sujuvuuden ja tiedonkulun varmistamiseksi. Poliisin kanssa sujuvaa yhteistyötä kehitetään ja pyritään pitämään ainakin yksi alueen valvontaeläinlääkärien ja poliisin edustajien yhteinen suunnittelu- ja tilannekatsauspalaveri vuodessa.

Tulliin pidetään yhteyttä tarvittaessa, lähinnä eläinten tuontiin liittyvissä asioissa.

7.5.2 Erityistilanneviestintä

Erityistilanneviestinnässä noudatetaan ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmässä kuvattuja viestintäohjeita.

7.6 Maksut

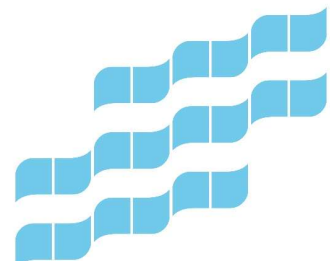
Praktikkoeläinlääkärit noudattavat kunnallista eläinlääkäritaksaa (voimassa 1.6.2024 alkaen).

Evidensia (Evidensia Veter, Tampere ja Evidensia Vethaus) perii pieneläinten eläinlääkäripalvelujen osalta kustannukset eläinten omistajalta ja osa perusmaksuista on määritelty sopimuksessa.

Päivystyspuhelumaksut ovat ppm.

Eläinlääkintähuoltolain mukaisesti subventoidaan hyötyeläinten sairasmatkoja, silloin kun eläimenpito on osa elinkeinonharjoittamista. Subventiomaksu on yli 30 km:n ylittävien sairasmatkojen perusmaksun ylittävältä osalta, jolloin omavastuu on 30 km matkaa vastaava käyntimaksu + kilometrikorvaus.

Subventio lasketaan verottomilla hinnoilla ja siinä lasketaan ensimmäisen eläimen käyntimaksu (korotuksineen) ja matkakulut yhteen, ja tästä summasta omistaja maksaa omavastuun sekä arvonlisäveron omavastuusta ja subventiosta.

Vastaanottokäynneistä perittävät klinikkamaksut ja joidenkin hoito- ja tutkimuslaitteiden käytöstä perittävät laitteiden käyttömaksut perustuvat alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaoston hyväksymiin taksoihin. Taksat on tarkistettu ja hyväksytty viimeksi 23.2.2022, ja tarkastetut maksut ovat tulleet voimaan 1.3.2023.

Voimassa oleva taksa on nähtävillä Eläinlääkintähuollon nettisivuilla, toimistossa ja palvelupisteessä.

Klinikka- ja laitteiden käyttömaksut ovat olleet käytössä yhteistoiminta-alueen perustamisesta alkaen vuodesta 2015.

Eläinten hyvinvoinnin valvonta on kohteille maksutonta, mutta eläintautilakiin (76/2021) ja sivutuotelakiin (517/2015) liittyvän valvonnan maksut määrittelee Maa- ja metsätalousministeriön asetus kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista (335/2021). Kunta toimittaa toimijan laskuttamista varten tarpeelliset tiedot aluehallintovirastolle aluehallintoviraston vahvistaman kaavan mukaisesti viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun kunnaneläinlääkäri on suorittanut maksutaulukon mukaisen maksullisen suoritteen.

Elintarvikelain mukainen valvonta on alkutuotannon suunnitelmallista valvontaa lukuun ottamatta maksullista ja tästä kerrotaan enemmän Elintarvikevalvonnan osiossa.

7.7 Eläinten terveyden valvonta

7.7.1 Hankkeet

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston antamien määräysten ja ohjeistusten mukaisesti mahdollisiin valvontahankkeisiin. Ruokaviraston, THL:n ja muiden mahdollisten yhteistyötahojen hankkeisiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan, lähinnä näytteiden keräämisen muodossa.

7.7.2 Eläintautivalmius

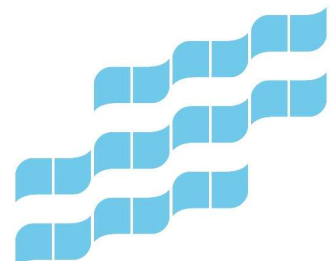
Eläintautivalmiudesta vastaavat pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit ja valmiuseläinlääkäreinä toimivat eläinlääkärit, tarvittaessa myös kaikki muut praktikkoeläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkärit.

Valmiuseläinlääkäreinä yksiköstämme toimivat Jouko Jakala, Jyrki Haapasalmi ja Teemu Kipinoinen.

Toiminta poikkeustilanteissa kuvataan yksikön valmiussuunnitelmassa.

Välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoito ja eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestäminen eläintautiepidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa:

Eläinlääkintähuollon tehtävät hoidetaan poikkeustilanteessa siten, että välttämättömät tehtävät jaetaan käytössä olevan työvoiman mukaisesti. Eläinten hoito järjestetään ensisijaisesti praktikoiden toimesta. Eläintautitilanteissa valmiuseläinlääkärinä toimivien praktikkoeläinlääkäreiden ollessa estyneinä työtehtäviensä hoidosta, muut praktikkoeläinlääkärit hoitavat kyseisen praktiikka-alueen tehtävät.

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan tekevät ensisijaisesti valvontaeläinlääkärit, heidän estyessään muut eläinlääkärit, sekä viime kädessä poliisi tai terveydensuojelutarkastajat. Aluehallintoviraston hyväksymä vapaaehtoinen eläinsuojeluvalvoja voi halutessaan avustaa terveydensuojelutarkastajia ja poliisia (viranomaisen pyynnöstä) eläinten hyvinvointitarkastusten tekemisessä.

Pieneläinpäivystys poikkeustilanteissa:

Tampereen kaupungin sopimuksessa eläinlääkäripalvelujen hankinnasta pienille kotieläimille ei ole erillistä mainintaa poikkeustilanteista. Sopimus kattaa kuitenkin kaikki eläinlääkintähuoltolaissa kunnan järjestettäväksi määrätty eläinlääkäripalvelut.

Kaikilla praktikkoeläinlääkäreillä on valmius hoitaa myös pieneläimiä ja alueella on runsaasti yksityisiä eläinlääkäreitä. Osa yksityisistä klinikoista on auki myös päivystysaikana.

7.7.3 Eläintautien ilmoittaminen

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon praktikkoeläinlääkärit ja valvontaeläinlääkärit huolehtivat, ja kukin osaltaan ryhtyvät toimenpiteisiin, eläintautiepäily- ja eläintautitapaustilanteissa. Kaikki eläinlääkärit tekevät osaltaan eläintauti-ilmoitukset lakisääteisesti vastustettavista ja ilmoitettavista eläintaudeista Eläintautilain 76/2021 mukaisesti.

Tampereen kaupungin pieneläinten päivystysaikaisesta terveyden- ja sairaanhoidosta vastaavan yksityisen eläinlääkäriaseman palveluksessa oleva eläinlääkäri ilmoittaa eläintautiepäilystä ja eläintautitapauksesta välittömästi Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontaeläinlääkärille tai praktikkoeläinlääkärille tai aluehallintovirastoon (Etl 20 §).

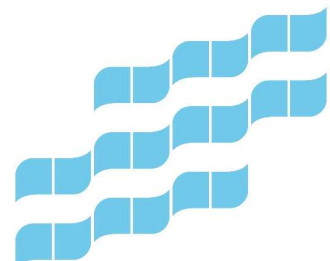
Toiminta poikkeustilanteissa kuvataan valmiussuunnitelmassa.

Eläintautien vastustamisessa toimitaan eläintautilainsäädännön ohjeiden mukaisesti. Kyseisten ohjeiden mukaan vastustustyön johto siirtyy tietyissä tapauksissa läänineläinlääkärin tehtäväksi.

Eläinlääkintähuollon eläinlääkärit ilmoittavat yhteistoiminta-alueella toteamistaan zoonooseista viimeistään seuraavana arkipäivänä kyseisen kunnan tartuntataudeista vastaavalle henkilölle.

7.7.4 Eläintauteja tutkivat laboratoriot

Mahdollisessa vastustettavaa eläintautia koskevassa eläintautitapauksessa otetut näytteet lähetetään tutkittavaksi Ruokavirastoon.

7.7.5 Zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkastus

Praktikkoeläinlääkärit solmivat omilla alueillaan Naseva ja Sikava terveystarkastusohjelmien mukaisia terveystarkastus sopimuksia sika- ja nautatilojen niitä pyytäessä. He hoitavat niihin liittyvän tarkastustoiminnan ja näytteenoton sekä dokumenttien toimittamisen eteenpäin ja arkistoinnin toimipistekohtaisesti.

Viranomaisten valvontamenettelyt ja resurssitarve terveystarkastusohjelmissa

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon praktikkoeläinlääkärien kanssa terveystarkastus sopimuksen solmineiden pitopaikkojen määrät on lueteltu resurssitarveluonnossa.

Ohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään kirjaa ja terveystarkastusohjelmiin liittyviä asiakirjoja hallinnoidaan muun muassa Nasevan/Sikavan ja Eläinlääkintähuollon KliniQ-potilastietojärjestelmän avulla, arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti.

Siipikarjan salmonellavalvontaohjelman osalta seurataan toimijan toteuttaman näytteenoton säästönsäädösten mukaisuutta tarkastamalla näytteenottoon liittyvät asiakirjat viranomaisnäytteenoton yhteydessä. Parvista toimitetut saapumisilmoitukset tallennetaan tilakohtaisesti ympäristöterveyden tietojärjestelmään.

Tiloilla poistettujen nautojen tietoja seurataan aluehallintoviraston toimittamista tilastoista sekä tarkastuskäynneillä ja epäkohdat selvitetään alkutuotannon toimijalta tapauskohtaisesti.

Jos havaitaan, että lakisääteistä terveystarkastusohjelmaa ei ole toteutettu säästönsäädösten mukaisesti, ryhdytään tilanteen mukaan toimenpiteisiin aluehallintoviraston antamien ohjeiden mukaisesti.

7.7.6 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus

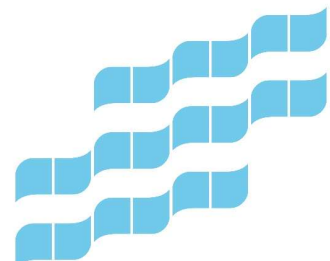
Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on viisi vesiviljelylaitosta. Laitokseen tehdään tarkastuksia ja valvontanäytteitä otetaan valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti. Vesiviljelylaitosten valvontaa koskevaan koulutukseen osallistutaan, mikäli sellainen järjestetään suunnitelmakauden aikana.

7.7.7 Eläinten keinollisen lisäämisen valvonta

Valvontaeläinlääkärit valvovat sukusolujen ja alkioiden pitopaikkoja ja suorittavat niissä säännöllisiä tarkastuksia. Valvonnan tulokset raportoidaan Ruokavirastolle vuosittain.

Hevosten lisääntymiseen liittyviä tutkimuksia ja keinosiemennyksiä siirtospermalla tehdään kunnaneläinlääkäreiden toimesta jonkin verran. Mahdollisia hevosten alkionsiirtoihin liittyviä alkuvaiheen perustutkimuksia tehdään tarvittaessa.

Keinolliseen lisääntymiseen liittyvä valvonta toteutetaan aluehallintoviraston ja ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Alueella on kolme keinolliseen lisääntymiseen liittyvää yksityistä toimijaa, joista kaksi on oriasemia ja yksi pääasiasema.

Pieneläinten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä palveluita kunnassa ei tarjota.

7.7.8 Muu eläintautivalvonta ja seuranta

Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkärit, huolehtivat eläintautien leviämisen estämiseksi Ruokaviraston tekemien taudintorjuntapäätösten täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä ja valvovat veloitteiden ja varotoimenpiteiden toteuttamisesta pitopaikoissa.

Ruokaviraston vuosittain pyytämien seurantanäytteiden ottamisen toteutumisesta määräaikoihin mennessä vastaavat pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit. Näytteiden ottamisen määräajat sisällytetään valvontaa tekevän eläinlääkärin vuosiaikatauluun. Tiedot taltioidaan Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmään ja näytteenoton etenemisestä ja näytetuloksista toimitetaan tietoa aluehallintovirastolle viraston antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

Valvontaeläinlääkärit valvovat yhteistoiminta-alueella sikojen ulkonapitokiellon noudattamista tarkastamalla ulkona pidettävien sikojen aitaukset ulkonapitoilmoituksen saatuaan tai epäilytapauksissa, ja toimittavat tiedot ulkonapidosta sekä tarkastuksista aluehallintovirastoon.

Kyyhkyslakat

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueella ei ole tiedossa kyyhkyslakkoja. Alueella on ai-noastaan lemmikkeinä tai eläintarhassa / kotieläinpihassa pidettäviä kyyhkysiä. Siipikarjaa (ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat lajit) lemmikkeinä pitäviä kehoitetaan ilmoittautumaan rekisteriin muun valvonnan yhteydessä, mikäli sitä ei muutoin ole tehty.

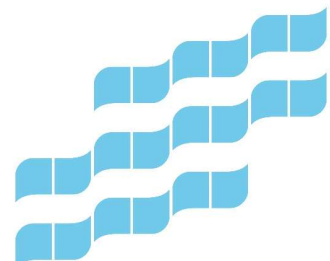
7.8 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Kunnaneläinlääkäri valvoo, että eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin lain (1069/2021) vaatimuksia noudatetaan ja havaitessaan laiminlyöntejä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaa suoritetaan omana valvontanaan sekä sisällyttäen se eläinten hyvinvoinnin, sisämarkkinakaupan tai eläintautien valvonnan yhteyteen.

Havainnoista ilmoitetaan kirjallisesti aluehallintovirastoon sekä ELY-keskukseen jatkotoimia varten.

7.9 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Kunnaneläinlääkäri valvoo eläinten lääkitsemislain (387/2014) vaatimusten noudattamista aluehallintoviraston määräysten mukaisesti eläinten pitopaikoissa.

7.10 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

EHO:ssa käsitellään elävien eläinten, sekä muiden eläimistä saatavien tuotteiden, kuin elintarvikkeiden, sisämarkkinakauppaa, vientiä ja tuontia.

7.10.1 Sisämarkkinakauppa

Traces-järjestelmän ilmoituksia seuraavat, sekä niitä seuraavista toimenpiteistä, vastaavat valvontaeläinlääkärit ja tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit.

Sisämarkkinatuonti

Kaikki Suomeen saapuneet siat sekä kameli- ja hirvieläimet tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti 2-5 päivän sisällä saapumisesta. Kaikista kameli- ja hirvieläimistä, sekä riskimaista siirretyistä naudoista, vuohista ja lampaista otetaan verinäytteet. Sikojen osalta verinäytteet otetaan kaikista muista paitsi teuraaksi siirrettävistä sikaeristä.

Muiden erien osalta pyritään tarkastamaan uusien toimijoiden osalta ensimmäinen saapunut erä ja seuraavien tarkastusten tarve arvioidaan ensimmäisen tarkastuksen perusteella. Kunkin toimijan osalta pyritään tarkastamaan vähintään yksi saapunut erä vuodessa.

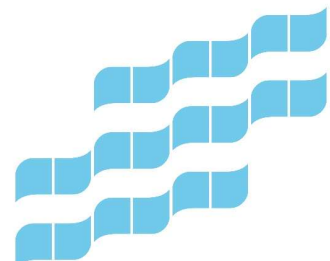
Virkaeläinlääkärin tarkastamien tuontierien tarkastusten raportointi tapahtuu TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osio.

Toimijan velvollisuutena on tarkastaa kaikki vastaanottamansa erät. Jos vastaanotetuissa eläimissä on havaittavissa eläintaudin oireita tai asiakirjoissa ilmenee puutteita, on toimija velvollinen ilmoittamaan asiasta virkaeläinlääkärille (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429 ns. ”eläinterveyssäännöstö”, Komission delegeoitu asetus 2020/688, Komission delegeoitu asetus 2020/990). Virkaeläinlääkäri voi tehdä saapuville erille tarkastuksia ja ottaa näytteitä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 artiklat 9–15, Eläintautilaki 76/2021 23 ja 75 §).

Valvontaeläinlääkärit seuraavat saapuvia eriä TRACES-järjestelmässä ja tekevät saapuneiden erien tarkastuksia ilman aluehallintoviraston kehotusta. Virkaeläinlääkäri ryhtyy aina toimenpiteisiin, jos epäilee alueellaan olevan laittomasti tuotuja eriä. Ilmoituksia laittomasti tuoduista eläimistä tulee myös eläinlääkäriasemien ja muiden eläinlääkintätahojen kautta. Näistä tapauksista ilmoitetaan välittömästi aluehallintovirastoon ja toimitaan sieltä saatujen ohjeiden mukaisesti.

Sisämarkkinavienti

Sisämarkkinaviennissä toimijan on pyydettävä valvovalta kunnaneläinlääkäriltä lähetettävien erien tarkastamista (poikkeuksena erät, joiden vientiin liittyvät tarkastukset ja asiakirjat voi tehdä myös toimija tai muu kuin virkaeläinlääkäri). Kaikille eläimille, kuten hyönteisille, matelijoille ja jyräjöille ei ole eläintautiehtoja (muualta lainsäädännöstä voi tulla ehtoja: Cites, vieraslajit, metsästys- ja kalastuslaki). Toimijan tulee itse tarkastaa vastaanottavan maan lainsäädännön vaatimukset vientiin.

Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, tai tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit, tarkastavat lähetyksen ennen vientiä ja laativat tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen TRACES-järjestelmässä silloin, kun kohdemaata edellyttää virkaeläinlääkäriin todistusta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429 ns. ” eläinterveys säännöstö”, Komission delegoitu asetus 2020/688, Komission delegoitu asetus 2020/990), Eläintautilaki 76/2021 44§). Poikkeuksena tähän, rekisteröity hevonen ei tietyin ehdoin tarvitse terveystodistusta ja eläinlääkärintarkastusta kilpamatkoilla Pohjoismaissa. Tällaista matkaa varten toimijalla on velvoite laatia siirrosta kaupallinen DOCOM-asiakirja TRACES-järjestelmässä.

Sisämarkkinakaupan toimijoita koskeva rekisteröintivelvoite poistui uuden eläintautilain 76/2021 myötä. Nykyisessä Traces-järjestelmässä sekä lähettäjän, että vastaanottajan pitopaikka tulee kuitenkin olla rekisteröitynä järjestelmään ennen kuin sisämarkkinakaupan siirrot ovat mahdollisia. Toimijoiden, jotka siirtävät jäsenvaltiosta toiseen tiettyjä eläinlajeja, tuotteita, tai eläintaudin aiheuttajamikrobeja ja -loisia on haettava Ruokaviraston suostumusta tai lupaa (Eläintautilaki 49 ja 64 §) Ruokavirastosta. Epäselvissä tapauksissa käännetään läänineläinlääkäriin tai Ruokaviraston puoleen. Tuontieriä ei tarkastuksessa hyväksytä eikä vientieriä saa lähettää, jollei virkaeläinlääkäri ole täysin varma ehtojen täyttymisestä. Toimija on aina vastuussa ehtojen täyttymisestä.

Mahdollista vastaanottajamaasta annettavaa palautetta seurataan ja tarvittaessa siihen reagoidaan esim. TRACES-järjestelmän kautta.

7.10.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Pääsääntöisesti praktikkoeläinlääkärit, ja tarvittaessa valvontaeläinlääkärit, kirjoittavat tarvittavat vientitodistukset EU:n ulkopuolelle vietäville seura- ja harrastuseläimille silloin, kun kohdemaata edellyttää virkaeläinlääkäriin todistusta. Ennen eläinlääkintätodistuksen myöntämistä varmistetaan, että viejä on rekisteröitynyt kyseisen eläinlajin tai tuotteen viejäksi Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin pyytämällä viejältä nähtäväksi tosite tämän rekisteriin jättämästä ilmoituksesta.

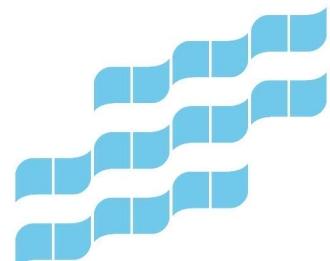
Toimija vastaa edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä sekä kohdemaan asettamien tuontivaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä. Jos vientieriä kuljetetaan kohdemaahan muun kuin EU-jäsenvaltion kautta, toimija vastaa myös kauttakulkua koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä.

7.10.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta

Kunnaneläinlääkäri antaa Tullille tarvittaessa virka-apua lemmikkieläinten viralliseen valvontaan liittyvissä tehtävissä.

Määränpäällä olevaa laitosta tai tilaa valvova viranomaisena on määränpäällä olevan laitoksen toimivaltainen viranomaisena sellaisten eläinten tai tavaroiden osalta, joiden kuljetusta ja saapumista on seurattava (monitoimitus lähetykset) rajatarkastusasemalta Euroopan unionissa sijaitsevaan laitokseen.

Jos on aihetta epäillä, että valvonta-asetuksessa tarkoitettu eläin tai tavara on tuotu maahan ilman että tuonnille asetettuja vaatimuksia on noudatettu, kunnaneläinlääkäri antaa tarvittaessa virka-apua

Ruokavirastolle ja Tullille suorittamalla eläinten tai tavaroiden tarkastuksen, avustamalla tarkastuksen suorittamisessa tai suorittamalla eläimiin tai tavaroihin kohdistettavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. (Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta 1277/2019, 5 §) Virkaeläinlääkäri suorittaa saamansa tiedon perusteella tarvittavat toimenpiteet, kuten monitoroitujen lähetysten kuittauksen TRACES-järjestelmään 15 päivän sisällä tuotteen saapumisesta. Tarvittaessa tulevat kyseeseen erän tarkastus määräpaikassa, eristys, näytteenotto tai muut lainsäädännön vaatimukset eläintautien leviämisen estämiseksi. Virkaeläinlääkäri käsittelee TRACES-ilmoitukset ja suorittaa paikallistason toimenpiteet ilmoitusten johdosta, kun saa TRACES-järjestelmästä tai sähköpostitse tiedon, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä tai tutkimus- tai diagnostisia näytteitä. Virkaeläinlääkäri suorittaa toimenpiteet niissä tapauksissa, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos epäillään, että eläin- tai tuote-erä on tuotu maahan laittomasti.

7.11 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan lain eläinten hyvinvoinnista ja eläinkuljetuslain sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää eläinten hyvinvoinnin valvontaa. Alueellisten ja paikallisten eläinten hyvinvoinnin valvontaviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetaan eläinten hyvinvointisäädösten mukaisesti. Kunnissa eläinten hyvinvoinnin valvontaviranomaisia ovat kunnan eläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi.

Eläinten hyvinvointivalvontaa Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella hoitavat virka-aikana valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa myös praktikkoeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit tai eläinlääkintähuollon päällikkö sekä terveydensuojelutarkastajat ja poliisi. Virka-ajan ulkopuolella eläinten hyvinvointivalvonnasta vastaa poliisi ja päivystävä praktikkoeläinlääkäri.

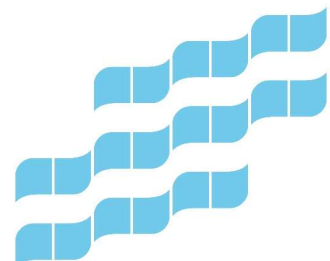
Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontaeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit ja eläinlääkintähuollon päällikkö eivät tee praktiikkaa. Tuotantoeläintiloja on suhteellisen vähän ja tilanteita, joissa eläinten hyvinvointivalvontaa tuotantoeläintilalla tekisi praktikkoeläinlääkäri, jolla on tilalle kiinteä asiakassuhde, ei käytännössä synny. Järjestely takaa sen, että eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa ei tee henkilö, joka olisi asiakkaaseen kiinteässä asiakassuhteessa.

Resursseja eläinten hyvinvoinnin valvontaan Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on varattu resurssitarveliitteessä ilmoitetun mukaisesti.

7.11.1 Eläinten hyvinvointitarkastukset

Epäiltäessä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään eläinten hyvinvointilain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai lopetusasetuksen vastaisella tavalla, valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus. Tarkastuksen tekijällä on oikeus päästä tiloihin, joita tarkastuksen tekeminen edellyttää, ja ottaa maksutta valvontaa varten tarvittavia näytteitä sekä tallentaa ääntä ja kuvaa. Hänellä on oikeus tarkastaa eläin, eläimen pito- paikka ja muut eläintenpitoon liittyvät tilat, eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet sekä eläintenpitoon liittyvät tiedot ja asiakirjat sekä muut valvonnan kannalta merkitykselliset seikat. (EhL 78 §)

Havaittaessa eläinten hyvinvointitarkastuksella eläinten hyvinvointisäädösten vastaista menettelyä ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin (kiireelliset toimet lain eläinten hyvinvoinnista 97 ja 98 §, kiellot 95 §, sekä määräykset 93 §)

nojalla). Jos määräyksiä tai kieltoja on annettu, niiden toteuttamiselle annetaan määräaika, minkä kuluttua umpeen tehdään kohteeseen uusintatarkastus. Vaikka määräys olisi pysyväisluonteinen tai sille ei muusta syystä ole annettu tiettyä määräaika, seurataan kohteen tilannetta uusintatarkastuksilla, mikäli eläinlääkäri katsoo sen tarpeelliseksi. Aluehallintovirastoa voidaan pyytää tehostamaan annettua määräystä tai kieltä uhkasakolla.

Vaikeista tai erityisen kriittisistä eläinten hyvinvointitapauksista tiedotetaan erikseen aluehallintovirastoon. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto voi kunnan valvontaviranomaisen pyynnöstä suorittaa kriittisiä eläinten hyvinvointitehtäviä tai avustaa niissä.

Kaikista eläinten hyvinvointitarkastuksista, joilla on havaittu eläinten hyvinvointilakia riktun, lähetetään kopio tarkastuskertomuksesta ja eläinten hyvinvointipäätöksestä, sekä mahdolliset valokuvat tai muut tallenteet poliisin rikostutkintaan Länsi- ja Sisä-Suomen poliisilaitokselle, Tampereen pääpoliisiasemalle. Jos epäkohdat tarkastuskohhteessa ovat vakavia, mittavia tai katsotaan muuten tarpeelliseksi, kutsutaan poliisin tutkijapartio paikalle kohteeseen tarkastuksen yhteydessä.

Tarkastuksista tehdään aina kirjallinen tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan eläimen omistajalle ja mahdollisille muille asianosaisille tiedoksi. Kaikki asiakirjat tallennetaan Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmään ja tarkastuskertomukset ja päätökset arkistoidaan.

Kiireellisissä tapauksissa, missä todetaan, että on ryhdyttävä eläinten hyvinvointilain 97 tai 98 § mukaisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi, toimitaan seuraavasti:

Pienet seura- ja harrastuseläimet

- konsultoidaan aluehallintovirastoa eläinten hoidon järjestämisestä ja
- viedään hoitoon eläinhoitolaan, jonka kanssa kaupungilla on sopimus löytöeläinten hoidosta (lähinnä päivystysaikana tulevat tapaukset, joissa poliisi toimii eläinten hyvinvointia valvovana viranomaisena), tai
- viedään hoitoon jonkin toisen luotetun tahon luokse, tai
- hoidetaan omistajan kotona, mikäli eläimiä on suuri määrä tai niiden sijoittaminen muualle ei muusta syystä onnistu, tai
- jos mikään yllä mainituista ei ole mahdollista esim. eläimen huonon kunnan vuoksi, eläin lopetetaan.

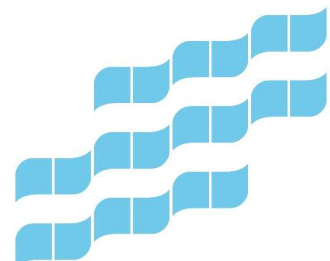
Löytöeläinlaitoksen ja muiden hoitopaikkojen kanssa tehdään aina erillinen kirjallinen sopimus hoidosta ja sen kustannuksista.

Tuotantoeläimet

- Aluehallintovirastoa konsultoidaan hoidon hankkimisessa (mahdolliset järjestelyt lomitustoimen kanssa).
- hoitoa hankitaan mahdollisuuksien mukaan tilalle, jossa eläimet ovat.
- jos pitopaikassa hoitaminen ei ole mahdollista, eläimet lopetetaan / teurastetaan.

Eläinten hyvinvointirikosepäilyissä voidaan epäillyn rikoksen kohteena ollut kuollut tai lopetettu eläin lähettää Ruokaviraston patologian yksikköön avattavaksi.

Epäilyyn perustuvia eläinten hyvinvoinnin tarkastuksia tehdään vuosittain n. 400–500 kpl.

7.11.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Ammattimaisen eläintenpidon suunnitelmallisia tarkastuksia pyritään tekemään riskinarvioinnin mukaan kaikkiin tiedossa oleviin ilmoitusvelvollisiin kohteisiin 1–3 vuoden välein (tiedossa noin 100 kohdetta), mikäli toimintaa ei ole kotirauhan piirissä. Jos kaikki kohteen toiminta tapahtuu kotirauhan piirissä, ei kohteeseen tehdä säännöllisiä vuositarkastuksia, vaan ainoastaan epäilyyn perustuvia tarkastuksia tarvittaessa. Riskiarviointi tehdään aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti. Riskinarvioinnista ja valvontatiheyden määrittämisestä vastaa valvontaeläinlääkäri. Riskinarvion avainkohdat ovat seuraavat:

Luvanvaraiset kohteet: Eläintarhat ja pysyvät eläinnäyttelyt (EHL 50 §):

- Kohteessa, joissa on suuri eläinmäärä (yli kymmenen eläinlajia tai yli 50 eläinyksilöä) valvonta tehdään vuosittain.
- Kohteissa, joissa eläinmäärä on vähäinen, voidaan kohteet tarkastaa kolmen vuoden välein, jos tarkastuksilla ei ole havaittu epäkohtia.
- Jos tarkastuksella havaitaan epäkohtia, tarkastetaan kohde vuoden välein, kunnes kahtena peräkkäisenä vuonna ei ole havaittu epäkohtia.

Sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt (EHL 50 §):

- Jos valvontaviranomaiselle tulee tietoon, että paikkakunnalle on tulossa sirkus tai kiertävä eläinnäyttely, viranomainen arvioi, tarvitseeko sirkukseen tehdä tarkastus. Arvion apuna tiedustellaan aluehallintovirastolta, onko kohteeseen tehty tarkastusta lähiaikoina.

Ilmoituksenvaraiset kohteet

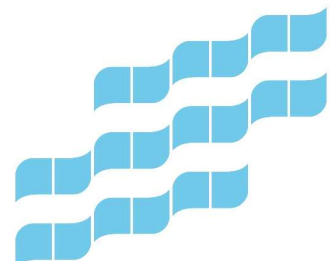
- Ensimmäinen käynti tehdään mahdollisimman pian ilmoituksen tultua.
- Jos tarkastuksella ei havaita puutteita voidaan arvioida kohde matalariskiseksi, jolloin tarkastukset voidaan suorittaa kolmen vuoden välein.
- Mikäli kohteessa havaitaan puutteita tai sinne tulee käynti epäilyyn perustuen, tarkastetaan kohde vuosittain, kunnes kahtena peräkkäisenä vuotena ei ole havaittu puutteita. Tarkastuskertomuksesta tulee käydä ilmi, että kyse on ilmoituksenvaraisesta kohteesta.

Tiedossa olevien ilmoituksenvaraisten kohteiden erittely on esitetty resurssitarvelomakkeessa.

7.11.3 Eläinkuljetukset

Aluehallintovirastot myöntävät hakemuksesta kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvia kuljetuksia suorittaville henkilöille ja yrityksille eläinkuljettajaluvat ja niihin liittyvät kuljetusvälineen hyväksymistodistukset sekä kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistukset. (Laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006, 5 luku). Virkaeläinlääkärit suorittavat kuljetusvälineiden tarkastukset aluehallintoviraston läänineläinlääkäriin pyynnöstä.

Kunnaneläinlääkärit saavat tarkastaa eläinkuljetuksia, jos on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetussäädösten vastaisesti. Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia eläinkuljetuksissa. Kunnaneläinlääkärit tekevät ajoittain myös reittisuunnitelmiin liittyviä hyväksymisiä ja eläinten kuljetuskuntoisuuden varmistuksia mm. vientitarkastusten yhteydessä.

7.11.4 Teurastamot ja pienteurastamot

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon toiminta-alueella on kaksi pienteurastamo. Ruokaviraston tarkastus-eläinlääkäri valvoo eläinten hyvinvointia teurastuksen yhteydessä.

7.12 Sivutuotevalvonta

Eläimistä saatavia sivutuotteita ovat muut kuin ihmisravinnoksi eläimistä saatavat tuotteet. Näitä ovat esimerkiksi kuolleet eläimet, entiset eläinperäiset elintarvikkeet, kompostointilaitoksiin menevä ruokajäte sekä teurastamon eläinperäinen sivutuote.

7.12.1 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Sivutuotealan laitosten rekisteröinti, hyväksyntä ja laitosten valvonta

Sivutuotteita koskeva lainsäädäntö [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EU) N:o 142/2011] edellyttää, että sivutuotteita käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Viranomaisen on suoritettava laitoksissa säännöllisin väliajoin tarkastuksia ja valvontaa. Valvontaviranomaiset on määritelty sivutuotelaisissa 517/2015.

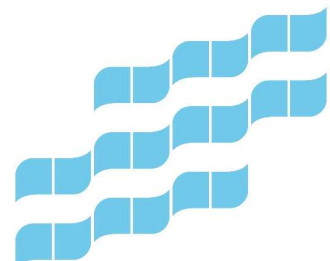
Valvontaeläinlääkäri hyväksyy sivutuoteasetuksen mukaiset polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset sekä johdetujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita.

Hygieenikkoeläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri (riippuen toiminnan laadusta) rekisteröi tekniset laitokset, johdetujen tuotteiden varastointilaitokset, tilarehustamot sekä keräyskeskukset silloin, kuin ne eivät sijaitse teurastamon yhteydessä. Hyväksynät ja rekisteröinnit ilmoitetaan välittömästi aluehallintovirastoon sekä Ruokavirastoon.

Alueella toimivat sivutuotelaitokset ovat pääasiassa broilerikasvattamoiden polttolaitoksia. Hygieenikko- ja valvontaeläinlääkärit valvovat sivutuotelaitoksia ja -toimijoita Ruokaviraston vuosittaisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Tiedot hyväksytyistä ja rekisteröidyistä laitoksista, tehdyistä tarkastuksista laaditut tarkastuskertomukset sekä mahdolliset pakkokeinopäätökset toimitetaan aviin ja Ruokavirastoon mahdollisimman nopeasti.

7.12.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Kunnaneläinlääkärit valvovat toimijoita, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin kuten luonnonvaraisena elävien eläinten ruokintaan sekä turkistarhojen lajinsisäistä käyttöä. Kunnaneläinlääkärit valvovat myös tiloilla itsestään kuolleiden ja lopetettujen tuotantoeläinten hävitystapoja. Aluehallintovirasto ohjaa ja seuraa kuntien sivutuotevalvonnan toteutumista. (Sivutuotelaki 6 § ja 6 luku)

Haaskanpito on toimintaa, jolla eläimiä houkutellaan ravinnon avulla ruokintapaikalle ja jonka tarkoituksena on valokuvata, katsella tai metsästää eläimiä. Aloitettaessa haaskaruokintatoiminta (käsittelemättömien sivutuotteiden käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokinnassa), on toiminnasta tehtävä ilmoitus haaskaruokintapaikkarekisteriin. Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan aloittamista viemällä haaskaruokintapaikan tiedot haaskaruokintapaikkarekisteriin Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) sähköisen asioinnin sovelluksen kautta (Sivutuotelaki 33 a §). Sähköisen asioinnin kautta voi myös päivittää aiemmin ilmoitettuja tietoja. Rekisteröinti-ilmoitus on mahdollista toimittaa myös kunnaneläinlääkärille, joka vie tiedot haaskaruokintapaikkarekisteriin.

Sivutuotelain nojalla annetun asetuksen MMMa 783/2015 vuoden 2023 alusta voimaan astuneen muutoksen (1142/2022) mukaan haaskatoimijan on ilmoitettava kolme kertaa vuodessa haaskaruokintapaikkaan toimitettujen sivutuotteiden määrät eläinlajeittain ja sivutuoteluokittain. Tiedot on ilmoitettava sekä sille kunnaneläinlääkärille, jonka toimialueelta sivutuotteet kerätään, että sille kunnaneläinlääkärille, jonka toimialueella sivutuotteet käytetään. Käyttöilmoitus on tehtävä myös, vaikka haaskaruokintapaikalle ei olisi toimitettu lainkaan sivutuotteita kyseisenä ajanjaksona. Lisäksi toimijan on pidettävä kirjaa sivutuotteiden käytöstä haaskaruokinnassa. Kirjanpito tarkastetaan haaskatoiminnan tarkastuksella. Haaskapaikan sijainnista, ruokintaan sallituista sivutuotteista sekä toimijoiden kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuuksista on säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 1193/2011 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 142/2011, sivutuotelaissa 517/2015 § 6,7 ja MMM asetuksessa N:o 783/2015 eläimistä saatavista sivutuotteista sekä laissa eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010.

Valvontaeläinlääkärit valvovat haaskoja ja haaskanpitoa tekemällä suunnitelmallisesti haaskapaikkojen tarkastuksia. Tarkastuksella tarkastetaan myös haaskanpitäjän kirjanpito haaskalle tuoduista eristä.

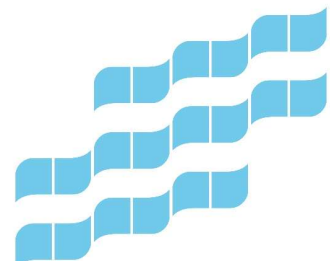
Aluehallintovirasto ohjaa ja seuraa sivutuotevalvonnan toteutumista. (Sivutuotelaki 6 § ja 6. luku)

Sivutuotteiden hautaaminen

Kokonaisten märehitijöiden, sikojen, siipikarjan ja turkiseläinten raatojen, kotiteurastuksen sivutuotteiden ja tiettyjen muiden sivutuotelain mukaisten sivutuotteiden hautaaminen on sallittua ns. syrjäisillä alueilla. Kotiteurastuksen sivutuotteiden hävitykseen sovelletaan samoja keräily- ja syrjäisiä alueita kuin kokonaisten raatojen hävitykseen. Hautauksista on ilmoitettava aluehallintovirastolle tautitapauksissa. Keräilyalueilla em. sivutuotteet on käsiteltävä tai hävitettävä hyväksytyssä sivutuotelaitoksessa. (Sivutuotelaki, 3 luku)

Sivutuotteiden hautaamisen suhteen Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alue ei sijaitse ns. syrjäisellä alueella märehitijöiden, sikojen ja siipikarjan osalta, joten niitä ei saa haudata. Koko Suomi on luokiteltu syrjäiseksi alueeksi hevosten, porojen, lemmikkieläinten sekä kuolleena syntyneiden märehitijöiden ja porsaiden osalta, joten niitä saa haudata ohjeiden mukaan myös Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alue. Turkiseläinten osalta Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alue on luokiteltu syrjäiseksi alueeksi ja niiden hautaaminen on sallittua.

Hygieenikko- ja valvontaeläinlääkärit valvovat toimialueellaan tapahtuvaa raatojen keräilyä ja hävittämistä hautaamalla. Valvonta tehdään muun tilalla tapahtuvan valvonnan yhteydessä tai epäiltäessä väärinkäytöksiä. Keräilyalueella tehdään lisäksi kohdennettuja tarkastuksia tiloille, joilla Ruokaviraston toimittamien nautarekisteristä ja lammas- ja vuohirekisteristä ajettujen hävitystaparaaporttien perusteella raatoja hävitetään säädösten vastaisesti. Sikojen osalta poistoilmoitukset voi kunnaneläinlääkäri itse tarkistaa sikarekisteristä. Toimijan on pidettävä kirjaa sivutuotteiden hautaamisista.

7.13 Ehdollisuuden valvonta

Ehdollisuuden ehtojen noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja tiettyjen EU:n osittain rahoittamien tukien täysimääräisen maksamisen edellytyksenä.

Ehdollisuus jaetaan kolmeen eri osioon, joita kutsutaan erityisaloiksi. Ruokaviraston elintarvikeketjulinjan ohjausvastuulla olevat vaatimukset kuuluvat erityisalalle kansanterveys ja kasvinterveys sekä erityisalalle eläinten hyvinvointi. Ruokaviraston elintarvikeketjulinjan ehdollisuuden valvonta sisältää kiellettyjen aineiden, eläimistä ja kasveista saatavien elintarvikkeiden ja rehujen tuotantohygienian sekä eläinten hyvinvoinnin valvonnat.

Täydentävien ehtojen valvonta kuuluu aluehallintovirastolle, mutta kunnalliset valvontaviranomaiset tekevät tarkastuksiin liittyvät asiakirjat riittävän tarkasti, jotta mahdollisesti tarvittavia laajennuksia täydentävien ehtojen valvontoihin voidaan tehdä aluehallintovirastossa. Tarkastuksilla mahdollisesti havaituista täydentävien ehtojen vaatimusten laiminlyönneistä raportoidaan ripeästi aluehallintovirastoon.

7.14 Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen

Tampereen kaupunki huolehtii itse eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan vastuulla olevien terveyden ja sairaanhoitopalvelujen järjestämisestä Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueen (Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala) hyötyeläimille ja suurille kotieläimille päivä- ja päivystysaikana, pieneläimille päiväaikana. Tämän lisäksi huolehditaan sekä suurten että pienten eläinten vientiin liittyvistä toimenpiteistä. Pieneläinten päivystys on järjestetty ostopalveluna.

Eläinlääkäripalvelut on järjestetty yhteistoiminta-alueella 1.1.2015 alkaen.

7.14.1 Peruseläinlääkäripalvelut

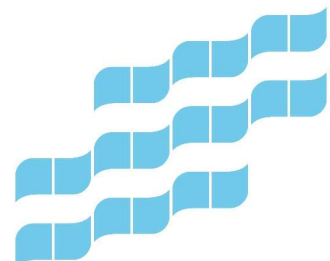
Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti viidestä toimipisteestä. Valvontaeläinlääkärit sijaitsevat kolmessa toimipisteessä; Kangasalla, Valkeakoskella ja Lielahdessa. Hygienenikkoeläinlääkärit sijaitsevat Kangasalan ja Tampereen toimipisteissä.

Pieneläinten päivystyspalvelut ostetaan Evidensia Oy:ltä (Evidensia Veter, Tampere). Sopimuksen mukaan palveluntuottaja toimittaa heille tulevat valitukset ja korvausvaatimukset tiedoksi eläinlääkintähuollon päällikölle.

Tarvittaessa Tampereen Eläinlääkintähuolto tai eläimen omistaja pyytävät Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnan arviointia eläimen hoidosta.

Arkipäivisin alueen praktikkoeläinlääkärit ovat varautuneet hoitamaan kiireellistä eläinlääkäriapua tarvitsevat eläimet jättämällä ajanvarauskalenteriinsa sopivasti aikaa kiireellisille tapauksille, siirtämällä jo sovittuja aikoja tai pyytämällä toista alueen praktikkoeläinlääkäriä auttamaan asian järjestämisessä.

Oriveden ja Juupajoen alueelle on jyvitetty osa Tampereen eläinlääkäreiden työajasta.

7.14.2 Peruseläinlääkäripalveluiden sisältö

Peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteelliseen yleistutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa (ElhL 3 §).

Lain perustelujen mukaan peruseläinlääkäripalveluja ovat eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien ennaltaehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti tai eläinsuojelullisesti perusteltavissa olevat eläinlääkäripalvelut.

Puhelinneuvonta

Puhelimitse on mahdollista saada neuvontaa kotieläinten terveyteen ja sairauksiin sekä eläintenpitoon ja hyvinvointiin, kuten myös ei-kiireellisiä tapauksia koskien. Myös tarttuvien eläintautien epäilyjä ja eläinten mahdollisia hyvinvointiongelmia koskevia ilmoituksia olisi kuntalaisten voitava virka-aikana tehdä maksuttomaan puhelinnumeroon, joten nämä puhelut ohjautuvat pääasiassa alueen valvontaeläinlääkäreille.

Praktikkoeläinlääkäreiden soittoaika on pääsääntöisesti klo 8-9. Hygieenikko- ja valvontaeläinlääkärit ovat pääsääntöisesti tavoitettavissa virka-aikaan. Kaikki puhelinnumerot, mukaan lukien pien- ja suurelänpäivystys, ovat ppm-hintaisia, eikä kunta peri niistä erillistä maksua.

Sairaanhoito ja kotieläinten lopetus

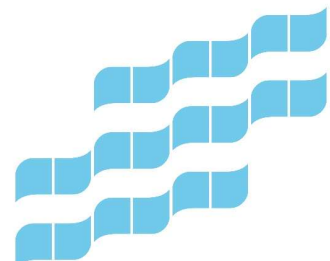
Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueella peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaan sairaanhoitoon kuuluu kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon sekä kirurgiset leikkaukset niiltä osin, kun leikkauksia pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanotto-tiloissa, hoitotiloissa ja eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä. Kotieläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä, sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluu myös peruseläinlääkäripalveluun.

Terveydenhoito

Peruseläinlääkäripalvelua suunnataan ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa ja edistämiseksi. Eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset kuuluvat peruseläinlääkäripalveluun. Rokotukset, loishäädöt, kissojen sterilisaatiot ja kastroatiot sekä koirien kastroatiot ovat normaalia peruseläinlääkäripalvelua kuten myös märehäntäjien, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen liittyvät tarkastukset ja hoidot. Kunnan velvollisuus ei kuitenkaan ole järjestää eläinlääkäriä praktiikkatehtäviin, joissa vaaditaan erityispätevyyttä tai -koulutusta. Eläinlääkäriin järjestäminen nautojen, sikojen tai hevosten keinosiemennysasemille tai eläinten kuntouttamiseen tähtääviin yrityksiin ei myöskään kuulu kunnalta vaadittavan peruseläinlääkintähuollon piiriin. Lemmikkieläinten keinosiemennystoiminta ei sisälly lakisääteiseen peruseläinlääkäripalveluun.

Todistukset

Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten sisältyy myös peruseläinlääkäripalveluun.

7.14.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukainen toteutumisen seurantajärjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia järjestelmiä ovat nautatiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava. (ElhL 11 § ja 12 §)

Tuotantoeläinten terveydenhuolto ylläpitää ja edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä lisää osaltaan elintarviketurvallisuutta. Toimivan terveydenhuoltojärjestelmän avulla voidaan tehokkaasti ehkäistä ja seurata tarttuvien tautien sekä tuotantosairauksien esiintymistä tiloilla. Lähtökohtana on pidettävä, että terveydenhuollon piiriin kuuluvilla tiloilla eläimet voivat hyvin, lääkkeiden käyttö on hallittua eikä lääkkeitä käytetä korjaamaan olosuhdeongelmia.

Arvio terveydenhuoltotilojen lukumäärästä löytyy resurssienarviotaulukosta.

Eläinlääkärit tarvitsevat jatkuvasti täydennyskoulutusta myös terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa, kuten karjataan tautiseurannassa ja eläinten hyvinvoinnin arvioinnissa. Täydennyskoulutukseen on varattu oma osansa eläinlääkärien työajasta niin, että sijaisten avulla myös peruseläinlääkäripalvelut toimivat koulutuksen aikana.

7.14.4 Yksityinen palvelutarjonta

Tampereen alueella on noin 20 yksityistä eläinlääkintäpalveluiden tuottajaa ja lähialueella (Akaa, Hattula, Hämeenlinna, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Valkeakoski ja Ylöjärvi) lisäksi yhteensä noin 20 yksityistä eläinlääkintäpalvelujen tarjoajaa. Yksityiset eläinlääkärit eivät tarjoa säännöllistä päivystystoimintaa alueella suurelaimille.

7.14.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu

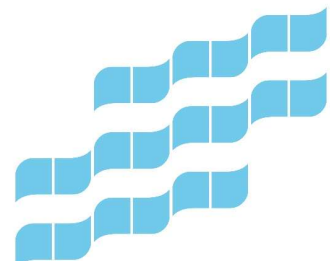
Päivystys suurten eläinten eläinlääkäripalvelujen osalta hoidetaan omalla alueella itse, niin että yksi kahdeksasta praktikosta on virka-ajan ulkopuolella vuorollaan päivystysvuorossa. Suurelänpäivystäjä on myös päivystävä virkaeläinlääkäri.

Päivystisyhteistyö suurten eläinten eläinlääkäripalvelujen osalta jatkuu myös Pirtevan kanssa. 1.1.2014 voimaan tulleella sopimuksella sovitaan eläinlääkintähuoltolain 13 §:n mukaisen päivystyksen järjestämisestä sekä eläinten hyvinvointilain ja eläintautilain mukaisten kunnaneläinlääkäreille kuuluvien virkatehtävien hoitamisesta sopimusalueella. Käytännössä Tampereen ja Pirtevan alueilla on omat päivystysjärjestelyt, mutta tarvittaessa voidaan pyytää apua toisen alueen päivystäjältä. Pirtevan alue sisältää Pirkkalan, Lempäälän, Vesilahden, Hämeenkyrön, Nokian ja Ylöjärven kunnat.

Alueilla on yhdenmukainen subventiokäytäntö.

Pieneläinten päivystysaikainen (arkisin klo 15–08, viikonloppuisin ja arkipyhinä) hoito järjestetään yksityisen eläinlääkäriaseman Evidensian (Evidensia Veter, Tampere) kanssa, koko päivystysaluetta koskien.

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-aluetta koskeva uusi sopimus pienten eläinten päivystysaikaisista eläinlääkäripalveluista Evidensian kanssa tuli voimaan 1.1.2023 alkaen. Sopimus koskee ajanjaksoa

2023 – 2025. Sopimuksen mukaan hankinta kohdistuu kunnan järjestettäväksi määrättyihin päivystysaikaisiin eläinlääkäripalveluihin pienille eläimille.

Käytössä on koko päivystysalueella keskitetty puhelinjärjestelmä, jossa suur- ja pieneläinpuheluille on eri numerot. Suur-/hyötyeläinpuhelut ohjautuvat päivystäville eläinlääkäreille ja pieneläinpuhelut Evidensialle. Puheluiden hinta on ppm.

7.14.6 Saatavuus- ja laatutavoitteet

Peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saatavilla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. (ElhL 14 §)

Kiireellisen eläinlääkäriavun resurssit on mitoitettava siten, että apua on kaikkina vuorokaudenaikoina saatavissa kolmen tunnin sisällä tilauksesta 90 prosentissa tapauksista. Päivystysalueet on siten mitoitettava, 90 prosentissa tapauksista päivystävän eläinlääkärin matka eläintenpitopaikkaan tai eläimen omistajan matka pieneläinvastaanotolle on alle sata kilometriä. Remissioklinikalle matka voi olla pidempikin, mikäli välitöntä ensiapua on saatavilla kohtuullisella etäisyydellä.

Eläimen omistajalla tai haltijalla on halutessaan mahdollista varata aika eläinlääkärin käynnille eläintenpitopaikkaan, pieneläimen viemiseksi vastaanotolle tai hevosien viemiseksi tarvittaessa paikkaan, jossa hoitotoimenpiteet voidaan suorittaa turvallisesti. Lielahden vastaanotolla on hevosen pakkopilttuu. Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueella toimii yhdeksän praktikkoeläinlääkäriä, joille asiakkailla on ei-kiireellisissä tapauksissa vapaus valita eläinlääkäri, jonka palveluksia hän käyttää.

Praktikkoeläinlääkäreille on mahdollisuus vastata myös asiakkaiden soittopyyntöihin.

Arkipäivisin kunnaneläinlääkärit työskentelevät ajanvarausperusteisen ja kiireavun parissa. Päivystysrytmi on kahdeksan kunnaneläinlääkärin osalta suhteellisen maltillinen. Kaikilla eläinlääkäreillä on myös vapaita viikkoja, jolloin päivystystä ei ole.

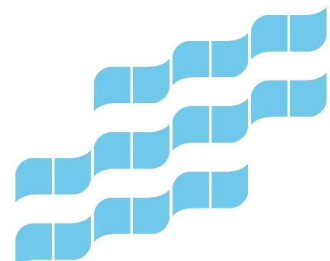
Palautteen kerääminen, valitusten käsittely ja toiminnan parantaminen

Eläinlääkintähuollon ostopalvelutoiminnan asiakasvalitukset ja korvauspyynnöt ottaa vastaan ja käsittelee palveluiden tuottaja (Evidensia Oy) ja lähettää ne tiedoksi eläinlääkintähuollon päällikölle. Eläinlääkintähuollon yksikköön tehdyt valitukset ohjataan samoin palveluiden tuottajalle. Kaikkien eläinten terveyden- ja sairaanhoidon osalta valitukset ja korvauspyynnöt käsitellään Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon toimesta.

Valvontatoimista tehdyt hallintovalitukset käsittelee Hämeenlinnan hallinto-oikeus ja muut kantelut ja valitukset seviranomaisen (aluehallintovirasto; alueellinen ympäristöterveyden jaosto), jolle kantelu tai valitus on kohdistettu.

Vastuu- ja muut vakuutukset ja lausunnot Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta

Oman tuotannon hyötyeläinten ja suurten eläinten eläinlääkäripalvelut, arkiajan pieneläinten eläinlääkäripalvelut:

Eläinlääkärin tai hänen avustajansa aiheuttamasta vahingosta vastaa vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:n ja 2§:n mukaan se kunta, jonka palveluksessa eläinlääkäri tai avustaja on tai kyseinen työ/virkasopimuksessa oleva eläinlääkäri tai avustaja vahingonkorvauslain 4 luvun 1 ja 2 §:n mukaisesti.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan lausuntoa voivat pyytää tarvittaessa Tampereen seudullinen Eläinlääkintähuolto tai eläinten omistajat.

Pieneläinpäivystyksen eläinlääkäripalvelu:

Palveluntuottajalla on vastuuvakuutus, joka kattaa tilaajalle, kolmannelle osapuolelle tai tämän omaisuudelle aiheutuneet vahingot.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan lausuntoa voivat pyytää tarvittaessa Tampereen seudullinen Eläinlääkintähuolto tai eläinten omistajat.

7.14.7 Toimitilat

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti viidestä toimipisteestä: Tampereen Lielahden toimipisteestä hoidetaan Tampereen alue, Oriveden toimipisteestä Oriveden ja Juupajoen alueet, Kangasalan toimipisteestä hoidetaan Kangasalan ja Pälkäneen alueet, Valkeakoskelta Valkeakosken sekä osa Akaan alueesta (ent. Toijala), Urjalasta Urjalan ja osa Akaan alueesta (ent. Kylmäkoski ja Viiala).

Kahdeksan praktikkoeläinlääkäriä sijoittuu vastaanotoille seuraavasti: kaksi Tampereen Lielahden, yksi Oriveden, kaksi Kangasalan, yksi Valkeakosken sekä kaksi Urjalan vastaanotolle. Tampereen Lielahden eläinlääkärit hoitavat osan myös Oriveden potilastapauksista tarvittaessa.

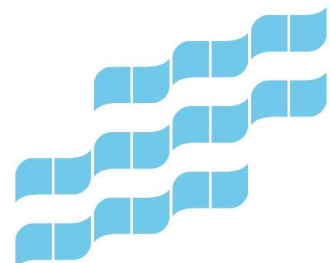
7.14.8 Välineresurssit

Peruseläinlääkintävarusteiden lisäksi Lielahden vastaanotolla on erillinen leikkaustila, Kangasalla röntgen ja kaikilla vastaanotoilla on käytössä ultraäänilaite. Lielahden ja Kangasalan vastaanotoilla on eläinlääkäreiden itse palkkaamat avustajat.

7.14.9 Ostopalvelut

Pieneläinten päivystysaikainen (arkisin klo 15–08, viikonloppuisin ja arkipyhinä) hoito järjestetään yksityisen eläinlääkäriaseman Evidensian (Evidensia Veter, Tampere) kanssa, koko päivystysaluetta koskien.

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-aluetta koskeva uusi sopimus pienten eläinten päivystysaikaisista eläinlääkäripalveluista Evidensian kanssa tuli voimaan 1.1.2023 alkaen. Sopimus koskee ajanjaksoa 2023–2025. Sopimuksen mukaan hankinta kohdistuu kunnan järjestettäväksi määrättyihin päivystysaikaisiin eläinlääkäripalveluihin pienille eläimille.

7.15 Seuranta, arviointi ja raportointi

7.15.1 Kunnan suunnitelma

Tampereen kaupungin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan suunnitelman toteumaa tarkastellaan ympäristöterveyden yhteisen valvontasuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Toteumasta laaditaan raportti, joka viedään hyväksyttäväksi alueelliseen ympäristöterveyden jaostoon ennen raportin lähettämistä aluehallintovirastolle.

7.15.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat tilastot saadaan yhteiskäytössä olevasta KliniQ -praktiikkaohjelmasta (sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana). Myös sijaiset saavat tunnuksat praktiikkaohjelmaan sijaisuutensa ajaksi.

Tiedot eläinlääkintähuollon pieneläinpäivystyksen ostopalveluiden käytöstä saadaan palveluntuottaja Evidensia Oy:ltä kaksi kertaa vuodessa.

Tiedot liitetään kunnan suorittamaan suunnitelman toteutumisen arviointiin ja tallennetaan vuosittain, maaliskuun loppuun mennessä VYHAan. Kunta seuraa terveydenhuoltokäyntien ja valvontatehtävien toteutumista myös vuoden aikana ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi.

7.15.3 Muu raportointi

VASU-raportointi

VASU-raportointi tehdään Ruokaviraston ohjeen ”Ohje kunnalle elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveys- ja hyvinvointivalvonnan raportoimiseksi aluehallintovirastoon” (Ruokaviraston toimintaohje 11009) mukaisesti. Hygieenikkoeläinlääkäreiden Elintarvikelain mukainen valvontatoiminta raportoidaan Elintarvikevalvonnan yhteydessä.

Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

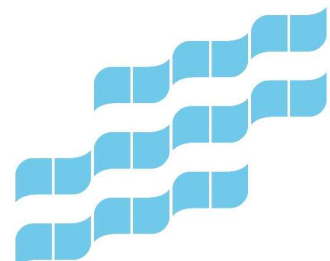
Tiedot tehdyistä eläinten hyvinvointitarkastuksista ja -päätöksistä toimitetaan välittömästi tai vähintään kuukausittain sähköisessä muodossa aluehallintovirastoon ja tarvittaessa poliisille.

Lakisääteisten terveysvalvontaohjelmien käyntien asiakirjat toimitetaan välittömästi tarkastuksen jälkeen aluehallintovirastoon.

Tautiepäilyt ilmoitetaan kohdan Eläintautiepäilyt ja -tapaukset mukaisesti.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota: laskutus tehdään kuukausittain aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti.

Muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot toimitetaan esitettyjen aikataulujen mukaisesti.

7.16 Eläinlääkintähuollon yksikössä tehtävä elintarvikelainsäädännön mukainen valvonta

Hygieenikkoeläinlääkärit tekevät eläinperäisten elintarvikkeiden valmistuksen valvontaa pääasiassa hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin (laitoksiin) sekä eläinperäisen alkutuotannon valvontaa. Tarkastuksia tehdään ilmoitus- ja hyväksymismenettelyyn, suunnitelmalliseen valvontaan, epäkohtien korjaamisen varmistamiseen, ruokamyrkytyspäily- ja valitustapauksiin, valvontapyyntöihin ja mahdollisiin projekteihin liittyen.

Elintarvikelainsäädännön tavoitteista, sen perusteella tehtävän valvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elintarvikeketjun valvontasuunnitelmasta on kerrottu tarkemmin elintarvikevalvontayksikön osiossa. Myös valvontakohderekisteri ja siihen merkittävistä tiedoista, hallinnollisista pakkokeinoista ja rangaistusseuraamuksista, näytteenotosta, terveysvaaratilanteista ja takaisinvedoista sekä ruokamyrkytyspidemioiden selvittämisestä on kerrottu elintarvikevalvonnan osiossa.

Elintarvikealan toimijan ja alkutuottajan on tehtävä ilmoitus toiminnan rekisteröimistä varten valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Toiminnan keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta tai toimijan vaihtumisesta tulee ilmoittaa viivytyksettä valvontaviranomaiselle. Elintarvikelain 8 ja 10 §:ssä on lueteltu vähäriskisiä toimintoja, joista ei tarvitse tehdä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Alkutuotantopaikasta ilmoittaminen ei ole tarpeen, jos kunnan valvontaviranomainen saa tiedon alkutuotantotoiminnasta toiselta viranomaiselta. Rekisteröity elintarviketoiminta tarkastetaan Ruokaviraston ohjeen mukaisesti toiminnan alettua.

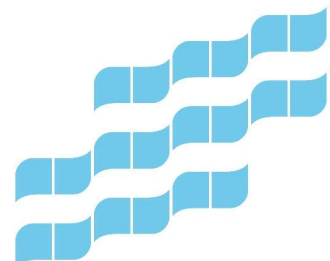
Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on edellä mainitusta poiketen haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä valvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Myös laajamittaiselle itujen alkutuotannolle on haettava hyväksymistä. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vrk:n kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä. Hyväksytyin elintarvikehuoneiston vaatimustenmukaisuuden selvittäminen edellyttää tarkastuskäyntiä. Hyväksymisestä tehdään päätös (elintarvikelaki 11§). Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaaran ehkäisemiseksi. Toiminnan hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa saa aloittaa, jos elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset ja se on hyväksytty.

Valvontasuunnitelma sisältää rekisteröityjen ja hyväksytyjen elintarvikkeiden alkutuotantopaikkojen (elintarvikelaki 8 ja 9 §), hyväksytyjen (11 §) ja rekisteröityjen elintarvikehuoneistojen (10 §) sekä kontaktimateriaalialan toimijoiden (elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita valmistavat tai markkinoille saatavat) (13 §) toiminnan säännöllisen valvonnan. Suunnitelmallisen ja säännöllisen elintarvikevalvonnan tulokset julkaistaan Oiva-raporttina ja valvonnan havainnot arvioidaan Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Oiva-järjestelmästä on kerrottu elintarvikevalvonnan osiossa.

7.16.1 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika

Tarkastustiheyteen vaikuttavat riskiluokitus, joka perustuu valvontakohteen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen sekä riskien arviointiin, ja se, miten valvontakohte hallitsee riskit omavalvonnallaan.

Valvontakohteiden riskiluokitus perustuu Ruokaviraston ohjeeseen 1028/04.02.00.01/2022/6, jossa on esitetty kohdekohtainen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen perustuva tarkastuskertojen määrä ja tarkastukseen

käytettävä ohjeellinen aika. Perustarkastustiheyttä voidaan nostaa toistuvien epäkohtien tai vastaavien seikkojen vuoksi kohdekohtaisen arvion perusteella. Ilmoitettu aika sisältää tarkastukseen, siihen valmistautumiseen ja tarkastuskertomuksen kirjoittamiseen tarvittavan ajan, mutta ei matka-aikaa.

7.16.2 Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2025

Hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin tulisi tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia 61 kpl vuonna 2025. Eläinperäisen alkutuotannon tarkastuksia tulisi tehdä 49, jotta valvontatarve saataisiin täytettyä. Hygieenikkoeläinlääkärien valvontakohteena oleviin rekisteröityihin elintarvikehuoneistoihin tulisi tehdä 4 tarkastusta. Uusintatarkastusten määrä arvioidaan viime vuosia merkittävämmäksi pitkäaikaisen tarkastusvelan perusteella. Elintarvikehuoneistojen hyväksymiseen liittyvien tarkastusten määrä riippuu saapuvien hakemusten määrästä ja ne vaihtelevat vuosittain.

7.16.3 Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö

Tampereen elintarvikevalvonnassa on arvioitu noin 40 % työpanoksesta kuluvan muihin tehtäviin kuin suunnitelmalliseen valvontaan. Myös hygieenikkoeläinlääkäreiden työpanoksesta merkittävä osa kuluu muihin tehtäviin, kuten toimijoiden neuvonta, valvontakohderekisterin (VATI) tietojen ylläpito, koulutukseen ja valvontaverkostotyöskentelyyn osallistuminen, yhteistyöpalaverit asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa sekä ruokamyrkytyspäilyjen ja valitusten käsittely. Suunnitelmalliseen valvontaan kuulumattomia tarkastuksia ovat muun muassa ruokamyrkytyspäily- ja valitustarkastukset sekä Ruokaviraston tai Aluehallintoviraston valvontapyyntöjen ja määräysten, RASFF-ilmoitusten tai takaisinveitoilmoitusten takia tehdyt tarkastukset. Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan toimijoille on annettava yhä enemmän ohjausta ja neuvontaa.

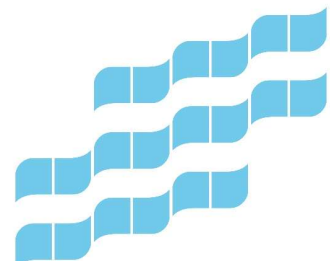
Hygieenikkoeläinlääkäreille tulee myös lausuntopyyntöjä viranomaisilta ja toimijoilta. Lausuntopyyntöt koskevat yleensä tilojen soveltuvuutta elintarvikehuoneistotoimintaan tai rakennuslupahakemuksia. Elintarvikkeiden vientiin liittyen tehdään tarkastuksia ja kirjoitetaan todistuksia.

Hygieenikkoeläinlääkärit osallistuvat kansallisen eläinlääkejäämien valvontaohjelman mukaiseen näytteenottoon Ruokaviraston valvontasuunnitelman mukaisesti sekä tekevät tuotantotiloilla vierasaineselvityksiä ja lääkekirjanpidon ja lääkkeiden käytön valvontaa Aluehallintoviraston määräyksestä.

7.16.4 Valvontakirjanpito

Valvontakirjanpito sisältää elintarvikehuoneiston laitoshyväksyntään tai elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsitteilyyn liittyvät asiakirjat, tarkastuksista laadittavat tarkastuskertomukset, viranomaisnäytteiden tutkimustulokset, arviointiraportit sekä viranomaisen muista toimenpiteistä kirjaamat asiat.

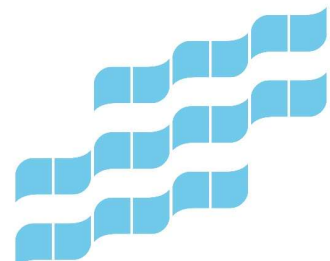
Elintarvikevalvonnan sähköiseen valvontakirjanpitoon käytetään VATI-tietojärjestelmää, jossa ylläpidetään tiedot valvontakohteista ja niihin tehtävistä valvontatoimenpiteistä.

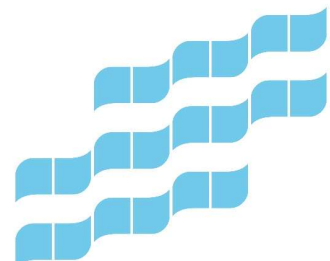
8 Liitteet

Taulukko 7.1: ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON RESURSSITARPEEN KARTOITUS

Eläinmäärät kuntien alueella		
1. Eläinmäärät kunnan alueella		
a. Tuotantoeläintilat (lkm)		
Nautojen pitopaikat		259
Sikojen pitopaikat		28
Lampaiden ja vuohien pitopaikat		389
Hevosten pitopaikat		394
Siipikarjan pitopaikat		569
Vesiviljelylaitokset		8
Turkistarhat		0
Tarhatun riistan pitopaikat		14
Mehiläistarhat		40
Muut tuotantoeläinyksiköt		7
b. Lemmikit (lkm)		
Arvio lemmikkien määrästä		43375
2. Eläinlääkäripalvelut		
a. Terveydenhuoltosopimukset		
Nauta		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus (lkm)		115
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)		105
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista nautojen pitopaikoista)		88
Sika		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus (lkm)		14
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)		14
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista sikojen pitopaikoista)		100
Siipikarja		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus (lkm)		0
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)		0

Terveystuotojen osuus (% kaikista siipikarjan pito- paikoista)	100
Muut terveydenhuoltosopimukset	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus (lkm)	0
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	0
<i>Terveystuotojen resurssitarve, htv</i>	0,5
b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta	
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveydenhuolto)	
• Sairaskäynnit virka-aikana (lkm)	2500
• Sairaskäynnit päivystysaikana (lkm)	450
Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	
• Sairaskäynnit virka-aikana (lkm)	9000
• Sairaskäynnit päivystysaikana (lkm)	4400
<i>Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve, htv</i>	8,4
3. Eläinten terveyden valvonta	
a. Pakollinen zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystuoto	
Salmonellavalvontaan kuuluvat pitopaikat (lkm)	
• Siipikarjan salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat pitopai- kat	25
• Uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat	0
• Pitopaikat, jotka toimittavat nautoja keinosiemennysase- mille	5
• Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat	1
Vapaaehtoiseen terveystuotoon kuuluvat pitopaikat (lkm)	
• Maedi-visna / CAE	5
• Lohikalojen bakteeriperäinen munuaistauti (BKD)	0
b. Muu eläinten terveyden valvonta	
• Turkistarhojen lukumäärä (MMM 14/2024)	0
• Ulkona pidettävien sikojen pitopaikkojen määrä (MMM 404/2021)	1
<i>Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve, htv</i>	0,1

4. Sivutuotevalvonta	
<ul style="list-style-type: none"> Sivutuotealan laitokset ja toimijat; hyväksyntä, rekisteröinti ja valvonta 	8
<ul style="list-style-type: none"> Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta, mukaan lukien kalankasvatuslaitosten sivutuotevalvonta 	3
<ul style="list-style-type: none"> Haaskatoiminnan valvonta 	2
<ul style="list-style-type: none"> Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta 	0
<ul style="list-style-type: none"> Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta 	0
<i>Sivutuotevalvonnan resurssitarve, htv</i>	0,2
5. Eläinten hyvinvoinnin valvonta	
a. Ilmoituksenvaraiset kohteet (lkm)	
<ul style="list-style-type: none"> Kennelit 	62
<ul style="list-style-type: none"> Hevostallit 	118
<ul style="list-style-type: none"> Riistanhoidolliset tarhat 	5
<ul style="list-style-type: none"> Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat 	6
<ul style="list-style-type: none"> Eläinkaupat 	12
<ul style="list-style-type: none"> Eläinhoitolat 	13
b. Epäilyyn perustuvat eläinten hyvinvoinnintarkastukset (lkm)	
<ul style="list-style-type: none"> Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista 	450
c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta	50
<i>Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve, htv</i>	4,5
6. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	
Eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamisen valvonta	50
<i>Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan resurssitarve, htv</i>	0,2

